

De raad van de gemeente Schiedam
Postbus 1501
3100 EA SCHIEDAM

Parallelweg 1
Postbus 843
3100 AV Schiedam
T 010 - 246 80 00
F 010 - 246 82 83
E info@dcmr.nl
W www.dcmr.nl

Ons kenmerk
22128110

Uw Kenmerk
-

Bijlagen
3

Datum

18 APR. 2016

Contactpersoon
S.J. Warmenhoven

Doorkiesnr.
010 – 246 8230

Bureau
Directieondersteuning

Onderwerp
Concept-begroting 2017 en jaarrekening 2015

Geachte raad,

Hierbij doe ik u de concept-begroting 2017 van de DCMR Milieudienst Rijnmond toekomen. Ingevolge artikel 27 van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond stel ik u in de gelegenheid bij het dagelijks bestuur van de DCMR uw zienswijze kenbaar te maken.

Het dagelijks bestuur van de DCMR heeft op 14 april jl. ingestemd met de concept-begroting. De begroting 2017 zal ter vaststelling worden aangeboden aan de vergadering van het algemeen bestuur op 7 juli 2016. De begroting is gebaseerd op de financiële uitgangspunten die in het dagelijks bestuur d.d. 18 februari 2016 zijn vastgesteld. De indexeringsbrief van de Financiële Werkgroep Sturing Gemeenschappelijke Regelingen maakt deel uit van deze uitgangspunten. Ingevolge artikel 27 van de Gemeenschappelijke regeling wordt de begroting door de participanten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Tevens zend ik u conform de Wet gemeenschappelijke regelingen hierbij ter informatie de jaarrekening 2015 en het accountantsverslag 2015, inclusief de goedkeurende controleverklaring. Het dagelijks bestuur heeft op 14 april 2016 met de jaarrekening 2015 ingestemd en zal deze ter vaststelling aanbieden aan het algemeen bestuur op 7 juli 2016.

Conform de afspraken die in de Griffierskring Rijnmond zijn gemaakt wil ik u verzoeken om voor 1 juli 2016 uw zienswijze op de concept-begroting aan het dagelijks bestuur kenbaar te maken. Hierbij wil ik echter aandacht vragen voor het belang van een goede verwerking van de zienswijzen in de besluitvorming door het algemeen bestuur op 7 juli a.s. In dat kader stel ik het op prijs indien al eerder (zo mogelijk 23 juni 2016 d.w.z. twee weken voor de AB-vergadering) een eventuele zienswijze beschikbaar zou kunnen zijn.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur DCMR Milieudienst Rijnmond,



mr. R.M. The
directeur DCMR Milieudienst Rijnmond

Begroting 2017

Het algemeen bestuur van de DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 30, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond

BESLUIT

Vast te stellen de Begroting 2017.

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 7 juli 2016,

De voorzitter

De secretaris

R.A. Janssen

R.M. Thé

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
1 Inleiding	9
1.1 Aard begroting.....	9
1.2 Doel	9
1.3 Leeswijzer	9
Deel 1: Beleidsbegroting	11
2 Beleidskader	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Algemene ontwikkelingen	11
2.3 Ontwikkelingen milieuthema's (Meerjarenprogramma)	12
3 Financieel kader	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Financieel kader.....	15
3.3 Uitgangspunten	15
4 Programma bedrijven.....	17
4.1 Inleiding.....	17
4.2 Wat willen we bereiken?	17
4.3 Wat gaan we daarvoor doen?	17
4.4 Kritische prestatie indicatoren	19
4.5 Wat mag dat kosten?.....	19

5	Programma gebieden	21
5.1	Inleiding.....	21
5.2	Wat willen we bereiken?	21
5.3	Wat gaan we daarvoor doen?.....	21
5.4	Wat mag dat kosten?.....	22
6	Programma bedrijfsvoering	24
6.1	Inleiding.....	24
6.2	Baten en lasten	24
6.3	Toelichting	25
7	Paragrafen	26
7.1	Inleiding.....	26
7.2	Lokale heffingen.....	26
7.3	Weerstandsvermogen	26
7.4	Risicomanagement	27
7.5	Onderhoud kapitaalgoederen	29
7.6	Financiering	29
7.7	Verbonden partijen.....	29
	Deel 2: Financiële begroting	31
8	Overzicht van Baten en Lasten	31
9	Ontwikkeling werkplanbijdragen 2013- 2017.....	33
10	Ontwikkeling financiële positie	34

Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2017 van de DCMR. De begroting bestaat onder meer uit de programma's bedrijven en gebieden. De inhoud van deze programma's geeft aan welke rol de DCMR in het Rijnmondgebied speelt en welke taken in opdracht van de participanten worden uitgevoerd.

Het doel dat in beide programma's wordt nagestreefd is een veilig en leefbaar Rijnmondgebied. Hieraan wordt gewerkt door het uitvoeren van de bedrijfsgerichte milieutaken; reguleren, inspecteren en handhaven. De uitvoering van deze bedrijfsgerichte taken is direct verbonden met de gebiedsgerichte taken van de DCMR, waarbij het er om gaat de bedrijvigheid binnen de regio zo goed mogelijk in te passen in de beschikbare milieuruimte die de omgeving biedt.

Zowel in de bovengenoemde programma's, als in het beleidskader van deze begroting vindt u de ontwikkelingen waarop de DCMR in 2017 inzet zal plegen. Een drietal ontwikkelingen daaruit wil ik graag benadrukken.

Op de eerste plaats het klimaatakkoord dat in september 2015 in Parijs gesloten is. Dit akkoord zal van invloed zijn op het Nederlandse energiebeleid. In onze regio, waar veel energie geproduceerd én verbruikt wordt, zal dit ongetwijfeld effect hebben. De exacte doorwerking van het akkoord is nu nog moeilijk in te schatten. De DCMR blijft in ieder geval inzetten op energiebesparing waar het wettelijk instrumentarium daartoe mogelijkheden biedt, of zal gaan bieden.

Ten tweede vraagt de invoering van de Omgevingswet (gepland in 2018) aandacht. Samen met onze participanten moeten nieuwe werkwijzen worden ontwikkeld die aansluiten bij de doelen die met de Omgevingswet zijn gesteld, te weten snellere besluitvorming, het vergroten van de afwegingsruimte, een integrale benadering van de leefomgeving en beter inzicht in wat wel en niet mogelijk is. Dat vraagt om samenspel tussen alle betrokken partijen en inzicht in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data.

Als laatste noem ik hier dat de DCMR ook in 2017 blijft werken aan verbetering van de werkprocessen zoals afgesproken in het Verbeterprogramma VTH uit 2012. De lijn van risicogestuurd toezicht, consequent handhaven en transparantie over resultaten wordt doorontwikkeld en uitgebouwd. Met de in 2016 ingezette domeingerichte aanpak ontstaat scherper zicht op het naleefgedrag binnen de branches en de interventies die daarbij passen. Een programmatische en meerjarige aanpak van zowel reguleren, als inspecteren en handhaven, zorgt voor focus op de zaken die ertoe doen. Daarbij zijn er in deze beleidsbegroting voor het eerst kritische prestatie indicatoren geformuleerd, die meetbaar inzicht geven in de kwaliteit van ons werk.

Ik heb er vertrouwen in dat de DCMR ook komend jaar weer op een goede manier in uw opdracht kan werken aan een veilige en leefbare regio.

Rosita Thé
directeur

1 INLEIDING

1.1 AARD BEGROTING

De DCMR is als gemeenschappelijke regeling een samenwerkingsverband van de provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en veertien regiogemeenten in het Rijnmondgebied. De DCMR is één van de vijf regionale uitvoeringsdiensten in Zuid-Holland en verricht zijn taken voornamelijk in het Rijnmondgebied. Voor een aantal taken heeft de DCMR een groter werkgebied, zoals Brzo (landelijk coördinerend, uitvoerend in Zeeland) en de meldkamer (geheel Zuid-Holland). In het vervolg van deze begroting wordt echter steeds gesproken over het Rijnmondgebied, wanneer het over het werkgebied gaat.

De rol en taakuitvoering van de DCMR wordt bepaald door de opdrachten die door de participanten bij de DCMR zijn belegd. Deze opdrachten hebben betrekking op uitvoering van het door hen vastgestelde milieubeleid, binnen de daartoe beschikbaar gestelde middelen. De DCMR is dan ook vergelijkbaar met een onderdeel van een gemeente of provincie, dat de uitvoering verzorgt van het programma milieu door het leveren van producten en diensten die moeten bijdragen aan het realiseren van vastgestelde milieudoelstellingen.

In termen van het Besluit Begroten en Verantwoorden 2004 (hierna: BBV) moet deze begroting van de DCMR daarom worden gezien als informatie voor de sturing van de uitvoering (uitvoeringsinformatie).

1.2 DOEL

De begroting biedt inzicht in de werkzaamheden van de DCMR en het financiële kader waarbinnen deze worden verricht. Om dit zo helder mogelijk weer te kunnen geven is deze begroting opgebouwd uit de programma's bedrijven en gebieden. Het programma bedrijven bevat alle bedrijfsgerichte activiteiten, zoals reguleren, inspecteren en handhaven. In het programma gebieden ligt de nadruk op de ruimtelijke adviestaken en de activiteiten voor verbetering en bewaking van leefomgevingskwaliteit. In de dagelijkse uitvoering wordt verbinding gemaakt tussen deze programma's om ervoor te zorgen dat het "bedrijf in zijn omgeving" wordt benaderd en de gebiedsgerichte kennis en taken worden gecombineerd met de bedrijfsgerichte uitvoering.

De begroting heeft ten aanzien van de uit te voeren werkzaamheden een kaderstellend en richtinggevend karakter. De concrete invulling van de uit te voeren werkzaamheden wordt per participant in de werkplannen 2017 vastgelegd.

1.3 LEESWIJZER

De begroting is ingedeeld overeenkomstig de richtlijnen die zijn neergelegd in de artikelen 7 t/m 23 van het BBV. Dit heeft tot gevolg dat deze begroting uit twee delen bestaat; de beleidsbegroting (deel 1) en de financiële begroting (deel 2).

Het eerste deel, de beleidsbegroting, bestaat uit de volgende onderdelen:

- Beleidskader (hoofdstuk 2); hierin worden de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen op het werkterrein van de DCMR geschetst.
- Financieel kader (hoofdstuk 3); hierin worden de afrekensystematiek en financiële uitgangspunten toegelicht.

- Programmaplan (hoofdstukken 4, 5 en 6); het programmaplan bevat de te realiseren programma's (bedrijven, gebieden, bedrijfsvoering).
- Paragrafen (hoofdstuk 7); dit hoofdstuk geeft onder meer inzicht in de bedrijfsvoering en het weerstandsvermogen van de DCMR.

Het tweede deel, de financiële begroting, bestaat uit de volgende onderdelen:

- Overzicht van baten en lasten 2017 (hoofdstuk 8).
- Ontwikkeling van de baten 2015 - 2017 (hoofdstuk 9).
- Ontwikkeling van de financiële positie van de DCMR (hoofdstuk 10).

DEEL 1: BELEIDSKADER

2 BELEIDSKADER

2.1 INLEIDING

Het Rijnmondgebied wordt gekenmerkt door een grote bevolkingsdichtheid en een sterke concentratie van bedrijven en grote industrie. De bestuurlijke ambitie van de regio is erop gericht dat de ontwikkeling als economische topregio hand in hand gaat met behoud en verbetering van de leefkwaliteit en veiligheid. De regio wil zich ontwikkelen als een modern, innovatief en duurzaam haven- en industriecomplex en tegelijk borg staan voor een goede bewaking van leefomgevingskwaliteit en veiligheid.

Voor de aanpak van dit milieu- en veiligheidsvraagstuk zijn door de participanten van de DCMR beleidsdoelstellingen vastgelegd. Deze beleidsdoelstellingen van de opdrachtgevers vormen, samen met de wettelijke eisen en de landelijke doelstellingen, het kader waarbinnen de DCMR de taken uitvoert. Het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader op regionaal en lokaal niveau is een gezamenlijke opgave en vergt instrumentinzet en maatregelen van provincie, gemeenten en de diverse samenwerkingsverbanden. De DCMR levert vanuit zijn takenpakket een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke ontwikkelingen in 2017 van invloed zijn op dit beleidskader. In paragraaf 2.2 worden enkele algemene ontwikkelingen geschetst, terwijl in paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de ontwikkelingen per milieuthema. Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 en 5 aangegeven op welke wijze het beleidskader binnen de programma's bedrijven en gebieden wordt gerealiseerd.

2.2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

In 2017 krijgt de DCMR te maken met de volgende ontwikkelingen.

1. Omgevingswet

Het doel van de Omgevingswet is dat er meer ruimte ontstaat voor gebiedsontwikkeling met voldoende waarborgen voor kwaliteit. Uitgangspunt daarbij is 'eenvoudig beter'. Met de wet wordt een veelheid aan wetten en regels samengevoegd; 26 wetten in 1 wet (waaronder de Wabo), 350 wetsartikelen in plaats van 5.000 en 4 uitvoeringsbesluiten in plaats van 120 AMvB's.

De wet gaat uit van integratie op plan- en beleidsniveau, een integrale beoordeling van de leefomgeving (milieu, duurzaamheid, natuurbescherming, welstand, gezondheid, infrastructuur), meer lokale bestuurlijke afwegingsruimte en verregaande automatisering. Hierdoor is vooraf sneller duidelijk wat wel en niet kan en is minder bijsturing en reparatie nodig in de uitvoering.

Naar verwachting treedt de wet eind 2018 in werking. Dit heeft consequenties voor de wijze waarop beleid- en ruimtelijke advisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving plaatsvindt. Gelet hierop zal de DCMR zich inspannen op de volgende gebieden:

- Het komen tot goed samenspel met de participanten.
- Het aanbieden van actuele kennis en gegevens over de gebiedskwaliteit.
- Het voorsorteren op de Omgevingswet in kennis, processen en producten.

2. Wet VTH

In 2016 zal naar verwachting de wet VTH van kracht worden. Deze wet legt vast welke taken tot het basispakket van een omgevingsdienst behoren. De DCMR zal daarom met participanten in overleg gaan over eventuele wijzigingen in het takenpakket op basis van deze wet.

De wet VTH bevat daarnaast bepalingen over de kwaliteitscriteria voor de VTH-uitvoering. Deze criteria worden niet in de wetgeving vastgelegd, maar worden door provinciale staten en gemeenteraden vastgesteld in een verordening. De inspanningen van de DCMR zijn er dan ook op gericht om in 2017 conform de eisen uit de modelverordening te werken.

3. OvV

In 2016 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid aangekondigd een onderzoek te doen naar de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport over Odfjell. Het onderzoek wordt breed opgepakt; niet alleen de feitelijke aanbevelingen worden gezien, maar ook het stelsel van Brzo-samenwerking. Begin 2017 worden de resultaten van de rapport bekend. Mogelijk houdt dit in dat de DCMR inspanningen moet verrichten om enkele aanbevelingen te realiseren/op te volgen.

4. Circulaire economie

Als gevolg van de toenemende schaarste op het gebied van traditionele grondstoffen, en de wens om de afhankelijkheid (van het importeren) daarvan terug te dringen, maakt dat overheden en marktpartijen in toenemende mate inzetten op de meer circulaire en biobased economie. De Europese Commissie heeft in december 2015 een beleidspakket voor de circulaire economie gelanceerd.

Voorals in het Rijnmondgebied met zijn grote belang in traditionele grondstoffen als olie, kolen en andere mineralen wordt de urgentie van deze transitie gevoeld. Partijen zetten onder meer in op hergebruik en optimale benutting van grondstoffen. De DCMR richt zich op het inpassen van deze nieuwe vormen van bedrijvigheid in het gebied. Daarbij wordt gezien of de nieuwe bedrijvigheid niet onevenredig gehinderd wordt door bestaande wettelijke kaders en regels die op de oude economie zijn toegesneden.

2.3 ONTWIKKELINGEN MILIEUTHEMA'S (MEERJARENPROGRAMMA)

De combinatie van ruim 25.000 bedrijven, intensief transport en de nabijheid van ruim 1 miljoen inwoners vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. De grenzen voor milieukwaliteit en veiligheid moeten zorgvuldig worden bewaakt. Daartoe zijn per milieuthema meerjarige beleidsdoelen gesteld in het Meerjarenprogramma (MJP). De ontwikkeling binnen deze milieuthema's is in 2017 als volgt:

1. Externe veiligheid

Het Rijnmondgebied kent relatief veel risicobedrijven, waaronder de chemiesector en de op- en overslagbedrijven. Deze bedrijven moeten voldoen aan de hoogste veiligheidsstandaarden. Deze worden vastgelegd in vergunningen. Ten aanzien van het thema externe veiligheid geldt in 2017 het volgende:

- Ten aanzien van bedrijven met een externe veiligheidscomponent zal ruimtelijke inpassing zorgvuldig plaatsvinden. Daartoe wordt veiligheid structureel in ruimtelijke planvorming meegenomen.

- Begin 2016 is middels een brief van het Bestuurlijk Omgevings Beraad een start gemaakt met de vernieuwing van het gevaarlijke stoffen beleid zoals dat is neergelegd in de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 'PGS'. Reguleren, inspectie en handhaving zullen moeten aanhaken en anticiperen op de inwerkingtreding van dit nieuwe beleid op externe veiligheid.

2. Lucht

De afgelopen jaren is de luchtkwaliteit in de Rijnmond over het algemeen verbeterd. Voor NO_2 zal het echter moeilijk zijn om op tijd de Europese norm te halen. Vooral langs drukke wegen is er in de regio sprake van overschrijdingen. Maatregelen op het gebied van schone voertuigen en zonering kunnen bijdragen aan verdere verbetering. Bij vergunningverlening voor nieuwe bedrijven blijkt dat de uitstoot van NO_x en de stikstofdepositie in natuurgebieden tot knelpunten kan leiden. Voor fijn stof en roet blijkt dat vooral langs drukke wegen de normen worden overschreden.

Werkzaamheden van de DCMR zullen zich dan ook richten op het oplossen van deze knelpunten en het stimuleren van emissiearme industrie en transport. Daarnaast is blijvende aandacht nodig voor vluchtige organische stoffen (zoals benzeen) en de zogenoemde zeer zorgwekkende stoffen (zzs) waarvan de uitstoot vanwege de grote schadelijkheid voor de gezondheid zo veel mogelijk moet worden voorkomen.

3. Energie en Klimaat

De reductie van CO_2 en de verbetering van de energie-efficiency blijven achter bij geformuleerde doelstellingen. De nadruk ligt in 2017 dan ook op verdere efficiencyverbetering om de doelstellingen (alsnog) te kunnen behalen. Voor de middelgrote en kleinverbruikers zet de DCMR wettelijk instrumentarium in voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Voor bedrijven waar geen wettelijk instrumentarium beschikbaar is, zal de nadruk liggen op innovatie, nieuwe samenwerkingsverbanden, ruimtelijke planvorming, het aanboren van externe subsidiestromen of andere fondsen en het op andere wijze scheppen van de juiste randvoorwaarden voor verduurzaming.

Het in Parijs eind 2015 gesloten Klimaatakkoord en de kabinetsreactie op de rechterlijke uitspraak in de Urgendazaak hebben het klimaatvraagstuk opnieuw op de agenda gezet. Hiermee is een impuls gegeven voor versterkte aandacht voor dit thema. Voor Nederland gelden de volgende doelstellingen:

- Het bereiken van een CO_2 -reductie van minimaal 20% in 2020 ten opzichte van 1990.
- Het realiseren van een aandeel duurzame energie van minimaal 14% in 2020.
- Een energiebesparing van minimaal 100 PJ in 2020 (1,5% besparing per jaar).

De DCMR zal in overleg treden met participanten over de consequenties van het Klimaatakkoord.

4. Geluid

Geluid is de grootste klachtenbron in het Rijnmondgebied en na luchtvervuiling de belangrijkste milieugezondheidsfactor. Het beleid is gericht op structurele vermindering van hinder en klachten, zodat negatieve gevolgen voor de volksgezondheid worden beperkt. Dat gebeurt onder meer door het voorschrijven van best beschikbare technieken in de vergunning voor bedrijven, het formuleren van maatwerkvoorschriften bij meldingsplichtige bedrijven en het stimuleren van stille technieken.

In de stedelijke omgeving kunnen horecabedrijven een belangrijke bron van lokale hinder zijn. Gebleken is dat het gebruik van verschillende instrumenten bij dit soort bedrijven effectief is om hinder en klachten te verminderen. Te denken valt bijvoorbeeld aan zelfregulering door een geluidmonitoringsysteem. Ook in 2017 zal de DCMR zich blijven toeleggen op de inzet van het effectiefste instrumentarium.

Daarbij wordt gewerkt aan betere inpassing van bedrijven in de leefomgeving, waardoor negatieve effecten op volksgezondheid voorkomen kunnen worden.

5. Geur

De regio Rijnmond kent relatief veel bedrijven met productieprocessen die kunnen leiden tot geurhinder. De aanpak van geurproblemen is verbeterd met het we-nose netwerk.

Door een uitgebreid netwerk van elektronische sensoren kan sneller en adequater een bron worden vastgesteld en kunnen passende maatregelen worden genomen. Ook zijn de eerste ervaringen opgedaan met het gebruik van elektrische neuzen (e-noses) in de horecabranche. In 2017 zal deze ontwikkeling, het met behulp van sensoren objectiveren van geurproblematiek, verder worden doorgezet.

6. Bodem

Op basis van het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 dienen uiterlijk in 2020 alle spoedeisende verontreinigingen beheerst dan wel gesaneerd te zijn. De aanpak van de spoedlocaties waarbij de overheid aan zet is, bevindt zich in 2017 in een eindfase. Voor de locaties waar derden aan zet zijn, is een vergelijkbaar traject in gang gezet. Een uitzondering vormen de spoedeisende humane locaties met een diffuus verspreid voorkomende verontreiniging als bron. In 2015 is een onderzoek gestart om deze locaties te identificeren. In de vervolgstappen zal bepaald worden welke locaties al dan niet moeten worden gesaneerd.

De aanpak van bodemverontreinigingen is ook van belang om ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken. Daarom wordt ingezet op integrale ruimtelijke planvorming waarin bodemverontreinigingen worden meegenomen.

3 FINANCIEEL KADER

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt weergegeven binnen welk financieel kader de beleidsdoelstellingen uit het vorige hoofdstuk worden gerealiseerd.

3.2 FINANCIEEL KADER

In onderstaande tabel 1 wordt inzicht gegeven in de meerjarige financiële kaders van de participanten.

Tabel 1

Meerjarenraming	Kader 2017	Kader 2018	Kader 2019	Kader 2020
Albrandswaard	€ 311.392	€ 311.392	€ 311.392	€ 311.392
Barendrecht	€ 475.170	€ 475.170	€ 475.170	€ 475.170
Brielle	€ 439.915	€ 439.915	€ 439.915	€ 439.915
Capelle aan den IJssel	€ 404.612	€ 404.612	€ 404.612	€ 404.612
Goeree-Overflakkee	€ 1.237.997	€ 1.237.997	€ 1.237.997	€ 1.237.997
Hellevoetsluis	€ 391.298	€ 391.298	€ 391.298	€ 391.298
Krimpen aan den IJssel	€ 430.818	€ 430.818	€ 430.818	€ 430.818
Lansingerland	€ 1.190.613	€ 1.190.613	€ 1.190.613	€ 1.190.613
Maassluis	€ 312.000	€ 312.000	€ 312.000	€ 312.000
Nissewaard	€ 940.089	€ 940.089	€ 940.089	€ 940.089
Ridderkerk	€ 773.040	€ 773.040	€ 773.040	€ 773.040
Schiedam	€ 1.029.800	€ 1.029.800	€ 1.029.800	€ 1.029.800
Vlaardingen	€ 1.365.670	€ 1.353.216	€ 1.353.216	€ 1.353.216
Westvoorne	€ 420.864	€ 420.864	€ 420.864	€ 420.864
Rotterdam	€ 17.176.397	€ 17.176.397	€ 17.176.397	€ 17.176.397
Zuid-Holland	€ 21.103.549	€ 21.103.549	€ 21.103.549	€ 21.103.549
Projecten	€ 9.250.000	€ 9.250.000	€ 9.250.000	€ 9.250.000
Totaal participanten	€ 57.253.226	€ 57.240.772	€ 57.240.772	€ 57.240.772

3.3 UITGANGSPUNTEN

Bovenstaand financieel overzicht is gebaseerd op de volgende uitgangspunten en aannames.

1. Voor het structurele financiële kader van de gemeenten wordt rekening gehouden met een indexering van + 0,6 % op de werkplanbijdragen conform de concept indexeringsbrief 2017. Deze indexering wordt door de deelnemende gemeenten vastgesteld op basis van de voorstellen van de Financiële Werkgroep Sturing Gemeenschappelijke Regelingen.
2. Voor het financieel kader van de provincie wordt rekening gehouden met een indexering van 0% conform de uitgangspuntenbrief financieel kader 2017 gemeenschappelijke regeling DCMR.

3. Het financieel kader voor provincie en gemeenten is inclusief de structurele budgetoverheveling voor de gemeentelijke Brzo/RIE-bedrijven per 1 januari 2016.
4. Het financieel kader voor de provincie is inclusief de structurele bijdrage voor de overheveling van de provinciale en gemeentelijke Brzo/RIE-bedrijven van de omgevingsdiensten Midden Holland en West Holland (€ 411.624).
5. De financiële kaders voor de gemeentelijke participanten zijn voor wat betreft de bedrijfsgerichte taken gebaseerd op de budgetteringsmethodiek zoals deze door het AB op 12 december 2013 is vastgesteld. Deze methodiek houdt in dat op basis van bedrijfsjaarkentallen de omvang van het bedrijfsgerichte takenpakket wordt bepaald. De financiering van de uitvoering van de provinciale VTH-taken zal mede worden bepaald op basis van de kostprijsmethodiek, die in samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten wordt ontwikkeld. Het jaar 2016 wordt gebruikt om het cijfermateriaal voor de kostprijsmethode naast elkaar te zetten en te evalueren. Met de ervaringen van 2016 wordt het kostprijsstelsel geëvalueerd en doorontwikkeld, zodat voor 2017 nadere afspraken over het gebruik kunnen worden gemaakt.
6. De in het AB van 2 juli 2014 vastgestelde systematiek voor bepaling van de uurtarieven vormt de basis voor de financiële vertaling van uren naar geld. Een eventuele wijziging in uurtarieven 2017 kan in de werkplannen 2017 tot verschuivingen binnen of tussen de programma's leiden.
7. De hoogte van de financiële bijdragen van de participanten aan de dienstbrede projecten blijft ongewijzigd ten opzichte van 2016. Indien besluitvorming over projecten leidt tot wijzigingen, worden deze in een begrotingswijziging verwerkt.
8. De bijdragen van participanten in de meerjarenraming zijn vanwege onzekere vooruitzichten bij de overheid en overeenkomstig voorgaande jaren geïndexeerd met een percentage van 0%.
9. Als gevolg van wijzigingen in het BBV is de DCMR verplicht vanaf 2017 een raming van de af te dragen vennootschapsbelasting (VPB) op te nemen in de begroting. Aangezien de DCMR pas vanaf 2016 te maken krijgt met de VPB, wordt momenteel in samenwerking met de provincie en andere omgevingsdiensten nog onderzocht wat de mogelijke consequenties van de invoering van de VPB zullen zijn. Vooralsnog wordt de omvang van de af te dragen VPB op nul geraamd voor 2017, omdat het uitgangspunt is dat de DCMR in principe geen ondernemingsactiviteiten met een winstoogmerk uitvoert (zie ook paragraaf 6.3).

4 PROGRAMMA BEDRIJVEN

4.1 INLEIDING

Het programma Bedrijven bevat alle taken die de DCMR uitvoert die betrekking hebben op bedrijven. Dit zijn reguleren, inspecteren en handhaven op basis van wetgeving zoals de Wabo, het Activiteitenbesluit, Bodemwet- en regelgeving, Luchtvaartwet- en regelgeving, de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenwet.

De doelen uit het beleidskader worden binnen het programma bedrijven gerealiseerd op de wijze zoals afgesproken in het VTH uitvoeringsplan 2014-2017 en het DCMR Verbeterprogramma VTH. Enkele afspraken daaruit zijn:

- Inspecties worden informatie- en risicogestuurd uitgevoerd.
- Bedrijven worden onverkort intensief gecontroleerd op de uitvoering van veiligheidssystemen, de technische installaties en op veiligheidscultuur.
- De sanctiestrategie wordt consequent toegepast.
- Eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, branches en ketens op het gebied van milieu en veiligheid wordt versterkt.
- Kwaliteit van uitvoering door samenwerking tussen inspectiediensten en omgevingsdiensten wordt versterkt.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke werkzaamheden in 2017 binnen het programma bedrijven centraal staan. Dit aan de hand van beantwoording van drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

4.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ten aanzien van hetgeen de DCMR binnen het programma bedrijven wil bereiken wordt verwezen naar het kader uit hoofdstuk 2. De exacte uitwerking daarvan in 2017 wordt, binnen de kaders van de werkplannen, vertaald in een uitvoeringsprogramma.

4.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Binnen het programma bedrijven gelden, los van de bovenstaande afspraken, in 2017 de volgende speerpunten die in deze paragraaf nader worden toegelicht:

1. Realiseren doelen door uitvoering VTH-taken op hoog niveau.
2. Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo.
3. Moderniseren milieubeleid door vernieuwen van het instrumentarium VTH.
4. Vanuit Brzo+ ontwikkeltrajecten initiëren om de kwaliteit van de uitvoering en het level play-ing field voor bedrijven te verbeteren.
5. De bevolking in begrijpelijke taal informeren over de uitvoering van de VTH-taken door de DCMR.

Ad. 1 Uitvoering VTH-taken op hoog niveau

Om het hoge niveau van uitvoering te kunnen realiseren wordt ingezet op twee sporen, het beheren en ontwikkelen van kennis enerzijds en het programmatisch organiseren van de VTH-taken anderzijds.

Kwalitatief hoogwaardige kennis is de basis en het vertrekpunt voor een goede uitvoering. De DCMR zorgt dat milieukennis op peil blijft en verder wordt ontwikkeld. In dat kader zijn het effectieve gebruik van het bestaande kennisnetwerk en een adequate samenwerking met andere regionale en landelijke overheden van belang. Om de kwaliteit van uitvoerbaarheid van nieuwe wet en regelgeving te toetsen en te borgen denkt DCMR mee vanuit de uitvoeringspraktijk door inbreng in (landelijke) kennisinfrastructuurprojecten, waaronder die van Zuid-Holland en Omgevingsdienst NL (dit geldt evenzeer voor het programma gebieden).

Daarbij worden de VTH-werkzaamheden vanaf 2017 op programmatische wijze meerjarig gepland, gericht op het behalen van de doelstellingen binnen de milieuthema's, zoals in hoofdstuk 2 genoemd. Het op deze wijze sturen op doelen om de bijdrage aan de fysieke leefomgeving inzichtelijk te maken is een van de aanbevelingen voor de Omgevingsdiensten uit de landelijke evaluatie van het vernieuwde VTH-stelsel (juli 2015).

Binnen de inspectiecyclus komt de programmatische werkwijze tot uiting door middel van inspectieplannen per domein/branche. Een dergelijke werkwijze vereist kennis van en zicht op de branche die geïnspecteerd wordt. Daarom werkt de DCMR sinds september 2015 in een structuur waarin bedrijfsbranches het primaire organisatiecriterium zijn.

Binnen reguleren komt de programmatische werkwijze tot uiting door het ontwikkelen van branchevisies waarin aangegeven is aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen. Deze eisen worden doorvertaald naar vergunningen. Daarnaast wordt jaarlijks een actualisatieprogramma vergunningen opgesteld.

Ad. 2 Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo

De DCMR blijft inzetten op verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van de Wabo uitvoering door integrale ketensamenwerking tussen de DCMR, de Veiligheidsregio (VRR), de gemeente Rotterdam en de regiogemeenten. Dit mede ter voorbereiding op de Omgevingswet. Eén loket bij de DCMR voor de vergunningplichtige bedrijven in het havengebied en integraal vooroverleg bij complexere vergunningaanvragen zijn uitgangspunt.

Ad. 3 Vernieuwen VTH-instrumentarium

De DCMR blijft innoveren om een professionele en efficiënte taakuitvoering waar te blijven maken en zoveel mogelijk voor te sorteren op de Omgevingswet. Voor toezicht en handhaving wordt ingezet op versterking van de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en worden ook andere instrumenten dan inspecties en sancties ingezet, mede op basis van toepassing van de methodiek 'doelgroepanalyse' die in 2017 verder wordt geïmplementeerd binnen het werkproces.

De Omgevingswet beoogt procedures te vereenvoudigen en te verkorten, ook ten aanzien van vergunningverlening. Daarom oriënteert de DCMR zich op verandering van het proces en de inhoud van de vergunning(verlening). Daartoe wordt onder meer binnen het project VV 2.0 beoogd om te komen tot een digitaal actueel beeld van de voor een bedrijf geldende verplichtingen, zodat het proces van het verstrekken van en het wijzigen van vergunningen versneld kan worden. Het project bestaat uit een samenwerking tussen EZ/VNCI/IENM en de DCMR.

Ad. 4 Uniforme aanpak voor Brzo-bedrijven

Vanuit Brzo+ wordt regie gevoerd op de uitvoering van VTH-taken bij Brzo-bedrijven en worden ontwikkeltrajecten geïnitieerd om de kwaliteit van de uitvoering en het level playing field voor bedrijven te verbeteren. Doel is om de inspectiepartners als zijnde één overheid richting bedrijfsleven te laten acteren. Op het gebied van het eenduidig inspecteren zijn de laatste jaren enkele stappen gezet. De nadruk zal in 2017 liggen op enkele initiatieven om level playing field op het gebied van vergunningverlening te creëren.

Ad.5 Transparante overheid

De DCMR informeert burgers over de staat van veiligheid en milieu van bedrijven in de directe leefomgeving door resultaten van relevante inspecties, handhavingbesluiten en CIN-meldingen in begrijpelijke taal openbaar te maken. Dit vindt plaats in overleg met de participanten. Het streven is dat bedrijven en branches op zodanige wijze invulling geven aan de eigen verantwoordelijkheid voor naleving, dat zij deze inspectieresultaten uit eigen beweging openbaar maken.

4.4 KRITISCHE PRESTATIE INDICATOREN

Binnen het programma bedrijven zijn met participanten de kritische prestatie indicatoren afgesproken, zoals opgenomen in onderstaande tabel. Over deze indicatoren zal gerapporteerd worden in het jaarverslag 2017.

	Omschrijving	Indicator	Doel	Streefwaarden
1	Op tijd verlenen van vergunningen kortlopende procedures	% afgeronde besluiten binnen wettelijke termijn	Voorkomen dat vergunningen van rechtswege worden verleend (Lex Silencio Positivo)	100%
2	Op tijd verlenen van vergunningen langlopende procedures	% afgeronde besluiten binnen wettelijke / afgesproken termijn	Op tijd eisen en maatregelen vastleggen tbv adequaat toezicht	85%
3	Uitvoeren actualisatieprogramma	% vergunningen geactualiseerd conform programma	Het vergunningenbestand actueel houden	100%
4	Uitvoeren inspectieprogramma	% uitgevoerde controles conform het jaarlijks op te stellen inspectieprogramma	Programmatisch (preventief) toezicht risicogericht uitgevoerd, gericht op verbeteren naleefgedrag en beperken ernstige milieuovertredingen	100%
5	Opvolgen sanctiematrix	% uitgevoerde acties conform de sanctiematrix	Voortvarende aanpak van de handhaving	100%

4.5 WAT MAG DAT KOSTEN?

De financiële omvang van het programma Bedrijven is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2015 en de vastgestelde werkplannen 2016. Uit hierna volgende tabel blijkt dat het programma enerzijds wordt ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds wordt ingevuld met additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Tabel 2

Programma Bedrijven (x € 1.000)	Begroting 2017	Werkplannen 2016	Realisatie 2015
Taakveld: milieubeheer			
• Baten	€ 24.865	€ 22.775	€ 24.251
• Lasten	€ 24.865	€ 22.775	€ 24.169
Resultaat programma Bedrijven	€ 0	€ 0	€ 81

De begroting 2017 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplan-besprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

5 PROGRAMMA GEBIEDEN

5.1 INLEIDING

Binnen het programma gebieden is het de uitdaging om duurzame ontwikkeling te realiseren en de leefomgevingskwaliteit te verbeteren in een gezonde balans tussen milieu, economie en ruimte. De aanpak is voornamelijk gebiedsgericht en heeft betrekking op met de participant afgesproken werkzaamheden zoals ruimtelijke planvorming of een aanpak op een specifiek milieuthema dat niet bedrijfs- of branchespecifiek is.

Enkele voorbeelden van dit soort werkzaamheden zijn:

- Het uitvoeren van de actieprogramma's luchtkwaliteit, bodemsaneringsprogramma's en actieplannen geluid.
- Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Impuls Omgevingsveiligheid.
- Het ontwikkelen van integraal ondergrondbeleid voor de regio.
- Bijdragen aan de energie- en duurzaamheid-doelstellingen van participanten, zoals belegd in onder meer het programma "Duurzaamheid dichterbij de Rotterdammer".
- Invulling geven aan het beter benutten van industriële restwarmte.
- Uitvoering geven aan de doelstellingen op het terrein van nuttig hergebruik van afval, schonere openbaar vervoer en vermindering luchtmissies scheepvaart en logistiek.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke werkzaamheden in 2017 binnen het programma gebieden centraal staan. Dit aan de hand van beantwoording van drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

5.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ten aanzien van hetgeen de DCMR binnen het programma gebieden wil bereiken wordt verwezen naar het kader uit hoofdstuk 2. De exacte uitwerking daarvan in 2017 wordt, binnen de kaders van de werkplannen, vertaald in een uitvoeringsprogramma.

5.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Binnen het programma gebieden gelden in 2017 de volgende speerpunten die in deze paragraaf nader worden toegelicht:

1. Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling
2. Pilots Omgevingswet
3. Ontwikkeling databeheer
4. Beïnvloeding (internationale) regelgeving
5. Transparantie

Ad. 1 Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling

De DCMR zet zich onverkort in op advisering in ruimtelijke planprocessen. Dit vindt plaats door vooraf voor een concreet plan relevante kaders aan te geven, tussentijds bij planvorming te adviseren en de uitgewerkte plannen voorafgaand aan de besluitvorming te toetsen op basis van die kaders.

Als uitgangspunt hanteert de DCMR de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, het beleid en de ambities van de betrokken participanten op het gebied van milieu, veiligheid en duurzaamheid. Per participant worden maatwerkafspraken gemaakt op welke wijze de DCMR betrokken is bij ruimtelijke plannen en op welke wijze deze adviesrol vorm krijgt.

In 2017 wordt ingezet op verbetering van de leefomgevingskwaliteit in het Rijnmondgebied door zoveel mogelijk integraal te adviseren. Daarbij gaat het erom de milieuidvisering zoveel mogelijk aan te laten sluiten op ontwikkelingen in economie en ruimte.

Ad. 2 Pilots Omgevingswet

In het beleidskader is aangegeven dat de Omgevingswet zal leiden tot vernieuwd samenspel met participanten. In samenspraak met de participanten zal worden voorgesorteerd op de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt. In dat kader zullen mogelijkheden worden onderzocht om gezamenlijk pilots uit te voeren.

Ad. 3 Ontwikkeling databeheer

Voor een integrale benadering zoals de Omgevingswet voorstaat, is het belangrijk om over betrouwbare en actuele (milieu)gegevens te beschikken zodat deze in alle fasen van de beleidscyclus kunnen worden ingezet. Dit vereist een degelijke en zoveel mogelijk digitaal te ontsluiten informatievoorziening. Er wordt daarom gewerkt aan publieksvriendelijke informatiesystemen die actuele data over milieubelasting tonen en de basis vormen voor diverse producten (monitoringsrapportages, verkenningen, scenariostudies) voor participanten en inwoners van het Rijnmondgebied.

Daartoe richt de DCMR zich onder meer op het landelijke 'Digitaal Stelsel Omgevingswet', waarmee een uniforme standaard wordt neergezet voor het beheren en beschikbaar stellen van omgevingsdata. Een regionale database met gegevens die op maat toepasbaar zijn en met een uniforme en transparante datakwaliteit, geeft hieraan in het Rijnmondgebied een praktisch hanteerbare uitwerking.

Ad. 4 Beïnvloeding internationale regelgeving

Nationale en Europese regelgeving en ambities bepalen mede de aanpak binnen het Rijnmondgebied. Daarom maken beleidsbeïnvloeding en kennisdeling op nationaal en internationaal niveau onderdeel uit van dit programma. Zo kan in een vroegtijdig stadium worden geanticipeerd op beleidsontwikkelingen die van belang zijn. In 2017 speelt dit met name op het gebied van nieuwe regelgeving op het thema geluid.

Ad. 5 Transparantie

Ingezet wordt op het verhogen van transparante besluitvorming, het kwalitatief verbeteren van VTH- en adviesprocessen en het versterken van inzicht in de (ontwikkeling van de) milieusituatie (monitoring). Daarbij wordt tegelijk voldaan aan de wettelijke eisen ten aanzien van de informatievoorziening voor het publiek.

5.4 WAT MAG DAT KOSTEN?

De financiële omvang van het programma Gebieden is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2015 en de vastgestelde werkplannen 2016. Uit onderstaande tabel blijkt dat het programma enerzijds wordt ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds wordt ingevuld met additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Tabel 3

Programma Gebieden (x € 1.000)	Begroting 2017	Werkplannen 2016	Realisatie 2015
Taakveld: milieubeheer			
• Baten	€ 16.808	€ 16.309	€ 14.726
• Lasten	€ 16.808	€ 16.309	€ 14.765
Resultaat programma Gebieden	€ 0	€ 0	- € 39

De begroting 2017 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplanbesprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

6 PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING

6.1 INLEIDING

Voor het eerst neemt de DCMR in de begroting in hoofdstuk op over het programma bedrijfsvoering. Dit heeft een drietal redenen:

1. Door het concept-wijzigingsbesluit 2016 van het BBV is de DCMR vanaf de begroting 2017 verplicht inzicht te geven in de kosten van de overhead. Het BBV heeft overhead als volgt gedefinieerd: "het geheel aan taken en activiteiten gericht op de ondersteuning van medewerkers in het primaire proces". Meer gespecificeerd betreft het:
 - De loonkosten van sturingsfuncties en ondersteuningsfuncties.
 - ICT-kosten.
 - Huisvestingskosten.
 - Kosten ten behoeve van uitbesteding bedrijfsvoering.Het apart begroten en verantwoorden van de kosten van de overhead betekent niet dat de DCMR de integrale kostprijsbenadering loslaat. Het BBV erkent dat deze nog altijd noodzakelijk blijft, bijvoorbeeld voor de berekening van de omvang van de BTW en VPB.
2. Een andere wijziging betreft de verplichting om een raming op te nemen van de verwachte omvang van de af te dragen vennootschapsbelasting (VPB). In mei 2015 is de wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Dit betekent dat overheidsondernemingen, zoals gemeenschappelijke regelingen per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn voor de VPB.
3. Daarnaast zijn binnen het programma Bedrijfsvoering nog twee verplichte posten begroot, te weten de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. De algemene dekkingsmiddelen betreffen inkomsten voor de DCMR die niet direct gerelateerd zijn aan een inhoudelijk programma en derhalve vrij besteedbaar zijn. De post onvoorzien is bedoeld voor dekking van onvoorziene lasten en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

6.2 BATEN EN LASTEN

In onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt wat de voor 2017 geraamde lasten en baten zijn voor het programma Bedrijfsvoering. De kosten van de overhead maken, conform het vernieuwde BBV, onderdeel uit van het taakveld ondersteuning organisatie. Ter vergelijking is de (vertaalde) begroting 2016 en de realisatie 2015 opgenomen.

Tabel 4

Programma Bedrijfsvoering (x € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2016	Realisatie 2015
Taakveld: ondersteuning organisatie			
• Baten	€ 15.580	€ 15.616	€ 16.729
• Lasten	€ 15.580	€ 15.616	€ 16.701
• Post onvoorzien	€ 0	€ 0	€ 0
• Algemene dekkingsmiddelen	€ 0	€ 0	€ 205
• Vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0	€ 0
Resultaat programma Bedrijfsvoering	€ 0	€ 0	€ 233

6.3 TOELICHTING

Een belangrijke grondslag voor het ramen van de lasten van overhead is de vastgestelde formatie voor sturings- en ondersteuningsfuncties in het inrichtingsplan van de DCMR. Deze formatie is financieel vertaald op basis van de functiekosten voor betreffende functies.

In de begroting is de definitie voor overhead uit het BBV gevolgd. Dit heeft als consequentie dat een aantal kostenposten, die in ruimere definities ook als overhead gezien kunnen worden, hierin niet zijn verdisconteerd. Voorbeelden hiervan zijn: overige personeelskosten, opleidingen, leasekosten, documentatie en communicatie, dienstkleding en abonnementen.

Door de integrale kostprijsbenadering die de DCMR hanteert, is het uitgangspunt dat de kosten van de overhead verdisconteerd zijn in zijn tariefstelling. Door middel van het realiseren van directe, facturable uren in de primaire processen worden baten gerealiseerd waarmee de kosten van de overhead worden gedekt.

Alle baten van de DCMR zijn direct gerelateerd aan één van de twee inhoudelijke programma's en er is geen beleidsvrije ruimte voor onvoorziene uitgaven. De DCMR raamt daarom de posten algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien als nihil.

In de begroting is tenslotte het uitgangspunt opgenomen dat de DCMR geen structurele winststreven heeft en derhalve fiscaal geen onderneming is c.q. VPB-plichtig is. Naar verwachting zouden specifieke activiteiten wel als ondernemingsactiviteiten kunnen worden gekwalificeerd, maar kan de DCMR hierbij gebruik maken van een van de vrijstellingen in de wet.

7 PARAGRAFEN

7.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk bevat een aantal paragrafen die op grond van het BBV moeten worden opgenomen. Achtereenvolgens worden in deze paragrafen de volgende onderwerpen behandeld:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen
- Risicomanagement
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Verbonden partijen

7.2 LOKALE HEFFINGEN

De DCMR legt geen lokale heffingen op.

7.3 WEERSTANDSVERMOGEN

7.3.1 Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft een beschouwing over de kwaliteit van de vermoenspositie van de DCMR op lange termijn.

Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken in het gedrang komt.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de DCMR.

Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) of op meerdere jaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds in de omvang en de achtergronden van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- a. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- c. een inventarisatie van de risico's.
- d. een aantal gedefinieerde financiële indicatoren

7.3.2 Weerstandsvermogen DCMR

De weerstandscapaciteit van DCMR bestaat uit de algemene reserve. De ontwikkeling van de algemene reserve wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 5

Ontwikkeling algemene reserve (x € 1.000)	Mutaties	Stand
Stand per 1 januari 2017		€ 1.770
Toevoeging uit resultaat 2016	€ 0	
Onttrekking uit het resultaat 2016	€ 0	
Resultaatbestemming 2016	€ 0	
Per saldo mutatie weerstandsvermogen 2016		
Stand per 31 december 2017		€ 1.770

In het Algemeen bestuur is, in vervolg op de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, op 4 juli 2012 het weerstandvermogen vastgesteld op 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van de DCMR over de laatste drie afgesloten volledige boekjaren. Jaarlijks wordt dienovereenkomstig de omvang opnieuw vastgesteld. Voor 2016 en 2017 wordt uitgegaan dat er geen mutaties in de weerstandscapaciteit zullen plaatsvinden.

7.4 RISICOMANAGEMENT

Algemeen

DCMR heeft een maatschappelijke doelstelling op het gebied van regulering en handhaving o.b.v. milieu-wetgeving. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren treft de dienst waarborgen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'.

Een onderdeel van deze waarborgen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risicomanagement. Daarbij wordt het begrip 'risico' wordt breed opgevat als een gebeurtenis die zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft op de realisatie van de maatschappelijke doelstelling van DCMR.

De ontwikkeling van risicomanagement in de organisatie is in de afgelopen jaren vormgegeven als onderdeel van de ingezette procesoptimalisatie. Daarbij is gebruik gemaakt alle daartoe behorende elementen als applicaties, informatie, organisatieontwikkeling, kwaliteit, risicomanagement en audit. Daarbij zijn de elementen weliswaar apart van elkaar benoemd, maar m.n. kwaliteit, risicomanagement en audit hebben wel veel met elkaar te maken. Ze worden onderscheiden om de bijdrage aan de verbetering van de processen van de DCMR inzichtelijk te houden, ook worden zo de interne en externe componenten zichtbaar gemaakt.

In de uitwerking van het kwaliteitsmanagement is het van belang om een link te leggen met het risicomanagement van de DCMR. Dit zijn twee kanten van dezelfde medaille die binnen de organisatie in samenhang gepresenteerd worden. Er wordt geïnventariseerd en geanalyseerd met welke risico's (kansen en bedreigingen) de DCMR wordt geconfronteerd en vervolgens wordt gericht onderzoek uitgevoerd met behulp van het daartoe beschikbare instrumentarium (audits, reviews en benchmarks).

Na de implementatie met externe ondersteuning in 2012 van het risicomanagement is begin 2014 op eigen kracht een nieuwe cyclus van risicomanagement opgestart. De aan het begin van deze cyclus uitgevoerde risico-analyse heeft geen substantiële nieuwe risico's opgeleverd die zouden moeten leiden tot aanpassing van de door het bestuur vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Wel is hierboven benoemde onderzoek op risicobeheersing vorm gegeven met het opstellen en uitvoeren vanuit deze analyse van een reviewprogramma 2014-2015. De uitvoering van dit reviewprogramma heeft geresulteerd in verschillende verbeteringen in de procesuitvoering van de DCMR.

In het najaar van 2015 is de risicocyclus 2016 gestart met een volgende risico-inventarisatie. Ook hieruit zijn geen nieuwe substantiële risico's naar voren gekomen. Het reviewprogramma 2016 wordt in het voorjaar van 2016 vastgesteld.

In de verdere borging van risicomanagement in de organisatie heeft het directieteam begin 2014 besloten de gebruikte instrumenten van risicomanagement samen te brengen in een structuur onder verantwoordelijkheid van een kort daarop geïnstalleerde auditcommissie. De verantwoordelijkheden voor toezicht, programmering en uitvoering zijn met de inwerkintreding hiervan gescheiden. De toezicht taak ligt bij de auditcommissie, dit is het DT aangevuld met de controller en wordt in 2016 aangevuld met een extern lid.

De jaarlijkse uitvoering van de risicocyclus ondersteunt ook twee eerder geformuleerde doelstellingen:

1. Risicobewustzijn; het besef te laten doordringen dat ook grote en goed bekend staande organisaties als de DCMR fouten maken en van die fouten ook zelf kunnen leren, en dat risicomanagement één van de instrumenten is om dat besef te laten indalen en om fouten tegen te gaan.
2. Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

Benoembare specifieke risico's

Uit het geheel van bedrijfs- en bestuursrisico's kunnen in hoofdlijn de volgende risico's voor de DCMR worden benoemd:

1. Het verlenen van toestemming (al dan niet middels een vergunning) voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor geen of een anders luidende toestemming had moeten/mogen worden verleend.
2. Het niet of onvoldoende waarnemen van afwijkingen van verleende toestemming.
3. Het niet of onvoldoende anticiperen op waargenomen afwijkingen van verleende toestemming.
4. Verstoringen in de organisatievorming en de bedrijfsvoering van de DCMR.

Aan elk van deze risico's is in de sturing en beheersing van de organisatie in 2015 specifieke aandacht besteed om mogelijke gevolgen in en na 2015 zo goed mogelijk te onderkennen en minimaliseren.

Organisatieontwikkeling en personele consequenties

Per 1 september 2015 is na een intensief voorbereidingstraject de nieuwe organisatiestructuur van de DCMR van start gegaan. Uit de reorganisatie komen personele gevolgen voort die ook in latere jaren nog kunnen leiden tot financiële gevolgen. Om deze gevolgen te kunnen van de reorganisatie te kunnen opvangen was vanuit de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie € 1.300.000 beschikbaar, in 2015 is beperkt van deze bestemmingsreserve gebruik gemaakt.

Projecten

De DCMR voert projecten voor niet-participanten uit binnen de door het DB vastgestelde randvoorwaarden (minimaal kostendekkend, taken gaan niet ten koste van taakuitvoering participant, aansluiting op kerntaken DCMR en bijdrage aan expertise-ontwikkeling). Streven is om hier vanuit noodzakelijke ontwikkeling en expertise een surplus te realiseren. Bij het niet realiseren van een surplus staat de kennisontwikkeling onder druk en bij het niet voldoen aan afgesproken projectdoelen kan er een verlies ontstaan, dat ten koste gaat van het weerstandsver-mogen.

Financiële indicatoren

De indicatoren in onderstaande tabel 6 zijn overeenkomstig de voorschriften van BBV berekend.

Tabel 6

Kengetallen	Jaarveslag 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Netto schuldquote	-2,6%	3,2%	0,4%
Solvabiliteitsrisico	38,0%	19,4%	42,8%
Structurele exploitatieruimte	3,1%	3,1%	1,3%

7.5 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die de DCMR nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan participanten en niet-participanten levert. Deze paragraaf moet op grond van het BBV ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen bevatten.

Het kantoorgebouw aan de 's-Gravelandseweg 565-567 te Schiedam wordt in de zin van het BBV aangemerkt als kapitaalgoed. De DCMR heeft de kantoorpanden op dit adres nagenoeg geheel in eigendom. Het pand wordt tot aan het moment van levering aan de koper verhuurd aan de koper.

7.6 FINANCIERING

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FI-D0). Voor de DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde treasury statuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasury statuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasury functie van de DCMR. De treasury functie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Aandachtspunten vanuit de treasury zijn:

- Facturering van de bijdragen van de participanten vindt vier keer per jaar plaats; de bijdragen van de participanten moeten uiterlijk halverwege het lopende kwartaal zijn ontvangen.
- De DCMR leent geen gelden uit aan derden.
- De DCMR maakt binnen de regelgeving voor decentrale overheden alleen gebruik van goed bekendstaande banken.
- Voor de financiering van tekorten op de rekeningcourant wordt gebruik gemaakt van kasgeldleningen via goed bekendstaande banken.

In onderlinge samenhang worden het treasury statuut, de financiële verordening en de controle verordening jaarlijks beoordeeld op hun actualiteit en indien nodig opnieuw vastgesteld door het algemeen bestuur.

7.7 VERBONDEN PARTIJEN

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn die partijen waarin de DCMR een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dat kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij, hetzij door stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de DCMR aan de verbonden partij een bedrag beschikbaar heeft gesteld dat niet verhaalbaar is als de partij failliet gaat of als de DCMR aansprakelijk is voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij een verbonden partij is dus sprake van een financieel **en** een bestuurlijk belang. Het is dus niet de bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee de DCMR op enigerlei wijze in bijvoorbeeld projectverband (zie het programma "Jaarverslag Projecten") verbonden is.

Hoewel de DCMR participeert in vele vormen van samenwerking op projectbasis is er in het primaire proces geen sprake van een verbonden partij.

DEEL 2: FINANCIËLE BEGROTING

8 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

In onderstaande tabel 7 is voor de jaren 2017 – 2020 een gespecificeerd inzicht gegeven in de ontwikkeling van de baten en lasten van de DCMR.

Tabel 7

Lasten en baten	2017	2018	2019	2020
Brutosalarissen	€ 24.736.763	€ 24.984.131	€ 25.233.972	€ 25.486.312
Garantietoeslagen	€ 1.033.562	€ 1.043.898	€ 1.054.336	€ 1.064.880
IKB en overige salariskosten	€ 5.536.764	€ 5.592.132	€ 5.648.053	€ 5.704.533
Sociale lasten	€ 7.568.449	€ 7.644.133	€ 7.720.575	€ 7.797.781
Overige personeelskosten	€ 1.279.100	€ 1.291.891	€ 1.303.810	€ 1.317.858
Personeelskosten	€ 40.154.638	€ 40.556.185	€ 40.961.747	€ 41.371.364
Inhuur personeel	€ 2.240.000	€ 1.875.000	€ 1.500.000	€ 1.150.000
Diensten voor derden	€ 611.050	€ 617.161	€ 623.332	€ 629.565
Inhuur personeel/diensten derden	€ 2.851.050	€ 2.492.161	€ 2.123.332	€ 1.779.565
Afschrijvingskosten	€ 1.185.000	€ 1.185.000	€ 1.185.000	€ 1.185.000
Huisvestingskosten	€ 3.306.983	€ 3.339.199	€ 3.373.406	€ 3.404.566
Automatiseringkosten	€ 1.648.456	€ 1.664.941	€ 1.681.590	€ 1.698.406
Vervoerskosten	€ 815.000	€ 823.150	€ 831.382	€ 839.695
Documentatiekosten	€ 537.000	€ 542.370	€ 547.794	€ 553.272
Communicatiekosten	€ 131.000	€ 132.310	€ 133.633	€ 134.969
Overige kosten	€ 179.550	€ 181.346	€ 183.159	€ 184.991
Overige directe kosten	€ 6.617.990	€ 6.683.315	€ 6.750.964	€ 6.815.899
Materiële lasten werkplannen	€ 6.444.548	€ 6.324.111	€ 6.219.730	€ 6.088.943
Totale lasten	€ 57.253.226	€ 57.240.772	€ 57.240.772	€ 57.240.772
Baten	€ 57.253.226	€ 57.240.772	€ 57.240.772	€ 57.240.772
Totale baten	€ 57.253.226	€ 57.240.772	€ 57.240.772	€ 57.240.772
Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Conform de financiële uitgangspunten, opgenomen in hoofdstuk 3, is de meerjarenbegroting geïndexeerd met 0%. In bovenstaande begroting zijn de consequenties van de afgesloten CAO voor 2016 verwerkt. Voor 2017 is geen nieuw beleid begroot.

In onderstaande tabel 8 is voor 2017 inzicht gegeven in de baten en lasten per participant 2017.

Tabel 8

Omschrijving	Lasten 2017	Baten 2017	Resultaat 2017
Gemeente Albrandswaard	€ 311.392	€ 311.392	-
Gemeente Barendrecht	€ 475.170	€ 475.170	-
Gemeente Brielle	€ 439.915	€ 439.915	-
Gemeente Capelle aan den IJssel	€ 404.612	€ 404.612	-
Gemeente Goeree-Overflakkee	€ 1.237.997	€ 1.237.997	-
Gemeente Hellevoetsluis	€ 391.298	€ 391.298	-
Gemeente Krimpen aan den IJssel	€ 430.818	€ 430.818	-
Gemeente Lansingerland	€ 1.190.613	€ 1.190.613	-
Gemeente Maassluis	€ 312.000	€ 312.000	-
Gemeente Nissewaard	€ 940.089	€ 940.089	-
Gemeente Ridderkerk	€ 773.040	€ 773.040	-
Gemeente Schiedam	€ 940.089	€ 940.089	-
Gemeente Vlaardingen	€ 1.365.670	€ 1.365.670	-
Gemeente Westvoorne	€ 420.864	€ 420.864	-
Gemeente Rotterdam	€ 17.176.397	€ 17.176.397	-
Provincie Zuid-Holland	€ 21.103.549	€ 21.103.549	-
Projecten	€ 9.250.000	€ 9.250.000	-
Totaal participanten	€ 57.253.226	€ 57.253.226	-

Toelichting

Op de werkplannen van de participanten worden geen financiële resultaten begroot. Hoewel de DCMR de afgelopen steeds een positief resultaat heeft gerealiseerd op haar externe projecten wordt op basis van het voorzichtigheidsbeginsel, in 2017 geen positief resultaat begroot.

9 ONTWIKKELING WERKPLANBIJDRAGEN 2015 - 2017

In onderstaande tabel 9 is het verloop van de bijdragen van de participanten over de jaren 2015 tot en met 2017 zichtbaar gemaakt.

Tabel 9

Omschrijving	Raming baten 2015	Realisatie baten 2015	Primaire raming Begroting 2016	Raming baten 2016 na 1 ^e begrotingswijziging	Raming baten 2017
Gemeente Albrandswaard	€ 311.560	€ 313.487	€ 309.535	€ 309.535	€ 311.392
Gemeente Barendrecht	€ 475.427	€ 476.417	€ 472.336	€ 472.336	€ 475.170
Gemeente Brielle	€ 440.152	€ 414.571	€ 437.291	€ 437.291	€ 439.915
Gemeente Capelle aan den IJssel	€ 404.830	€ 381.178	€ 402.198	€ 402.198	€ 404.612
Gemeente Goeree-Overflakkee	€ 1.238.665	€ 1.247.593	€ 1.230.614	€ 1.230.614	€ 1.237.997
Gemeente Hellevoetsluis	€ 391.509	€ 413.091	€ 388.965	€ 388.965	€ 391.298
Gemeente Krimpen aan den IJssel	€ 468.386	€ 476.628	€ 465.341	€ 465.341	€ 430.818
Gemeente Lansingerland	€ 1.191.255	€ 1.172.245	€ 1.183.512	€ 1.183.512	€ 1.190.613
Gemeente Maassluis	€ 321.924	€ 306.060	€ 319.881	€ 319.881	€ 312.000
Gemeente Nissewaard	€ 1.041.250	€ 980.208	€ 1.034.482	€ 934.482	€ 940.089
Gemeente Ridderkerk	€ 773.457	€ 746.566	€ 768.429	€ 768.429	€ 773.040
Gemeente Schiedam	€ 1.043.833	€ 1.042.591	€ 1.037.048	€ 1.023.658	€ 1.029.800
Gemeente Vlaardingen	€ 1.396.821	€ 1.449.133	€ 1.371.155	€ 1.371.155	€ 1.365.670
Gemeente Westvoorne	€ 421.091	€ 384.514	€ 418.354	€ 418.354	€ 420.864
Gemeente Rotterdam	€ 18.016.638	€ 17.371.322	€ 17.826.767	€ 17.043.756	€ 17.176.397
Provincie Zuid-Holland	€ 19.294.730	€ 19.197.378	€ 19.035.078	€ 21.881.802	€ 21.103.549
Projecten	€ 10.000.000	€ 8.731.879	€ 8.000.000	€ 8.317.504	€ 9.250.000
Totaal participanten	€ 57.231.578	€ 55.704.863	€ 54.700.987	€ 56.931.722	€ 57.253.226

Toelichting

In de kolom 'Raming baten 2015' zijn de definitieve werkplanbijdragen 2015 weergegeven. De kolom realisatie baten 2015 geeft de realisatie van de werkplanbedragen zoals opgenomen in de jaarrekening/ jaarverslag 2015.

In de 'Primaire raming begroting 2016' staan de begrote bedragen zoals opgenomen in de beleidsbegroting 2016. De huidige werkplanbijdragen over 2016 staan vermeld in de kolom 'Raming baten 2016 na 1^e begrotingswijziging'.

De bedragen in de kolom 'Raming baten 2017' zijn gebaseerd op de uitgangspunten en aannames zoals deze in hoofdstuk 3 (Financieel kader) zijn opgenomen.

10 ONTWIKKELING FINANCIËLE POSITIE

In onderstaande tabel 10 is de geprognosticeerde balans per 1 januari 2017 en 31 december 2017 opgenomen.

Tabel 10

ACTIVA	Per 31-12-2017	Per 01-01-2017	PASSIVA	Per 31-12-2017	Per 01-01-2017
Materiële vaste activa	€ 1.478.713	€ 2.238.713	Eigen vermogen	€ 2.724.995	€ 3.487.758
Voorraden	€ 1.500.000	€ 1.500.000	Voorzieningen	€ 0	€ 0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.546.283	€ 4.549.046	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar	€ 0	€ 0
Liquide middelen	€ 60.000	€ 60.000	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.000.000	€ 4.000.000
Overlopende activa	€ 1.500.000	€ 1.500.000	Overlopende passiva	€ 2.360.000	€ 2.360.000
Totaal generaal	€ 9.084.996	€ 9.847.759	Totaal generaal	€ 9.084.995	€ 9.847.758

Toelichting mutaties 2017

In onderstaande tabel 11 wordt het verloop van de activa in 2017 inzichtelijk gemaakt.

Tabel 11

Overige investeringen met een economisch nut	Ultimo 2016	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijvingen	Ultimo 2017
Bedrijfsgebouwen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Inrichtng nieuwe pand DCMR	€ 687.264	€ 0	€ 0	€ 240.000	€ 447.264
Machines, apparaten en installatie	€ 846.985	€ 425.000	€ 0	€ 741.000	€ 530.985
Overige mat. vaste activa	€ 704.464	€ 0	€ 0	€ 204.000	€ 500.464
Totaal	€ 2.238.713	€ 425.000	€ 0	€ 1.850.000	€ 1.478.713

Eigen vermogen

Algemene reserve

Naar verwachting zal geen mutatie van de Algemene reserve plaatsvinden en daarom blijft deze gehandhaafd rond het gewenste niveau.

Bestemmingsreserve

Voor 2017 zijn de volgende onttrekkingen van bestemmingsreserves voorzien:

- Informatievoorziening - door de oplevering van de nieuwe informatiesystemen (vervanging MIRR en meldkamersysteem) in 2016 valt een groot deel van de bestemmingsreserve informatievoorziening vrij om de bijbehorende kosten te dekken. Het restant is gereserveerd voor de vervanging van het financieel administratief systeem.
- Personeel en organisatie - de frictiekosten die samenhangen met de reorganisatie uit 2015 zullen in 2017 leiden tot een onttrekking van de bestemmingsreserve. Naar verwachting € 200.000.
- Productontwikkeling en Transitie fysieke infrastructuur: deze reserves zijn naar verwachting volledig vrijgevallen in 2016.

Tabel 12

Omschrijving	Saldo 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Dotatie	Bestemming resultaat	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	€ 1.769.604					€ 1.769.604
<i>Subtotaal algemene reserve</i>	<i>€ 1.769.604</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 1.769.604</i>
Bestemmingsreserves						
Informatievoorziening	€ 562.763		€ 562.763			€ 0
Productontwikkeling	€ 0					€ 0
Personeel en organisatie	€ 1.155.392		€ 200.000			€ 955.391
Transitie Fysieke Infrastructuur	€ 0					€ 0
<i>Subtotaal bestemmingsreserves</i>	<i>€ 1.718.154</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 762.763</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 0</i>	<i>€ 955.391</i>
Totaal	€ 3.487.758	€ 0	€ 762.763	€ 0	€ 0	€ 2.724.995



<p>Jaarverslag en jaarrekening 2015</p> <p>DCMR Milieudienst Rijnmond</p>

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
	Directieverslag.....	4
1.1	Financieel jaarresultaat over 2015.....	5
1.2	Toelichting op de verlies- en winstrekening.....	6
1.3	Kasstroomoverzicht.....	6
1.4	Doorwerking van ontwikkelingen 2015 naar de komende jaren.....	7
2	Programmaverantwoording.....	9
2.1	Jaarverslag programma Bedrijven.....	9
2.2	Jaarverslag programma Gebieden.....	18
3	Paragrafen.....	30
3.1	Lokale heffingen.....	30
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	30
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	33
3.4	Financiering.....	34
3.5	Bedrijfsvoering.....	34
3.6	Verbonden Partijen.....	35
4	Jaarrekening 2015.....	36
4.1	Balans.....	36
4.2	Algemene waarderingsgrondslagen.....	38
4.3	Toelichting op de balans.....	40
4.4	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	47
4.5	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	48
4.6	Overige gegevens.....	50
5	Bijlagen.....	52
5.1	Staat van activa.....	53
5.2	Werkplan overzicht per participant.....	54
5.3	Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant.....	55
5.4	Accountantsverklaring.....	56

1 Inleiding

Het Dagelijks Bestuur biedt u hierbij het jaarverslag en de jaarrekening van de DCMR over het jaar 2015 aan. Het jaarverslag bestaat uit de verantwoording over de verschillende programma's en de paragrafen. De jaarrekening bestaat uit de balans en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, evenals een toelichting op beide onderdelen.

De DCMR heeft over 2015 een operationeel resultaat behaald van € 274.997 Dit positieve resultaat komt tot stand vanuit de normale bedrijfsactiviteiten van de DCMR en is behaald ondanks het doen van inspanningen, dus het maken van kosten, voor eenmalige trajecten waarvoor in het verleden bestemmingsreserves zijn gevormd.

Daarnaast heeft de DCMR uit voorgaand boekjaar en incidentele factoren een negatief resultaat behaald van € 27.785.

Aan de in voorgaande jaren gevormde bestemmingsreserves worden gemaakte kosten onttrokken voor in 2015 uitgevoerde activiteiten voor een bedrag van € 1.478.311

Uiteindelijk heeft de DCMR over 2015 zo een resultaat na bestemming behaald van € 1.725.522.


Voorgesteld wordt om dit resultaat over 2015 te bestemmen als toevoeging aan de bestemmingsreserve Informatievoorziening ad € 750.000, een toevoeging aan de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie ad € 400.000, en een toevoeging aan de bestemmingsreserve Productontwikkeling VTH ad € 575.522.

Het resultaat na technische bestemming komt vervolgens uit op € 0.

De verwerking van dit voorstel zal plaatsvinden in de jaarrekening 2016.

In het directieverslag wordt de resultaatontwikkeling over 2015 toegelicht en wordt de doorwerking van ontwikkelingen uit 2015 naar de toekomst besproken.

Het Dagelijks Bestuur, 14 april 2016



Voorzitter

R.A. Janssen



Secretaris

R.M. Thé

Het algemeen bestuur van de DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 29 van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond;

BESLUIT:

vast te stellen het Jaarverslag en Jaarrekening 2015.

DCMR Milieudienst Rijnmond

Schiedam, 7 juli 2016

De voorzitter,

De secretaris

R.A. Janssen

R.M. Thé

Directieverslag

In dit directieverslag wordt ingegaan op de totstandkoming van het financiële jaarresultaat over 2015 en de doorwerking van de achterliggende oorzaken in de komende jaren.

1.1 Financieel jaarresultaat over 2015

In tabel 1 worden de gerealiseerde financiële resultaten van de DCMR weergegeven. Ter vergelijking worden de resultaten over 2015 afgezet tegen het voorgaande jaar.

Uit de tabel blijkt dat er in 2015 een positief resultaat is behaald van € 1.725.522. In § 1.2 worden de oorzaken van dit resultaat nader toegelicht.

Tabel 1

V&W DCMR	Jaarrekening 2015	Jaarrekening 2014	Vershil 2015 - 2014
omschrijving	bedrag in €	bedrag in €	bedrag in €
Personeelskosten	37.582.901	39.831.456	-2.248.555
Inhuur personeel & diensten derden	5.697.116	4.864.909	832.207
Totale personeelsgerelateerde kosten	43.280.017	44.696.365	-1.416.348
Afschrijvingskosten	852.809	955.746	-102.937
Directe kosten overig	6.080.125	6.177.337	-97.212
Projectkosten	5.751.367	8.379.062	-2.627.695
Totale materiële kosten	12.684.301	15.512.145	-2.827.844
Totale directe kosten	55.964.318	60.208.510	-4.244.192
Opbrengsten	55.704.866	58.725.624	-3.020.758
Overige opbrengsten	534.448	472.104	62.344
Totale opbrengsten	56.239.314	59.197.728	-2.958.414
Operationeel resultaat	274.996	-1.010.782	1.285.778
Opbrengst voorgaand boekjaar	20.350	39.041	-18.691
Kosten voorgaand boekjaar	-48.135	-24.510	-23.625
Incidentele baten lopend boekjaar	0	0	0
Resultaat voor bestemming	247.211	-996.251	1.243.462
Ontrekking bestemmingsreserve			
Verbeterprogramma VTH	0	0	0
Informatievoorziening	910.925	558.885	352.040
Productontwikkeling	71.148	124.390	-53.242
Personeel en Organisatie	194.608	1.100.000	-905.392
Transitie Fysieke Infrastructuur	301.630	493.233	-191.603
Resultaat na bestemming	1.725.522	1.280.257	445.265
Voorstel technische bestemming:			
Mutatie algemene reserve	0	-30.257	30.257
Dotatie bestemmingsreserves:			
Informatievoorziening	-750.000	-450.000	-300.000
Personeel en Organisatie	-400.000	-800.000	400.000
Productontwikkeling VTH	-575.522		
Resultaat na technische bestemming	0	0	575.523

In de jaarrekening, in § 4.4, treft u het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening aan. Dit is een andere weergave van de totstandkoming van hetzelfde financiële resultaat.

1.2 Toelichting op de verlies- en winstrekening

Op hoofdlijnen wordt hieronder een aantal elementen uit de verlies- en winstrekening toegelicht.

Eigen en ingehuurd personeel

De omvang van het eigen personeel is in 2015 gedaald en bedraagt ultimo december 453,9 full time equivalenten. De kosten stijgen als gevolg van CAO-afspraken, premie-aanpassingen en opleidingskosten.

Om de geplande productie zo goed mogelijk te kunnen realiseren is naast de inzet van het eigen personeel gebruik gemaakt van inhuurkrachten. Als gevolg van marktontwikkelingen zijn de kosten per uur die daarmee gemoeid zijn in de afgelopen jaren gedaald maar in 2015 weer licht gestegen.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn lager dan in 2014. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er in 2015 geen (inhaal)afschrijving op het pand aan de 's-Gravelandseweg heeft plaatsgevonden.

Projectkosten

De materiële kosten op projecten zijn volledig declarabel en hebben dus een gelijke invloed op de opbrengsten, en daardoor geen effect op het resultaat.

Opbrengsten

De opbrengsten uit werkplannen en projecten liggen lager dan in 2014 voornamelijk als gevolg van een piek in de uitvoering van ISV-projecten en de achterblijvende directe uren de laatste maand van het jaar. De overige opbrengsten betreffen o.a. verhuur van de tweede verdieping van het huidige kantoorpand en enkele detacheringen.

Opbrengsten en kosten voorgaand boekjaar

In 2015 zijn voor een beperkt bedrag opbrengsten uit eerdere jaren verantwoord waarvan het ultimo 2014 uiterst onzeker was of deze zouden kunnen worden gerealiseerd, ook waren er nog onvoorziene kosten uit voorgaande jaren.

1.3 Kasstroomoverzicht

In tabel 2 is het kasstroomoverzicht van de DCMR opgenomen. Dit is een overzicht van de feitelijke geldstromen die binnen de DCMR in de loop van het boekjaar 2015 zijn binnengekomen en uitgegaan. De liquiditeit van de DCMR is in 2015 afgenomen met k€ 118. Dagelijks wordt de rekening-courant automatisch afgeroomd op k€ 60 door de staat. In 2014 is er nog een ontvangst binnengekomen, nadat de afoming heeft plaatsgevonden.

Het saldo ad. k€ 15.462 op de rekening-courantverhouding met het Rijk is verantwoord onder de overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Tabel 2

Kasstroomoverzicht 2015 (€ x 1.000)	€	€
Exploitatiesaldo (conform Verlies- en Winstrekening)	1.726	
Afschrijvingen	911	
Mutaties werkkapitaal:		
Onderhanden werk	406	
Debiteuren	-2	
Crediteuren	634	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	3.955	
Overlopende activa	-1.087	
Overlopende passiva	-4.786	
Kasstroom uit operationele activiteiten		1.757
Investeringsmateriële vaste activa	-785	
Desinvesteringen materiële vaste activa	388	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-397
Mutatie langlopende schulden	0	
Onttrekking bestemmingsreserve	-1.478	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-1.478
Mutatie liquide middelen		-118
Beginstand liquide middelen	172	
Mutatie liquide middelen	-118	
Eindstand liquide middelen		54

1.4 Doorwerking van ontwikkelingen 2015 naar de komende jaren

Voorbereiden op Omgevingswet

Met de Omgevingswet wordt de trend voortgezet van vereenvoudiging en vermindering van regels. De Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) zorgde al voor een integratie in het vergunningstelsel, waardoor alles wat te maken heeft met bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu in één vergunning wordt geregeld. De Omgevingswet zet de lijn van integratie van regelgeving ook op plan- en beleidsniveau voort. Dit vanuit de gedachte: hoe integraler de planfase wordt ingevuld, hoe minder bijsturing en reparatie in de uitvoering nodig is.

De Omgevingswet zal naar verwachting in 2018 in werking treden. De komende jaren wordt in nauwe samenwerking met de participanten verkend hoe de DCMR zich kan voorbereiden op de komst van de nieuwe wet.

Ontwikkelingen in vergunningverlening, toezicht en handhaving

De afgelopen jaren is in opdracht van het algemeen bestuur van de DCMR een verbeterprogramma voor de VTH-taken in uitvoering genomen. De hoofdlijn hiervan is: actuele en handhaafbare vergunningen, een meer risicogestuurde aanpak van het toezicht en een consequente toepassing van de sanctiestrategie. De VTH-taken worden uitgevoerd vanuit het principe dat op de eerste plaats bedrijven, branches en ketens zelf verantwoordelijk zijn voor de naleving van milieu- en veiligheidsregels. De verbeterpunten worden in nauwe samenwerking met andere inspectiediensten uitgevoerd. Alle acties in het afgesproken verbeterprogramma zijn in uitvoering genomen en over de uitvoering van het programma wordt periodiek gerapporteerd aan het dagelijks en algemeen bestuur van de DCMR. De ontwikkeling van de VTH-taken is een doorgaand proces. Zo treedt in 2016 de VTH-wet in werking, die o.a. bepalingen bevat over de kwaliteitscriteria voor de VTH-uitvoering, en in 2017 de daaraan verbonden AMvB waarin onder meer het basistakenpakket is opgenomen.

Onderzoeksraad voor Veiligheid

Begin 2016 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid aangekondigd een onderzoek te starten naar de opvolging van de aanbevelingen uit het OvV-rapport over Odfjell (mei 2013). De OvV wil weten of de aanbevelingen zijn uitgevoerd en of dit heeft geleid tot de daadwerkelijke aanpak van de gesignaleerde "veiligheidstekorten". De OvV zal niet alleen kijken naar de set van aanbevelingen uit 2013 maar ook naar de verbeterprogramma's die de betrokken partijen de afgelopen jaren zijn gestart en naar de samenwerking tussen de betrokken inspectiediensten in Brzo-verband. Het onderzoek zal begin 2017 worden afgerond.

Versterken Brzo-samenwerking

Voor de bedrijven met de meeste risico's op het gebied van milieu en veiligheid zijn extra eisen vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo). In Nederland hebben 6 omgevingsdiensten de opdracht gekregen om de taakuitvoering bij Brzo-plichtige bedrijven te coördineren. De DCMR is de coördinerende Brzo-omgevingsdienst voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland. Daarnaast is de landelijke coördinatietask op het gebied van Brzo-uitvoering bij de DCMR belegd. De DCMR neemt ook deel aan het landelijke Brzo-plus-overleg, waarin naast de Brzo-diensten ook andere inspectiediensten en het OM deelnemen. Deze samenwerking richt zich op het versterken en borgen van de uitvoeringskwaliteit, ontwikkelen van gezamenlijke werkwijzen en het stimuleren van kennisuitwisseling. Ook de komende jaren zal worden gewerkt aan het verder versterken van deze samenwerking teneinde de VTH-uitvoering bij de bedrijven met de grootste risico's optimaal te kunnen uitvoeren.

Organisatie-ontwikkeling DCMR

Om goed te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in het werkveld (o.a. versterking van de VTH-uitvoering en het handavingsprofiel, komst van de Omgevingswet) is in 2015 een reorganisatie doorgevoerd. De functiescheiding tussen vergunningverlening en toezicht is op directieniveau gelegd. Toezicht- en handavingstaken zijn in één afdeling georganiseerd, waarin ook een specialistische eenheid is ondergebracht voor bestuurs- en strafrechtelijke handavingszaken. De regulerende taken zijn samengebracht met de advies- en expertisetaken, zodat de verbinding tussen vergunningverlening en de kennisvelden lucht, veiligheid, geluid en bodem zo goed mogelijk is geborgd. De nieuwe afdeling Account en Omgeving vormt het schakelpunt tussen de participanten als opdrachtgever en de DCMR-organisatie als opdrachtnemer en draagt ook zorg voor de advisering in omgevingsvraagstukken. De komende jaren wordt vanuit de nieuwe structuur gewerkt aan de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de taken. Dat betreft bijvoorbeeld de vernieuwing van het vergunninginstrument, versterking van de informatie- en risicosturing in het toezicht en het efficiënt benutten van de beschikbare milieu-data in omgevingsplannen en –vergunningen. Deze inhoudelijke ontwikkelingen zullen de komende jaren ook steeds meer in samenwerking met de andere omgevingsdiensten (in Zuid-Holland en ook landelijk) worden opgepakt.

2 Programmaverantwoording

2.1 Jaarverslag programma Bedrijven

Wat waren we van plan?

Uitvoering VTH taken op hoog niveau

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bedrijven wordt op kwalitatief hoog niveau uitgevoerd. Dat betekent voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria VTH en uitvoering overeenkomstig het VTH beleid van de DCMR. In 2014 is geïnvesteerd in opleiding en training en het beter beschikbaar hebben van zeer specifieke kennis gebieden, zoveel mogelijk in samenwerking met de OD's in Zuid Holland/Zeeland. In 2015 zal deze professionaliseringslag worden afgerond, zodat voldaan wordt aan de landelijke kwaliteitscriteria VTH.

Daarnaast wordt ingezet op een goede afstemming en samenwerking met ketenpartners, zoals Stadsontwikkeling Rotterdam en de Veiligheidsregio en collega OD's om integraal te werken en kennis te bundelen en te delen. Om de kwaliteit (uitvoerbaarheid) van nieuwe wet en regelgeving te toetsen en te borgen denkt DCMR mee vanuit de uitvoeringspraktijk door inbreng in landelijke overleggen. De hoofdprocessen van de DCMR zullen worden geregistreerd en beheerd in een nieuw geautomatiseerd systeem RUDIS. Dit zal een impuls zijn voor de proces- en datakwaliteit. Eind 2013 zijn in het Bestuurlijk Omgevingsberaad een groot aantal besluiten genomen gericht op het verbeteren van de uitvoering van VTH-taken. De inspanningen binnen zowel Brzo-OD Zuid-Holland en Zeeland als de zes Brzo-OD's als het Brzo+-overleg zijn erop gericht om de taakuitvoering te professionaliseren. Dit gebeurt door een uniforme en integrale aanpak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving; bedrijven uniform en door de drie toezichthouders integraal te benaderen en te beoordelen en samen te werken als zijnde één overheid richting bedrijfsleven.

Relevante milieu inhoudelijke aandachtspunten

Externe veiligheid is één van de geprioriteerde milieuthema's. In het kader van het verbeterprogramma wordt het toezicht bij risicovolle bedrijven vernieuwd, waarbij een betere balans wordt aangebracht tussen toezicht op techniek/installaties, toezicht op veiligheidsbeheerssystemen en het beoordelen van de veiligheidscultuur bij bedrijven. In 2013 is de inventarisatie van de kritische veiligheidsvoorzieningen in het Rijnmondgebied afgerond. In 2014 is ervaring opgedaan met het geven van extra inspectie-aandacht voor de kritische installaties. Voor 2015 wordt uitgewerkt hoe dit structureel in de programmering kan worden ingebed. De veiligheidscultuur is, naast de technische integriteit van installaties en de mate van borging met een veiligheidsbeheerssysteem, een van de drie aspecten die een indicatie geven van de veiligheidsprestaties van een bedrijf. Er wordt gewerkt aan een beoordelingsmethode van de veiligheidscultuur, welke in 2015 structureel in de programmering wordt ingebed.

Het tweede prioritaire thema is luchtkwaliteit. Met name de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn van belang. Zeer Zorgwekkende Stoffen zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. VOS en benzeen zijn aansprekende voorbeelden van deze stoffen. De Nederlandse overheid pakt deze stoffen met voorrang aan via het ZZS beleid. Dit beleid combineert de zorgstoffen uit de kaders REACH, het OSPAR verdrag, de Kaderrichtlijn Water en het Verdrag van Stockholm. Doel van het overheidsbeleid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. Dit gebeurt onder meer door in vergunningen regels te stellen voor lozingen op water en uitstoot naar de lucht. Het beleid legt nu nog geen verplichtingen vast voor deze stoffen. Waarschijnlijk volgen uit het ZZS beleid emissiebeperkingen, maar deze zijn nog niet vastgelegd.

NOx en fijn stof zijn ook belangrijke componenten die de luchtkwaliteit beïnvloeden. Stookinstallaties zijn belangrijke NOx bronnen. Daarom zal komende jaren extra aandacht uitgaan naar deze installaties. Omdat per 1 januari 2014 de NO_x-emissiehandel is komen te vervallen, wordt voor die

bedrijven die onder deze emissiehandel vallen ingezet op het uitrollen van een monitoringsplan voor NO_x en overige componenten. Voor fijn stof is monitoring een belangrijk aspect en is het belangrijk om te komen tot afspraken over emissieplafonds.

Dat geluidoverlast veroorzaakt door bedrijven een belangrijk onderwerp is, blijkt uit de grote hoeveelheid meldingen van ervaren geluidoverlast veroorzaakt door bedrijven die jaarlijks bij de meldkamer van de DCMR worden ingediend. Doel van de inzet van de DCMR is om het aantal gegronde klachtsituaties terug te brengen.

Energiebesparing, en daarmee CO₂-reductie, staat hoog op de politieke agenda. Dat betreft o.a. de afgesproken 20% reductie van de CO₂-uitstoot door bedrijven in 2020. Ook de wettelijke eisen die aan bedrijven gesteld worden bieden mogelijkheden om aan de gestelde doelen een bijdrage te leveren. De DCMR heeft zich tot doel gesteld om in de periode 2008 tot 2017 een reductie van de CO₂-emissie van 125 kton CO₂ per jaar te bewerkstelligen.

Prioriteiten bij vergunningverlening

Nieuwe bedrijven voldoen tenminste aan de best beschikbare technieken. Bij bestaande bedrijven wordt de milieubelasting zoveel mogelijk verder beperkt. Binnen de wettelijke kaders worden strikte eisen gesteld aan bedrijven. Om te bepalen aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen, zijn branchevisies ontwikkeld met milieudoelen die doorvertaald worden naar vergunningen. In 2015 zet de DCMR in op een actueel vergunningenbestand conform haar actualisatiestrategie op een aantal prioritaire thema's zoals externe veiligheid (PGS 29), actuele veiligheidsrapporten, emissies van NO_x, fijn stof, MVP stoffen, beleid stookinstallaties. Voor RIE-installaties vindt actualisatie van de vergunning plaats binnen vier jaar na wijziging van BREF's. Voor bedrijven die meldingsplichtig worden vanwege de 4e tranche activiteitenbesluit wordt bezien of binnen een periode van 3 jaar maatwerkvoorschriften opgesteld moeten worden. Oprichtingsvergunningen en veranderingsvergunningen voor nieuwbouw projecten en andere vergunningaanvragen/milieuneutrale meldingen krijgen voorrang boven actualisaties en revisievergunningen. DCMR stelt jaarlijks een actualisatie programma op, waarin naast jaarlijkse toetsing van vergunningen op actualiteit ook de inspectieresultaten worden meegenomen. Voor elke uitgebreide Wabo-procedure wordt een startnotitie opgesteld, waarin o.a. de handhaafbaarheid en doel- versus maatregelvoorschriften en (milieu)doelen en knelpunten zijn opgenomen.

Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo

De ketensamenwerking tussen DCMR en de Veiligheidsregio (VRR) en Stadsontwikkeling Rotterdam en de regiogemeenten is verbeterd. In 2015 wordt verder gewerkt aan integratie van procesondersteunende ICT infrastructuur en zal integraal vooroverleg plaatsvinden met de ketenpartners bij complexere vergunningaanvragen. Hiermee wordt beoogd de kwaliteit en efficiëntie van de Wabo uitvoering verder te verhogen. Het is wenselijk om bij de beoordeling van voornemens van bedrijven voor bouw en uitbreiding veel nadrukkelijker het milieu- en omgevingsaspect in samenhang (integraal) te bezien. In de praktijk is hieraan, in samenwerking met Rotterdam en de regiogemeenten, in zekere mate uitvoering gegeven. De kansen voor optimalisatie van de ruimtelijke en milieukundige inpassing zijn echter minder benut dan mogelijk was geweest. Dit geldt ook voor de integrale aspecten van toezicht. Gezocht wordt naar verbeteringen om milieu in aanvraagprocessen te betrekken, om handhaving achteraf te voorkomen, bijvoorbeeld door consequent de milieumelding als indieningvereiste te vragen bij een bouwvergunningaanvraag.

Prioriteiten bij toezicht en handhaving

De DCMR zet in op effectief toezicht. Dit houdt in dat toezicht gericht wordt ingezet daar waar de risico's het grootst zijn en gebruik maakt van een doordachte mix van instrumenten:

Risicogericht:

Sterker dan voorheen wordt gestuurd op risico's die in de regio aanwezig zijn. Het gaat daarbij om alle risico's die relevant zijn op het terrein van externe veiligheid, gezondheid en milieu in de regio. De komende jaren zal de uitvoering van toezicht nog meer op basis van de hoogste risico's plaatsvinden en worden deze risico's scherper, systematischer en transparanter in kaart gebracht, mede op basis van geconstateerd naleefgedrag. Om risicogestuurde uitvoering van toezicht te realiseren is inzicht in

het bedrijvenbestand nodig. Risico's worden nauwkeurig in kaart gebracht aan de hand van het recent ontwikkelde risico-analysemodel (Rian), waarmee invulling is gegeven aan actiepunten 4 van het verbeterprogramma. In het Rian is bovendien rekening gehouden met de bestuurlijke vastgestelde prioriteit voor de thema's veiligheid en lucht voor de periode 2014-2017.

Doordachte mix van instrumenten:

Er wordt gebruik gemaakt van een doordachte mix van toezichtinstrumenten. Er wordt geleerd van het effect van eerder ingezette instrumenten en het effect van eerdere toezichtacties op het naleefgedrag. Uit deze analyse kan een keuze voortkomen voor de inzet van aangepaste of andere instrumenten. Daarbij is ruimte voor vernieuwend of alternatief instrumentarium dat traditioneel niet tot het toezichtinstrumentarium wordt gerekend, maar wel (kosten) effectief kan zijn.

Toezichtprogramma 2015

Jaarlijks wordt met behulp van het DCMR risicomodel Rian een toezichtprogramma opgesteld, met handhavingprioriteiten en –doelstellingen, programmering controles en andere instrumenten om naleving te bevorderen. Voor de bedrijven met de hoogste risicoscore (de RIE/BRZO bedrijven) is een risicoanalyse op bedrijfsniveau uitgevoerd. Bij deze bedrijven werkt de DCMR met een meerjaren bedrijfsaanpak. Deze gaat uit van een jaarlijkse controle op essentiële onderdelen van de thema's veiligheid en luchtkwaliteit. De overige gescoorde thema's komen wisselend aan bod, waarbij alle gescoorde thema's in de risicomethodiek ten minste in 4 jaar tijd worden geïnspecteerd. De milieuthema's waar de inrichting een laag of geen risico scoort worden niet beoordeeld. Voor de branches chemie, tank- op en overslag, raffinaderijen, grote afvalverwerkers en de op- en overslag van gevaarlijke stoffen worden cluster/brancheplannen en toezichtplannen per bedrijf opgesteld. Hierbij worden de actiepunten 4 t/m 8 van het verbeterprogramma opgenomen (o.a. toezicht op techniek, systemen en veiligheidscultuur, onaangekondigde controles en inspecties van kritische veiligheidsvoorzieningen).

Voor branches waar veel bedrijven in zitten met een gemiddeld tot hoog risico wordt via een projectmatige aanpak geborgd dat het toezicht systematisch en eenduidig wordt uitgevoerd. In de projectmatige aanpak worden alle milieurelevante thema's specifiek uitgewerkt voor de betreffende branche. Op basis van vooraf gemaakte analyses wordt de in te zetten instrumentenmix bepaald. Hierbij kan gedacht worden aan voorlichting, inspecties buiten reguliere werktijden, etc. Conform het VTH uitvoeringsplan 2014-2017 zullen bedrijven met een gemiddeld tot hoog risico eens in de vier jaar geïnspecteerd worden. Ook bedrijven die nu nog niet risicovol zijn, kunnen blijven rekenen op aandacht van de DCMR. Steekproefsgewijs en naar aanleiding van klachten worden ook bij deze bedrijven (deel)controles uitgevoerd.

Consequente handhaving

Conform het VTH uitvoeringsplan 2014-2017 worden handhavingadviezen op basis van inspectieresultaten transparant vastgelegd en uitgevoerd volgens een vaste besluitvormingsprocedure. Consequente en voortvarende toepassing van de sanctiestrategie wordt gemonitord en via audits en reviews bewaakt. Met interne richtlijnen en instructies wordt geborgd dat de sanctiestrategie eenduidig wordt toegepast.

Bij aanhoudend matige prestaties van bedrijven worden alle juridische mogelijkheden benut (geen "stapeling" van overtredingen). Binnen de juridische grenzen wordt de hoogte van dwangsommen zodanig bepaald, dat het ongedaan maken van de overtreding gunstiger is dan de dwangsom betalen (in de praktijk heeft dit al geleid (2013) tot dwangsommen van enkele tonnen tot een miljoen euro). In de landelijke overlegstructuur voor Brzo-bedrijven is een gezamenlijke, landelijk geldende, sanctiestrategie ontwikkeld die specifiek geldt voor de Brzo-bedrijven. Dit is een concretisering van de sanctiestrategie milieuovertredingen, zoals hierboven genoemd. De concretisering voor Brzo-bedrijven is noodzakelijk om de drie Brzo-bevoegde gezagen (Wabo, Inspectie SZW en de Veiligheidsregio's) op dezelfde wijze te laten handhaven.

Innovatie VTH instrumentarium

Slimme innovaties van het VTH instrumentarium zijn naast de risicogerichte aanpak noodzakelijk voor het effectief bereiken van de gestelde doelen en om een professionele en efficiënte taakuitvoering waar te blijven maken. DCMR heeft in de afgelopen jaren met externen E-noses ontwikkeld en deze in gebruik genomen. Ook vindt preventieve geluidmonitoring van potentiële hinderlocaties plaats. DCMR heeft een pilot gedaan met het uitvoeren van toezicht met behulp tablet pc's en is voornemens dat uit

te bouwen. De Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu wordt sinds 2012 door de DCMR gebruikt als handhavinginstrument waardoor sneller kan worden opgetreden tegen eenvoudige en duidelijke overtredingen. Hierdoor zal naar verwachting minder een beroep gedaan worden op het instrument Proces Verbaal.

DCMR is vanaf 2013 betrokken bij de ontwikkeling van de Havenvisie. Gewerkt is aan het opzetten van een systeem voor Milieu Informatie Management en een innovatieproject milieuruimtebeheer van het haven en industrieel complex. De uitvoering zal vanaf 2015 worden opgepakt.

Energie- en klimaatbeleid

Energiebesparing, schone technologie en klimaatbeleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en staan hoog op de Europese, nationale en regionale agenda. Op lokale schaal zijn deze nauw verbonden aan doelstellingen voor schonere lucht, minder hinder en een bereikbare stad. Om invulling te geven aan de opdracht van gemeenten en provincie voor het uitvoeren van het SER Energieakkoord zet de DCMR o.a. in op het goed verankeren van energiebesparing bij VTH-activiteiten. Handhaving van energiebesparingsmaatregelen krijgt meer prioriteit. DCMR faciliteert Rotterdam en provincie Zuid-Holland die met het energiebeleid een stap willen maken naar een meer geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak voor energie-efficiëntie, opwekking van hernieuwbare energie en CO2-reductie. DCMR zet in op een uitbreiding van het aantal bedrijven dat industriële restwarmte benut op basis van de doelstellingen van het provinciale programma warmte en Koude.

De volgende doelen zijn in 2015 nagestreefd:

Maatschappelijke doelen:
Actuele en handhaafbare vergunningen die veiligheid en milieu waarborgen
Vergunning verlenen op aanvragen bedrijven waarin wordt gestuurd op regionale prioriteiten
Verhogen van de milieukwaliteit in Rijnmond door branchevisies en thematische projecten
Ontwikkeling vernieuwing instrumentarium VTH
Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo
Doelmatig omgevingsrecht door het (helpen) ontwikkelen van werkbaar en uitvoerbaar regelgeving en tools voor vergunningverlening, toezicht en handhaving
Het toezicht wordt scherper risicogestuurd uitgevoerd, mede op basis van nalevingsprestaties en behalen van milieudoelen
Uitvoering van inspecties bij de industrie is gericht op techniek, systemen en veiligheidscultuur
De samenwerking tussen inspectiediensten en de omgevingsdiensten wordt verder uitgebouwd, met als doel het versterken van de kwaliteit van de uitvoering
Informatie over milieu, veiligheid en prestaties van bedrijven is toegankelijk en begrijpelijk voor het publiek
De sanctiestrategie wordt consequent toegepast
Adequate incidentenbestrijding en klachtenafhandeling

Wat hebben we er voor gedaan?

Actualisatieprogramma Vergunningen

Om te borgen dat bedrijven voldoen aan de best beschikbare technieken en strikte eisen binnen de wettelijke kaders wordt ingezet op een actueel vergunningenbestand. Daartoe is een actualisatieprogramma opgesteld en uitgevoerd gericht op een prioritaire thema's.

Branchevisies

De branchevisie vloeibare bulk is geactualiseerd en afgestemd met de VOTOB (branchevereniging van de bedrijven) en RUD Noordzeekanaalgebied. Voor stuwadoors is een nieuwe branchevisie opgesteld.

Uit een analyse van de 4e tranche Activiteitenbesluit blijkt dat er voor de gemeentelijke bedrijven veel maatwerkvoorschriften nodig zijn om op dezelfde eisen uit te komen die nu in de vergunning staan.

Kwaliteitscriteria VTH

In 2015 is de door RUD Limburg landelijk gecoördineerde professionaliseringslag om te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria VTH voortgezet. Het opstarten van de opleidingen heeft langer geduurd dan voorzien, o.a. door de vertraging van de wet VTH. Vanaf september zijn de eerste medewerkers gestart met de training. De opleidingen kosten veel tijd per medewerker en zullen zijn afgerond in 2017.

Integrale samenwerking in de keten

De afstemming en samenwerking met de ketenpartners om het vergunningproces te optimaliseren door integraler te werken heeft in 2015 een extra impuls gekregen. Verbeteringen in het werkproces zijn in de praktijk uitgetest in een aantal pilots 'Integraal vooroverleg', onder begeleiding van een team met medewerkers DCMR, Stadsontwikkeling, de Veiligheidsregio, Havenbedrijf, Deltalinqs en bedrijven. Ook is gewerkt aan een opzet en teksten voor een zogenaamde Wegwijzer vergunningen om de nieuwe, verbeterde werkwijze in een brochure en web teksten te communiceren naar de bedrijven, met focus op de Rotterdamse haven. Uit de pilots blijkt dat een betere regie op het proces mogelijk is door het opstellen van een planning van het vergunningproces en het met relevante partijen en adviseurs gezamenlijk doorspreken van de aandachtspunten voor de aanvraag. De resultaten worden gebruikt voor het handboek integrale vergunningverlening Wabo, waarmee in de praktijk gewerkt wordt door de ketenpartners.

Het nieuwe productiesysteem RUDIS is in 2015 passend gemaakt op de DCMR werkprocessen. In 2016 zal het nieuwe systeem worden geïmplementeerd.

BRZO+

In 2015 is een tussenevaluatie uitgevoerd naar de kwaliteit van de uitvoering van taken door het bureau BRZO+. De algemene conclusie is dat de aansturing van de BRZO structuur verbetering behoeft. Het huidige aansturingsmodel behoeft verduidelijking door in detail de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden te beschrijven, inclusief een profiel van daarvoor benodigde kennis en competenties. Daarnaast wordt geadviseerd om op korte termijn een meerjarenplan op te stellen waarin alle noodzakelijke BRZO+ werkzaamheden zijn opgenomen en duidelijke prioriteiten worden gesteld op basis van aangescherpte ambitiedoelstellingen. Voor het verbeteren van een betere inbedding van het bevoegd gezag is het sluiten van een aansturingsconvenant aan te bevelen. Het jaar 2016 kan als startjaar worden beschouwd waarin de aangepaste, meer sturende aanpak, wordt uitgewerkt.

Milieu inhoudelijke aandachtspunten

In 2015 is bij een aantal BRZO-bedrijven de veiligheidscultuur beoordeeld. Doel is steeds om het bedrijf te stimuleren om zijn veiligheidscultuur verder te verbeteren. De beoordeelde bedrijven blijken daar in het algemeen ontvankelijk voor en pakken dit op. Daarnaast wordt overlegd met de branches om de bevindingen uit de beoordelingen te delen, voorlichting te geven over dit onderwerp, en de bedrijven te stimuleren om (collectief) de veiligheidscultuur te verbeteren.

Het adresseren van de kritische veiligheidsvoorzieningen tijdens inspecties is een belangrijk speerpunt. Dit is gebeurd bij een aantal inspecties en zal in 2016 worden voortgezet.

De DCMR heeft voor de belangrijkste zeer zorgwekkende stoffen geïnventariseerd hoeveel er door de bedrijven wordt geëmitteerd. Doel is om door actualisaties en aanscherpingen in de vergunningen de uitstoot verder terug te dringen. In 2015 zijn al een aantal vergunningen hiertoe op het onderdeel MVP stoffen geactualiseerd.

Het project lage NOx bronnen is in 2015 afgerond. In het project is onderzocht welke aanvullende mogelijkheden er zijn bij de bedrijven in het Rotterdamse havengebied om lage NOx bronnen verder te reduceren. DCMR heeft in 2015 veel aandacht besteed aan het toezicht op de stookinstallaties, mede omdat veel bedrijven vanaf 1 januari 2016 moeten voldoen aan de eisen uit de 3e tranche activiteitenbesluit en tot die datum nog verzoeken tot maatwerk konden indienen. Bij de controles blijkt dat veel bedrijven niet voldoen aan de nieuwe normen.

Innovatie VTH instrumentarium

In de huidige situatie is het proces van vergunningverlening (en toezicht) nog beperkt gedigitaliseerd en is de wijze van vastleggen en uitwisselen van informatie tussen overheid en bedrijf niet dynamisch. In 2015 heeft DCMR het initiatief genomen voor het project VV 2.0 en is een pilot opgestart. In dit project wordt beoogd te komen tot een digitaal actueel beeld van de voor een bedrijf geldende verplichtingen waarbij het proces van het verstrekken en wijzigen van vergunningen versneld kan worden. Het project bestaat uit een samenwerking tussen EZ/ VNCI/ IENM en de DCMR.

Inspecties

In 2015 zijn er 4.170 preventieve controles uitgevoerd. Dit zijn er 199 meer dan in 2014. Preventieve controles bestaan uit volledige- en deelcontroles die risicogericht worden uitgevoerd op basis van potentieel risico voor veiligheid en milieu. Het was, naar aanleiding van geconstateerde overtredingen, noodzakelijk om 1.911 nacontroles uit te voeren. Dit zijn er 42 minder dan in 2014.

Uitvoeringsprogramma Bedrijfsgerichte Taken

De bovenstaande inspecties zijn in 2015 voor het grootste deel in het kader van het Uitvoeringsprogramma Bedrijfsgerichte Taken uitgevoerd. Dit projectenprogramma 2015 omvatte onder meer projecten binnen de branches tank op- en overslagbedrijven (natte bulk), raffinaderijen, tankstations, glastuinbouw, metaalbewerking en de branche 'horeca, sport en recreatie'.

Alle branche- en themaprojecten zijn voorafgegaan door een risicoanalyse om inzicht te verkrijgen in de relevante problematiek binnen de branche. Inspecties konden zo gericht worden ingezet op het bewaken en bevorderen van naleving, om de grootste milieuwinst te kunnen boeken.

Bij de inspecties is bevestigd welke instrumenten het meeste effect zouden kunnen hebben om naleving te bewaken en bevorderen. Zo is de FLIR-camera ingezet om de goede werking van het dampretoursysteem bij tankstations te inspecteren. Binnen deze branche is ook gewerkt met een digitaal installatieboek, waarmee informatie van de tankstations (zoals keuringsinformatie) voorafgaande aan de inspectie digitaal beschikbaar kwam. Alle aandacht tijdens een inspectie op een tankstation kon daardoor gericht worden op de fysieke aspecten. Wederom is de E-nose ingezet om geuroverlast bij horecagelegenheden te kunnen vaststellen. Daarnaast zijn garagebedrijven, veehouderijen en sportverenigingen voorafgaande aan de inspecties geïnformeerd over de meest voorkomende overtredingen en/of over de werking van de voorschriften om de eigen verantwoordelijkheid te stimuleren.

Om de instrumenten in de toekomst nog effectiever in te kunnen zetten, is de DCMR in 2015 gestart met enkele doelgroepanalyses. Daarbij wordt samen met vertegenwoordigers vanuit de branche en andere stakeholders, zoals de branchevereniging en verzekeraars, onderzocht welke factoren het naleefgedrag binnen een branche bepalen. Een dergelijke analyse is in 2015 uitgevoerd binnen drie branches, waaronder auto-demontagebedrijven. Uit deze analyse bleek dat een informatiebijeenkomst over de geldende regelgeving meerwaarde biedt om naleving te bevorderen. Daarnaast hebben de brancheorganisaties het op zich genomen om achterblijvende bedrijven te stimuleren beter te presteren. In 2016 zal uitvoering gegeven worden aan deze bevindingen.

Alle Brzo-bedrijven in de Rijnmond hebben tenminste één Brzo-inspectie gehad in 2015. Daarbij is een aantal van deze bedrijven onverwachts geïnspecteerd buiten de reguliere kantoortijden, zijn de kritische veiligheidsvoorzieningen uit de QRA geïnspecteerd of heeft een onderzoek naar de veiligheidscultuur plaatsgevonden. Daarbij zijn de bedrijven met grote opslagtanks geïnspecteerd op de implementatie van de PGS 29 richtlijn.

De resultaten uit 2015 vormen input voor de uit te voeren inspecties in 2016. In 2016 is de afdeling Inspectie en Handhaving van de DCMR intern op brancheniveau ingericht. Er zal daarom niet meer gewerkt worden vanuit een projectorganisatie, maar met inspectieplannen, die per branche en lijnbureau worden opgesteld. De projectmatige aanpak van het uitvoeringsprogramma zal op die manier worden doorontwikkeld. Dit onder meer door meer en beter gebruik te maken van de doelgroepanalyse en, als gevolg daarvan, het gebruik van effectief instrumentarium om naleving te bewerkstelligen.

Klachten (milieumeldingen)

In totaal zijn in 2015 bij de meldkamer van de DCMR 23.067 klachten ingediend. Vergeleken met het relatief hoge aantal klachten in 2014 is dat een vermindering van 2.500 meldingen.

De daling van stankklachten die we al eerder zagen, zette door (van 5.451 in 2014 naar 4.238). Het aantal geluidklachten bleef bijna gelijk (van 10.759 in 2014 naar 10.682). Klachten over vliegtuiggeluid zijn daar niet bij geteld, die worden apart bijgehouden. Vorig jaar waren er 1500 klachten minder (van 8.550 naar 7.392). Over vliegtuigklachten rapporteert de DCMR separaat in het voorjaar van 2016.

De meeste klachten kwamen zoals gebruikelijk uit Rotterdam, de gemeente met de meeste inwoners. Er klaagden wel minder bewoners van deze stad dan in 2014. In Lansingerland werden de meeste klachten per inwoner ingediend, vooral over vliegverkeer. Uit Schiedam kwamen veel meer klachten dan vorig jaar (van 1532 naar 2745). Het aantal klachten over geluid steeg daar onder meer door overlast van grote zeeschepen aan de wal. Bovendien maakte één klager veelvuldig melding van overlast van winkelwagentjes bij een supermarkt.

Het Milieumeldingen rapport 2015 geeft een gedetailleerd beeld van alle klachten en bedrijfsmeldingen in de Rijnmond.

Handhaving

Wanneer ondernemers de regelgeving niet naleven, kiest de afdeling Inspectie en Handhaving voor een proportionele bestuurs- en/of strafrechtelijke interventie op basis van een strikte toepassing van de sanctiestrategie. De strikte toepassing van de sanctiestrategie wordt geborgd door in geval van overtredingen een advies van de inspecteur, coördinator en jurist te vragen in de zogenaamde handhavingsdriehoek.

In 2015 heeft de strikte toepassing van de sanctiestrategie ertoe geleid dat het in 127 gevallen noodzakelijk is geweest om een last onder dwangsom op te leggen. 31 daarvan werden opgelegd bij bedrijven in de regiogemeenten. Daarnaast was het in vier gevallen noodzakelijk om bestuursdwang op te leggen. In acht gevallen is een bestuurlijke maatregel geluid o.g.v. de APV geadviseerd. Ook zijn er 42 processen verbaal opgemaakt en 35 Bestuurlijke Strafbeschikkingen Milieu uitgereikt. In totaal zijn dit 77 strafrechtelijke producten, 12 meer dan in 2014.

Externe projecten

Naast de werkplannen zijn er onder het programma Bedrijven 28 externe projecten uitgevoerd. De projectomvang kan variëren van enkele uren inzet tot een langlopend project over meerdere jaren waar gedurende de looptijd zeer veel uren en kosten worden gemaakt. In de verslaglegging ligt de focus op de projecten met een belangrijke maatschappelijke of financiële impact.

I&M-taken

De DCMR voert vanaf 2010 in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu een aantal taken uit. De vergunningverlening voor defensie inrichtingen is hiervan de belangrijkste. Vanaf 1 januari 2016 zal het ministerie van Leefomgeving en Transport (IL&T) deze taken overnemen. In 2015 is daarom vooral ingezet op het afronden van de lopende vergunningprocedures en het overdragen van de taken naar IL&T.

IOV deelprogramma 1: BRZO

Impuls Omgeving en Veiligheid (IOV) is een subsidie van het Ministerie IenM bedoeld voor de andere overheden (gemeenten, provincies, omgevingsdiensten en Veiligheidsregio's). Met deze subsidie wil het ministerie de uitvoering van externe veiligheidstaken in Nederland een impuls geven. Er zijn vier deelprogramma's waarvan het Brzo deelprogramma 1 is. In deelprogramma 1 zijn de Brzo-omgevingsdiensten, de Veiligheidsregio's en het Brzo+ bureau de ontvangende partijen. De landelijke coördinatie van deelprogramma 1 wordt gedaan door de DCMR. Alle projecten binnen deelprogramma 1 dienen bij te dragen aan het doel: "Geborgde adequate veiligheidssituatie bij Brzo-bedrijven. Dit betekent adequate en uniforme vergunningverlening, toezicht en handhaving door gekwalificeerde medewerkers." In 2015 is het programma gestart. Terugkijkend blijkt dat het eerste half jaar nodig is geweest voor het opstarten van alle activiteiten: het opstellen van projectplannen, het zoeken van de geschikte projectleiders en deelnemers in de projecten. In het tweede half jaar zijn veel deelprojecten op stoom gekomen. Het totale programma is binnen het budget afgerond; 84% van het budget is besteed (€2.085.982). De subsidieperiode loopt van 2015 tot en met 2018. De omvang van de subsidie neemt af gedurende periode 2015-2018.

Regionale coördinatie BRZO-OD

Daar waar in 2014 het nog zoeken was naar de invulling van de samenwerking is in 2015 de samenwerking binnen de Brzo-omgevingsdienst Zuid-Holland Zeeland onderdeel geworden van het dagelijks werk. De coördinatorenoverleggen, werkgroepen en het managementoverleg kwamen periodiek samen en ook de directeuren ontmoetten elkaar twee keer per jaar rond dit onderwerp. Duidelijk is dat de opstartfase van de samenwerking voorbij is. Dit is onder andere te merken aan de vanzelfsprekende onderlinge contacten tussen de omgevingsdiensten en de lagere coördinatielast bij

de DCMR. Belangrijk onderdeel van de samenwerking is de onderlinge collegiale uitwisseling. Toezichthouders inspecteren in elkaars werkgebied en leren van elkaars werkwijzen en bedrijven. Kennisdeling vindt plaats via de besloten website Brzoweb.nl die door het coördinatiepunt bij de DCMR wordt beheerd. Eén van de doelen van de Brzo-OD is de kwaliteit van de inspecteurs tot een gezamenlijk hoog niveau te brengen. De Brzo-inspecteurs en vergunningverleners van de Zuid-Holland en Zeeland zijn dan ook gestart aan de landelijke Brzo opleiding om te voldoen aan de landelijke Kwaliteitscriteria PUmA 2.1. voor VTH-taken.

De DCMR vervult de secretarisrol voor het management- en directeurenoverleg van de Brzo-OD Zuid-Holland Zeeland. De coördinatielasten die de DCMR maakt worden gedekt door een financiële bijdrage van iedere omgevingsdienst en de RUD Zeeland. Deze bijdrage is naar rato van het aantal Brzo- en/of RIE4 bedrijven in het werkgebied van de omgevingsdienst of RUD. De coördinatie van de samenwerking is binnen het budget afgerond; 63% van het budget is besteed (€156.662). Voor 2016 is het budget naar beneden bijgesteld.

Meldkamer / (milieumeldingen / klachten)

Aan het project Meldkamer leveren alle participanten een vaste financiële bijdrage. Middels het Project Meldkamer levert het bureau Operationele Taken een telefoonwacht functie die 24 uur per dag, 7 dagen per week invult en die het verzorgingsgebied van de vijf omgevingsdiensten van Zuid-Holland bedient. Deze telefoonwacht is beschikbaar voor het aannemen van klachten van bewoners en bedrijven over (mogelijke) milieuhinder. Voor het onderzoek van klachten is een tweede medewerker van de uitrukdienst beschikbaar die ter plaatse kan gaan. Bij bijzondere omstandigheden zoals voorvallen met veel klachten en incidenten wordt extra personeel opgeroepen. Dit is alleen het geval bij zeer grote calamiteiten.

Het Milieumeldingen rapport 2015 geeft een gedetailleerd beeld van alle klachten en bedrijfsmeldingen in de Rijnmond.

SKP (samenwerkingsknooppunt)

De werkzaamheden in het kader van het SKP zijn gericht op samenwerking in, en innovatie op, het gebied van inspectie en handhaving. In 2015 is ingezet informatie-uitwisseling tussen de inspectiediensten ten behoeve van effectief en risicogericht inspecteren in de regio. Concreet heeft dit in 2015 geleid tot ingebruikname van het systeem 'inspectiewiew milieu'. Met dit systeem wordt het mogelijk om informatie-uitwisseling tussen inspectiepartners geautomatiseerd te laten plaatsvinden. In 2016 zal verder worden gewerkt aan de optimalisatie van dit systeem. Op het gebied van innovatie hebben de werkzaamheden zich onder meer gericht op het onderwerp cybercrime/cybersecurity. Met partners is verkend wat dit probleem inhoudt voor de inspecties. Het vervolg zal zijn gericht op het ontwikkelen van een (gezamenlijke) aanpak.

Intensivering energietoezicht

In 2015 is het toezicht op energievoorschriften bij bedrijven geïntensiveerd. Dit toezicht is van belang om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het ging om de volgende initiatieven:

- De provincie Zuid Holland gaf een aanvullende opdracht om de energieprestatie van provinciale bedrijven te toetsen. Zesentwintig van deze bedrijven zijn geïnspecteerd, waarvan er een aantal zijn aangeschreven om alsnog rendabele energiebesparende maatregelen te treffen.
- Het Rijk stelde middelen beschikbaar om het energietoezicht te intensiveren. Dit budget diende om de samenwerking tussen omgevingsdiensten inzake energiebesparing te bevorderen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat omgevingsdiensten de werkwijzen met elkaar delen en op elkaar afstemmen en dat er sprake is van twee gezamenlijke projecten; "toezicht op warmte-koude opslag bij kantoren" en "energiebesparing bij retail". Ook was het budget bedoeld om een bijdrage te leveren aan het tot stand komen van aanvullende instrumenten bij energietoezicht. Dit heeft geleid tot een zogenaamde erkende maatregelenlijst voor energiebesparing.

Wat heeft het gekost?

In tabel 3 is weergegeven welke kosten met het programma Vergunningverlening waren gemoeid in 2015 in relatie tot de primaire en definitieve begroting 2015¹. Ter vergelijking is ook de realisatie 2014 opgenomen. De begroting en realisatie is een saldo van werkplannen en externe projecten.

Tabel 3

(x € 1.000)	Primaire Begroting 2015	Definitieve begroting 2015	Realisatie 2015
Programma Bedrijven	€ 36.458	€ 34.609	€ 34.577

Toelichting

Aan de hand van de diverse accounts wordt ingegaan op de verschillen tussen begroting en realisatie. De belangrijkste afwijkingen worden toegelicht.

Programma Bedrijven (x € 1.000)	Primaire Begroting 2015	Definitieve begroting 2015	Realisatie 2015	Vershil
Account PZH	€ 14.341	€ 14.408	€ 14.274	€ 134
Account RDAM	€ 11.111	€ 10.189	€ 10.339	- € 150
Account REGIO	€ 8.307	€ 7.512	€ 7.367	€ 145
Account externe projecten	€ 2.700	€ 2.500	€ 2.597	- € 97
Totaal	€ 36.458	€ 34.609	€ 34.577	€ 32

Voor het totale programma Bedrijven wijkt de realisatie maar marginaal af van de definitieve begroting (0,1%). Op accountniveau zijn er wel duidelijke verschillen. Voor het account PZH is, ondanks hogere inzet voor de primaire VTH taken, een onderbesteding gerealiseerd. Dit komt doordat minder kosten dan verwacht zijn gemaakt voor Wabo-regietaken en de inkoop van BRIKS adviezen.

Bij het account RDAM is sprake van een kleine overbesteding als gevolg van hogere inzet voor reguleren en handhaving. Op het account REGIO is er beperkte onderbesteding als gevolg van lagere inzet voor handhaving, juridische (beleids)ondersteuning en borgingstaken.

¹ De primaire begroting is vastgesteld in het AB van 2 juli 2014. In de loop van 2015 zijn er diverse aanpassingen op deze primaire begroting geweest. Deze zijn vertaald binnen een 1^e begrotingswijziging 2015, die op 9 juli 2015 door het AB is vastgesteld en een 2^e begrotingswijziging, die in het AB van 2 december 2015 is vastgesteld.

2.2 Jaarverslag programma Gebieden

Wat waren we van plan?

Het Rijnmondgebied kent een forse milieubelasting en een grote ruimtedruk. Wonen, werken, recreëren en transport, alles gebeurt op een relatief klein oppervlakte. De uitdaging voor het programma gebieden is om een duurzame ontwikkeling te realiseren, door deze functies op een verantwoorde manier mogelijk te maken in combinatie met een verbetering van de leefomgevingskwaliteit. Veel van de maatschappelijke doelen op dit vlak krijgen hun beslag via ontwikkelings-processen en ruimtelijke planvorming of aanpakken op specifieke milieuthema's die een gebiedsgerichte insteek hebben (en dus niet bedrijfs- of branche specifiek zijn). Het programma gebieden heeft hierop betrekking.

Naast oog voor de thema's geluid, lucht, externe veiligheid, bodem, energie, vervoer en klimaat vergt een duurzame ontwikkeling een aanpak die is geïntegreerd met andere beleidsterreinen, zoals ruimtelijke- en economische ontwikkeling, veiligheidsbeleid en gezondheid. Heel belangrijk hierbij is de beschikbaarheid van betrouwbare en actuele (milieu)gegevens en het vermogen om deze gegevens in te zetten in alle fasen van de beleidscyclus, van beleidsvoorbereiding en verkenningen tot en met monitoring en evaluatie.

De DCMR draagt verder bij aan de maatschappelijke doelen in dit programma via haar inbreng in ruimtelijke planprocessen door onder andere vooraf voor een concreet plan relevante kaders aan te geven, tussentijds bij planvorming te adviseren en de uitgewerkte plannen voorafgaand aan de besluitvorming door het bevoegd gezag te toetsen op basis van die vooraf aangegeven kaders. Als uitgangspunt bij deze kaderstelling en toetsing hanteert de DCMR de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, het beleid en de ambities van de betrokken participanten op het gebied van milieu, veiligheid en duurzaamheid.

Milieueffectrapportage (m.e.r.) is bedoeld om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming. De uitvoering van taken op dit gebied past uitstekend in de ambitie om milieu zo vroeg mogelijk en op een transparante wijze te betrekken in het proces van ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening.

De kaderstelling en aanpak binnen het Rijnmondgebied wordt mede bepaald door nationale en Europese regelgeving en ambities. Daarom maken beleidsbeïnvloeding en kennisdeling op internationaal niveau onderdeel uit van dit programma. Dit gebeurt in aansluiting op de doelstellingen van de participanten. In een vroeg stadium wordt geanticipeerd op beleidsontwikkelingen in Europa die daarvoor van belang zijn.

Het is afhankelijk van de afspraken per participant, welke werkzaamheden in dit programma worden uitgevoerd. Deze afspraken worden in de werkplannen vastgelegd.

Maatschappelijk doelen	Inspanningen die hebben bijgedragen aan het doel
<u>Ruimtelijke ontwikkeling</u> <ul style="list-style-type: none">Bijdrage leveren aan duurzame gebiedsontwikkeling voor een veilige en gezonde leefomgevingkwaliteit in Rijnmond. Milieuaspecten zoals geluid, externe veiligheid, geur, luchtkwaliteit, bodem en duurzaamheid spelen hierbij een belangrijke rol.Bijdrage leveren aan het optimaliseren van milieuruimte te teneinde meer ontwikkelingen mogelijk te maken, zonder afbreuk te doen aan veilige en gezonde leefomgevingskwaliteit in Rijnmond.	De bijdragen die geleverd zijn aan zowel duurzame ontwikkeling als aan het optimaliseren van milieuruimte om meer ontwikkelingen mogelijk te maken zijn te vinden in het adviseren op gebiedsbestemmingsplannen, projectbestemmingsplannen, omgevingsplannen, quick scans milieu, hogere waarden besluiten en nulstapadviezen MER bij vergunningprocedures. Hoe eerder de DCMR betrokken wordt bij gebiedsontwikkeling hoe eerder zij kan adviseren over scenario's voor duurzaamheid en optimalisatie van de milieuruimte.
<u>Externe veiligheid</u> <ul style="list-style-type: none">Beheren en beheersen van de	- Risicobronnen staan in hun omgeving, waar mensen rondom wonen, werken, recreëren en

<p>bestaande externe veiligheidsrisico's, oplossen huidige veiligheidsknelpunten en het voorkomen van nieuwe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verminderen blootstelling inwoners aan risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen. • Duidelijke informatievoorziening aan en helderdere communicatie met burgers en andere belanghebbenden over externe veiligheidsrisico's. 	<p>reizen. In het Impuls programma Omgevingsveiligheid vindt dat ook de verbinding plaats tussen de externe veiligheidsrisico's en de ruimtelijke ordening. Het programma borgt het behoud een adequate uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van omgevingsveiligheid, bestemmingsplannen, projectbesluiten, structuurvisies, risicoregistratie, vergunningverlening, toezicht en handhaving, en uitvoering van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen en het Besluit transport externe veiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het plaatsgebonden risico wordt getoetst aan de norm; het groepsrisico wordt beoordeeld (oriëntatiewaarde). Bij de dienst Stadsontwikkeling Rotterdam en bij de DCMR zijn veiligheidscoördinatoren aangesteld, die ervoor zorgen dat externe veiligheid structureel wordt meegenomen bij (ruimtelijke) planprocessen. Beide coördinatoren signaleren nieuwe ontwikkelingen op het gebied van externe veiligheid en stemmen de inzet van Rotterdam en DCMR op elkaar af. Een groot deel van die afstemming vindt plaats in het DEVO, het Dienst breed Externe Veiligheidsoverleg. - Voor het beheersen van nieuwe en bestaande risico's zijn voor het havengebied veiligheidscontouren ontwikkeld. Dit zijn op de kaart geprojecteerde gebiedscontouren waarbinnen risicovolle activiteiten geconcentreerd worden. Hierdoor ontstaat een blijvend heldere afbakening en fysieke afstand tussen risicovolle industriële activiteiten enerzijds en kwetsbare objecten als woningen en kantoren anderzijds. Een werkgroep onder leiding van de DCMR heeft gewerkt aan het opstellen van een voorstel voor de ligging van de veiligheidscontour Waal-Eemhaven, en de invulling van het begrip functionele binding. In 2015 is het ontwerpbesluit voor de veiligheidscontour Eemhaven en Distripark Albrandswaard opgesteld en in procedure gebracht. - Risicocommunicatie is een onderwerp dat gezamenlijk met de Veiligheidsregio is opgepakt. In het programma impuls omgevingsveiligheid is structureel overleg met de Veiligheidsregio over onder ander de risicocommunicatie.
<p><u>Energie en klimaatbeleid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen aan de duurzaamheids- en energiebesparingdoelstellingen van de Provincie Zuid-Holland, regiogemeenten en de gemeente Rotterdam. Deze doelstellingen zijn afgeleid van het Europees en nationaal beleid (SER-energieakkoord) en hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - het bereiken van een CO2-reductie van minimaal 20% in 2020 ten opzichte van 1990, - het realiseren van een aandeel 	<p>Het opstellen van een concept nulmeting voor het nieuwe concept Programma Duurzaam.</p> <p>Gewerkt voor/in het ProgrammaBureau (PB) Warmte Koude Zuid Holland:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vormgeven van het project Warmtekaarten (onder de vlag van Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT)) - Uitvoeren van het deelproject WarmteKoudeAtlas met als doel gemeenten in heel Zuid-Holland inzicht te geven in de warmtevraag- en -aanbodopties. - Bijdragen aan overige deelprojecten onder BO-MIRT: afwegingskader, helpdesk, en

<p>duurzame energie van minimaal 14% in 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - en een energiebesparing van minimaal 20% in 2020. • Stimulering benutting restwarmte, biomassa en hernieuwbare energie en duurzaam bedrijfsgerelateerde transport. • Bijdragen aan het scheppen van de juiste (rand)voorwaarden en het wegnemen van belemmeringen voor een verduurzaming van de economie en de maatschappij onder andere door bundeling van innovatie en duurzame initiatieven. 	<p>projectvoortgang etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Namens PB deelname aan landelijke projectgroep Nul-op-de-meter met warmte - Namens PB deelname aan landelijke projectgroep Nationale Energie Atlas - Bijdrage aan (totstandkoming en inhoud van) overige PB-projecten, visie- en beleidvorming, lobby, inbrengen warmtekennis en -belang in diverse externe projecten en processen. <p>Ingezet op goede energetische check op gesloten bodemenergiesystemen met het oog op lange termijn belang van goed functionerende bodemenergiesystemen.</p> <p>Project uitgevoerd voor het stimuleren van energiebesparing bij stuwadoors, gericht op het terugdringen van dieselgebruik van mobiele werktuigen (het zgn. non-road equipment).</p>
<p><u>Luchtkwaliteit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren van de luchtkwaliteit, zodat minimaal de wettelijke normen worden gehaald en daarboven - op basis van extra maatregelen - de gezondheid wordt bevorderd. • Stimuleren van emissiearme industrie en transport. • Verminderen van de geurhinder. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er is meegewerkt aan initiatieven bij de participanten (PZH, Rdam, Schiedam, Vlaardingen) om de luchtkwaliteit te verbeteren. - Nauwe betrokkenheid bij het ontgassingsdossier en voorbereiding van het handavingsprotocol. - De meldkamer heeft een operationele coördinerende taak bij signaleringen van e-nose netwerk.
<p><u>Geluid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verminderen geluidhinder en slaapverstoring bij burgers, zodat onder andere negatieve effecten op volksgezondheid worden beperkt. • Stimuleren stille technieken bij industrie, windturbines, MKB en transport. • Verbeteren geluidklimaat/soundscape zodat negatieve effecten op volksgezondheid beperkt worden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Geluidhinder bij burgers is onder andere verminderd door een langjarig project gericht op sanering van woningen, door gevelisolatie, in het kader van ISV en SSV. - Met behulp van efficiënte en effectieve geluidmeetsystemen of -sensoren wordt geluidhinder voorkomen door horeca ondernemers inzicht te geven in hun geluidbelasting bij nabijgelegen woningen rondom het Stadhuisplein Rotterdam. - Er is aangestuurd op het gebruik van stillere technieken bij zowel de beoordeling van vergunningen (maatwerk) als in het RO-spoor. Ook is input geleverd in de tracéprocedures A13, A16 en de Blankenburgverbinding; dit betreft de ontwerp-tracébesluiten. - Binnen het project QUADMAP is een handleiding opgesteld voor het identificeren, verbeteren en beheren van stedelijke stille gebieden.
<p><u>Bodem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorkomen dan wel minimaliseren van door bodemverontreiniging veroorzaakte gezondheids- of maatschappelijke schade. • Het voorkomen van maatschappelijke stagnatie door te bevorderen dat de bodemverontreiniging, die de gewenste beleidsdoelen in de weg 	<ul style="list-style-type: none"> - Voor de Provincie Zuid Holland en gemeente Rotterdam (beide bevoegd gezag Wet bodembescherming) wordt de regie functie in het kader van de WBB uitgevoerd. Hiertoe wordt de bodemkwaliteit in het Rijnmond gebied in de gaten gehouden. Van individuele gevallen wordt bepaald of nadere acties nodig zijn en worden deze opgedragen of uitgevoerd. - Ook in 2015 is gewerkt aan het behalen van de doelstellingen uit het bodemconvenant. De werkvoorraad van de speedlocaties is in beeld.

<p>staat, voor nu maar ook de toekomst wordt opgeheven.</p> <ul style="list-style-type: none"> De aanpak van de bodem dan wel ondergrond integreren in de ontwikkelingen in de bovengrond en het opheffen van het maaiveld als grens tussen boven- en ondergrond door het opstellen van integrale beleidsvisies en structuurplannen voor de ondergrond. 	<p>Volgens de doelstellingen moeten alle speedlocaties met humaan risico in 2015 zijn gesaneerd of beheerst. Dit is nagenoeg het geval.</p> <ul style="list-style-type: none"> Steeds nadrukkelijker wordt de verbinding met ontwikkelingen in de bovengrond gezocht. Voor veel participanten wordt in dergelijke gevallen de DCMR expertise van bodem ingezet voor de beoordeling van ontwikkelingen en initiatieven.
<p><u>Internationaal</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Beïnvloeden en ondersteunen van Europese besluitvorming op het gebied van nationaal en regionaal milieubeleid door het leveren van expertise. Versnellen van duurzame ontwikkeling en innovatie door samenwerking in Europese projecten en bijeenkomsten. Benutten van internationale kennis en ervaring voor verbeteren lokale leefkwaliteit en industrieel level playing field. 	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn overleggen gevoerd met de Europese Commissie, het ministerie van Infrastructuur en Milieu en andere stakeholders over de evaluatie en review van de Europese richtlijn geluid. Door middel van het QUADMAP project is een methode aangereikt die de aanwijzing en het beheer van stille stedelijke gebieden efficiënter en uniformer maakt. Ten aanzien van het verbeteren van de leefkwaliteit is gewerkt aan een rapport Urban Transport Noise waarin een groot aantal best practices voor geluid zijn opgenomen. Het rapport verschijnt in 2016. Met betrekking tot het industrieel level playing field is commentaar geleverd en zijn suggesties gedaan voor de BREF Food Industrie
<p><u>Monitoring en verkenningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Het toegankelijk maken van de verzamelde en beheerde gegevens over het milieu, leefomgevingskwaliteit en duurzaamheid, teneinde te voldoen aan wettelijke eisen en invulling te geven aan de transparantie van het openbaar bestuur. 	<p>Er zijn diverse monitoring- en evaluatieprojecten uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Monitoring en Evaluatieprogramma (MEP) voor de havenbestemmingsplannen; Nulmeting in het kader van MEP Maasvlakte 2; Integrale rapportage over het project Mainportontwikkeling Rotterdam (in opdracht van Rotterdam, provincie, IenM, EZ en Havenbedrijf). <p>Tevens is het gegevensbeheer verbeterd en geoptimaliseerd.</p>

Wat hebben we ervoor gedaan?

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
<p><u>Ruimtelijke ontwikkeling</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Per participant maatwerk afspraken maken op welke wijze de DCMR betrokken is bij ruimtelijke plannen en op welke wijze de adviesrol vorm krijgt. Binnen vier weken na registratie van de vraag is RO-advies geleverd aan de participant. Bij integrale milieuadviezen aandacht voor duurzaamheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Afspraken over advisering bij ruimtelijke plannen in elk werkplan Tijdigheid advisering Aspect duurzaamheid bij elk integraal milieuadvies 	<p>100%</p> <p>90%</p> <p>80%</p>	<p>100%</p> <p>90%</p> <p>80%</p>

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
<u>Externe veiligheid</u> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan een eventuele opvolger van het uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid. Advisering in een vroeg stadium over ruimtelijke ontwikkelingen en externe veiligheid. 	- Jaarrapportages van Impuls Omgevingsveiligheid - Kaarten effect- en risicogebied rondom risicovolle activiteiten - Realiseren veiligheidscontouren rondom industriegebieden	1 1 1	Jaarrapportage van Impuls Omgevingsveiligheid en een rapport veiligheidscoördinatie Rotterdam. Het opstellen en actueel houden van kaarten is een continu proces. Veiligheidscontour Waal Eemhaven is vastgesteld. Er zijn 20 RO adviezen verstrekt.
<u>Energie en klimaatbeleid</u> <ul style="list-style-type: none"> Bijdragen aan de energie- en duurzaamheidsdoelstellingen van Provincie Zuid Holland, Rotterdam en de andere Rijnmondgemeenten: uitvoeren specifieke onderdelen nieuw Programma Duurzaam en herzien RCI op basis van nadere uitwerking coalitieakkoord "Volle kracht vooruit". invulling geven aan intensivering van het stedelijk energiebesparingsprogramma voor de gebouwde omgeving, beter benutten van restwarmte in de Rotterdamse haven en industrie, het verduurzamen van energiebronnen en advisering tav het versneld uitbreiden van het warmtenet naar de bestaande bouw. uitvoering geven aan de doelstellingen op het terrein van nuttig hergebruik van afval, schoner openbaar vervoer en vermindering luchtmissies scheepvaart en logistiek. Energiebesparing stimuleren en ondersteunen bij MKB. Bijdrage aan uitvoering Lokale Duurzaamheidsagenda regio gemeenten (40% reductie CO₂ uitstoot in 2025). 	Afhankelijk van uitwerking coalitieakkoord en nadere afspraken met gemeente Rotterdam. Jaarlijkse monitoring van de voortgang van het nieuwe Programma Duurzaam. - collectief met MKB (aantal bijeenkomsten) - MSR rapportage	1 MKB: 3 1	Concept nulmeting Programma Duurzaam is gereed. De CO ₂ -monitor Rotterdam 2014 is opgesteld. Het aandeel hernieuwbaar energiegebruik voor Rotterdam in 2014 is bepaald. Bijgedragen aan aanpassing regelgeving gesloten Bodemenergiesystemen, via de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer. Naleefgedrag sector beïnvloed door confrontatie aan te gaan t.a.v. niet-naleving erkenningen. Bijgedragen aan visievorming. Warmte Koude Atlas: doel 2015 bereikt: 3 kaarten als proefproject, 10 kaarten vrijwel gereed en totaal 25 kaarten in diverse stadia van productie. Uitvoeren klimaatscans bij 90 MKB-bedrijven in Rotterdam De MSR data en de MSR website zijn geactualiseerd. Schriftelijke MSR rapportage is in 2015 niet opgesteld.

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
Luchtkwaliteit			
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren van de actieprogramma's luchtkwaliteit in de regio. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarrapportages mbt concentraties NO2, fijn stof, zwarte rook en smog via MSR rapportage 	1	Bijdragen aan monitoringrapportages geleverd.
<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkelen gezondheidsrelevant beleidsinstrument, inclusief passende parameter, emissiefactoren en maatregelen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarrapportage trend luchtkwaliteit - Gezondheids-relevant beleidsinstrument 	1 1	Jaarrapport meetnet is conform planning uitgebracht. Onderzoek uitgevoerd naar de invloed van luchtkwaliteit en temperatuur op de gezondheid. Publicatie in wetenschappelijk tijdschrift en op wetenschappelijk congres.
<ul style="list-style-type: none"> In kaart brengen van VOS-emissies in het gebied voortzetten, in kader VOS inventarisatieprogramma VAPOR. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse rapportage VOS 	1	De rapportage over de VOS-emissies is onderdeel van het jaarlijkse rapport over de industriële emissies in Rijnmond. Ook over de emissies in de rest van Zuid Holland is een rapport uitgebracht
<ul style="list-style-type: none"> Zorgdragen voor een representatief en adequaat inzicht in de feitelijke luchtkwaliteit in het kader van NSL. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarrapportage mbt NO2 en fijn stof via NSL rapportage 	1	Kaartmateriaal t.b.v. de NSL-rapportage voor alle gemeenten in Rijnmond is beschikbaar gesteld.
<ul style="list-style-type: none"> Luchtkwaliteitsmetingen met meetnet en communicatie van resultaten via rapportage, web en app. 	<ul style="list-style-type: none"> - Resultaat metingen uit meetnet 	1	In samenwerking met alle meetnetbeheerders in Nederland is de presentatie van de metingen op het internet verbeterd. Ook de app is in 2015 uitgebracht.
<ul style="list-style-type: none"> Vastleggen nulsituatie door het in kaart brengen van elementair koolstof concentraties met het oog op een koppeling tussen locatie en gezondheidsrisico's ten gevolge van de luchtkwaliteit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse monitoring van elementair koolstof concentraties 	1	De gemeten concentraties elementair koolstof maken deel uit van de jaarrapportage van het meetnet.
Geluidhinder			
<ul style="list-style-type: none"> Adviseren over het treffen van bronmaatregelen en – waar aanvullend nodig – overdrachtsmaatregelen. 			<ul style="list-style-type: none"> - In 2015 is op de Maasvlakte en in een deel van Europoort een geluidmeetnet gerealiseerd, in het kader van KCG-project geluidmeetnet Maasvlakte. Met dit innovatieve meetnet wordt gedurende heel 2016 geluid gemeten dat afkomstig is uit het havengebied. Er is een bewonerspanel geformeerd. De leden luisteren actief mee en melden geluidhinder.
<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar nieuwe maatregelen en innovatie van bestaande technieken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarrapportages mbt technologische ontwikkelingen en implementaties (via Kennis Centrum Geluid) 	1	<ul style="list-style-type: none"> - Het monitoringsrapport CPX-metingen aan 6 proefvakken op de Groene Kruisweg is opgeleverd. Dit betreft stille wegdekken (KCG).

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan de regionale doelstelling met betrekking tot het verminderen van de geluidhinder in de Rijnmond regio, dat wil zeggen 30% minder geluidgehinderden in 2025 (t.o.v. 2007). Optimalisatie (instrumenten voor) milieuruimtegebruik om de dubbeldoelstelling economie en leefomgevingskwaliteit toekomstvast te maken, bijvoorbeeld stille gebieden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarrapportages mbt o.a. percentage geluidgehinderden via MSR rapport - Vijfjaarlijkse rapportages (o.a. in 2018) m.b.t. percentage geluidgehinderden en slaapverstoorden. Rapport benchmark kentallen industrielawaai Beleidsregel(s) Industrielawaai. 	1	<ul style="list-style-type: none"> - Project is gestart, er is een plan van aanpak geschreven voor de nieuwe ronde EU-kaarten. De voorbereidingen zijn in gang gezet om eind 2016 de geluidkaarten gereed te hebben. - Het KCG-project Benchmark Geluid is afgerond met een rapportage. Er zijn kentallen ontwikkeld voor diverse branches in de industrie. Deze worden gebruikt bij de voorbereiding van de facetbestemmingsplannen geluid. - SI-kwadraat is opgeleverd door DGMR. In 2016 worden de stappen gezet die nodig zijn om dit systeem voor geluidbeheer van industrieterreinen in gebruik te nemen. - Afronding project QUADMAP dat betrekking heeft op stedelijke stille gebieden, oplevering van de eindrapportage. - Het Regionaal Afsprakenkader voor Geluid & Ruimtelijke Ontwikkeling is in juli 2015 ondertekend. De DCMR voert het secretariaat t.b.v. de uitvoering en heeft een online kaart ontwikkeld. - Afronding project Uitbreiding RANOMOS, dit betreft de monitoring van de luchtvaart rondom Rotterdam The Hague Airport. - Er is een pilot gebruikruimte DCMR uitgevoerd (samen met TNO, RIVM en WING) en er is een verkenningenrapport gereed gemaakt. - Participatie in de ontwikkeling van nieuwe geluid wet- en regelgeving, deelname aan botsproeven Omgevingswet en betrokkenheid bij totstandkoming van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. - Bijwonen van 2 overleggen van de werkgroep geluid over o.a. CNOSSOS en de Europese geluidrichtlijn.
	Hernieuwd SI-kwadraat	1	
	Handreiking stille gebieden (cf. EU Richtlijn Omgevingslawaaai)	1	
<ul style="list-style-type: none"> Beïnvloeden van: <ul style="list-style-type: none"> - ontwikkeling nieuwe geluidwet- en regelgeving Swung (onderdeel Omgevingswet) - ontwikkeling nieuwe geluid reken systematiek en reken- en meetregels (o.a. EU project CNOSSOS en NLse Reken- en Meetvoorschriften) 	Kennisbijeenkomst(en) participanten (Swung)	1	

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
<u>Bodem</u> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren bodemsaneringsprogramma's. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rapportage Opdrachtgever 	1	<ul style="list-style-type: none"> -Zowel voor de provincie Zuid-Holland als de gemeente Rotterdam (beide bevoegd gezag Wet bodembescherming) is afgelopen jaaruitvoering gegeven aan de uitvoeringsprogramma's bodemsanering. De programma's zijn volgens planning uitgevoerd. -In het kader van de uitvoering van Het Convenant Bodem is begin 2013 de lijst met locaties met een spoedeisend ecologisch- of verspreidingsrisico opgeleverd. In 2015 zijn de locaties opgepakt om uiteindelijk te beheersen of saneren. - De humane spoedlocaties worden al vanaf 2012 opgepakt en de aanpak van de locaties waarvoor het initiatief bij de overheid ligt bevindt zich in een eindfase; veel locaties zijn gesaneerd of beheerst. Een uitzondering hierop zijn de diffuse verontreinigingen van met name lood. Zowel binnen Rotterdam als binnen de regio is hiernaar een uitgebreid onderzoek gestart.
<ul style="list-style-type: none"> In 2015 alle locaties met spoedeisend humaan risico beheerst dan wel gesaneerd (lijst 2013). 	<ul style="list-style-type: none"> - Percentage humane spoedlocaties die zijn beheerst of gesaneerd. 	100%	<ul style="list-style-type: none"> - Nu de diffuse humane spoedlocaties onderdeel zijn geworden van de aanpak, kan geen percentage meer worden gegeven van het aantal humane spoedlocaties die zijn beheerst of gesaneerd. In 2015 is een onderzoek gestart om de diffuus humane spoedlocaties te identificeren. In de vervolgstappen zal bepaald worden welke locaties al dan niet moeten worden gesaneerd en zal binnen de categorie te saneren locaties een prioritering worden opgesteld.
<ul style="list-style-type: none"> In 2030 alle ernstig verontreinigde bodem locaties beheerst of gesaneerd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rapportage over aantal spoed locaties die (nog) niet zijn beheerst of gesaneerd. 	1	<ul style="list-style-type: none"> -De humane spoedlocaties die in 2015 zijn opgepakt, zijn in de Bodemprogramma's van Rotterdam of Provincie aangegeven. Omdat het niet alleen om individuele locaties gaat, maar vooral sprake is van een proces op basis van het Convenant Bodem, worden deze programma's minimaal een keer per jaar bijgesteld en door Rotterdam dan wel Provincie vastgesteld.

Speerpunt	Prestatie indicator	Planning 2015	Realisatie 2015
<u>Internationaal</u> <ul style="list-style-type: none"> De opgebouwde kennis en ervaring wordt benut voor het ondersteunen van de ontwikkeling van praktische en uitvoerbare Europese regelgeving ten behoeve van de lokale en regionale leefomgevingskwaliteit. In internationale projecten wordt kennis uitgewisseld voor verbetering van het Europese level playing field. Inschrijven op en uitvoeren van Europese projecten op gebied van duurzame ontwikkeling en industriële innovatie (bijvoorbeeld Horizon2020) 	- Deelname in Eurocities expertise netwerken	9	Er is kennis opgedaan in de Europese netwerken (o.a. EUROCITIES) en deze kennis is overgebracht aan SO Rotterdam. De kennis is verspreid via o.a. het DGO, verslagen, noties en mondelinge toelichtingen. Ook is enkele malen een bezoek gearrangeerd. Bijvoorbeeld aan Bruijtparif waar kennis is gemaakt met de Harmonica geluidindex die in communicatief opzicht een beter te begrijpen indicator is dan de gebruikelijke decibel. Ook is het sensornetwerk van Barcelona bezocht teneinde hun ervaringen en inzichten te verkrijgen. Dit sensornetwerk maakt deel uit van het smart cities concept binnen Barcelona. Dit bezoek heeft plaatsgevonden tijdens de vergadering van de werkgroep geluid van EUROCITIES.
	- Uitvoeren van samenwerkingsprojecten	2	Dit heeft met name plaatsgevonden door de projecten QUADMAP (stedelijke stille gebieden) en het DYNAMAP project dat over de innovatie en toepassing gaat van sensor netwerken en dynamische geluidkaarten. In het kader van het SAFE-ICE project (met gemeente Schiedam en DCMR) is daarnaast deelgenomen aan een studiebezoek in Engeland over samenwerking MKB en aan een afsluitende conferentie in Brussel.
	- Deelname aan bijeenkomsten van Europese milieudiensten	4	Er is deelgenomen aan 3 IMPEL expertteam bijeenkomsten industrie, waarin gewerkt is aan EU-brede verbetering implementatie van de Richtlijn Industriële Emissie (RIE); er waren 2 bijeenkomsten over het delen van de aanwezige kennis binnen IMPEL; en er is 1 NL IMPEL-dag georganiseerd.
	- Inschrijven op Europese projecten	2	Er is gewerkt aan een voorstel voor scheepvaartlawaaï. Dit zal naar verwachting in 2016 worden ingestuurd.
	- Deelname aan taakgroep Europese subsidieprogramma's gemeente Rotterdam	2	Er is deelgenomen aan 1 bijeenkomst

onder andere de transportsector binnen Nederland heeft ertoe geleid dat in 2013 is begonnen met het ontwikkelen van een landelijke hulpregeling LNG, waaraan in 2014 en 2015 verder is gewerkt. De DCMR heeft zitting in de landelijke regiegroep incidentbestrijding LNG en heeft zitting in het Crisis Expert Team milieu/drinkwater van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Daarnaast is een lesprogramma ontwikkeld voor de samenwerkende Veiligheidsregio's Midden Holland, Haaglanden, Zuid Holland Zuid en Rijnmond en de brandweer Regio Rijnmond. Tevens levert de DCMR actief adviseurs aan de Defensie CBRNe school te Vught.

Het Informatiesysteem Industrielawaai

Het Informatiesysteem Industrielawaai (I-kwadraat), is de naam van de organisatie en de technische voorziening die de milieugrenzen van bedrijventerreinen voor industrielawaai beheert en akoestisch budgetteert en bewaakt.

De DCMR is verantwoordelijk voor het beheer van zowel de organisatie I-kwadraat als het technisch systeem I-kwadraat. De besluitvorming vindt plaats in het managementteam van de beheersorganisatie I-kwadraat. Het project wordt gefinancierd door het Havenbedrijf Rotterdam en een groot deel van de DCMR-participanten, waaronder de provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam.

Het Informatiesysteem Industrielawaai maakt het mogelijk om gegevens bij te houden over de beschikbare geluidruimte, het deel daarvan wat al is uitgegeven en wat nog beschikbaar is voor nieuwe inrichtingen of uitbreiding van bestaande inrichtingen. De resultaten vormen ook de basis voor het doen van prognoses en verkrijgen van inzichten bij planvormingen.

Omdat de techniek van het systeem intussen twintig jaar oud is, is besloten om zowel hardware als software vervangen. Het ICT-project 'Herbouw' heeft in hoofdzaak in 2015 plaatsgevonden. De implementatie is gestart in november 2015 en loopt door tot eind 2016.

Milieu Informatie Management (MiM)

Het programma Milieu Informatie Management is een samenwerking tussen Gemeente Rotterdam, Provincie Zuid-Holland, Havenbedrijf Rotterdam en de DCMR, gericht op het verbeteren van milieudata en -modellen die nodig zijn voor het beheer van de milieuruimte van de haven. In het project MiM Lucht is gewerkt aan een monitoringstool voor zeevaart in relatie tot stikstofdepositie. Ook is begonnen met het realiseren van een gezamenlijke, gevalideerde database voor relevante bronnen in het gebied en het maken van een opzet voor een kavelplan. In het project MiM Geluid is gewerkt aan het vernieuwen van SI2 en is een verkenningenrapport opgeleverd over de binnen het geluidsdomein beschikbare data en relevante ontwikkelingen. In het project MiM Externe veiligheid is gewerkt aan een basisnettool om het effect van nieuwe ontwikkelingen op het Basisnet vooraan in het proces in te schatten. In het project MiM Bodem is na overleg met Deltalinqs overeenstemming bereikt over het uitwisselen van bodemdata tussen HbR, DCMR en Gemeente Rotterdam. In het project MiM RO en milieuadvies is in kaart gebracht welke informatie nodig is voor integrale adviseurs en is begonnen om deze informatie via MiM Maps beschikbaar te stellen. Er is een geslaagde strategiedag gehouden waarin is afgesproken om bij de verdere ontwikkeling van MiM de nadruk te leggen op gebruikersgerichtheid, goede governance afspraken voor een gedeeld beeld en goede aanhaking bij de nieuwe Omgevingswet.

Wat heeft het gekost?

In tabel 4 is weergegeven welke kosten met het programma Gebieden waren gemoeid in 2015 in relatie tot de primaire en definitieve begroting 2015². Ter vergelijking is ook de realisatie 2013 opgenomen. De begroting en realisatie is een saldo van werkplannen en externe projecten.

² De primaire begroting is vastgesteld in het AB van 2 juli 2014. In de loop van 2015 zijn er diverse aanpassingen op deze primaire begroting geweest. Deze zijn vertaald binnen een 1^e begrotingswijziging 2015, die op 9 juli 2015 door het AB is vastgesteld en een 2^e begrotingswijziging, die in het AB van 2 december 2015 is vastgesteld.

Tabel 4

(x € 1.000)	Primaire Begroting 2015	Definitieve begroting 2015	Realisatie 2015
Programma Gebieden	€ 19.774	€ 21.223	€ 21.085

Toelichting

Aan de hand van de diverse accounts wordt ingegaan op de verschillen tussen begroting en realisatie. De belangrijkste afwijkingen worden toegelicht.

Programma Gebieden (x € 1.000)	Primaire Begroting 2015	Definitieve begroting 2015	Realisatie 2015	Vershil
Account PZH	€ 4.213	€ 5.243	€ 4.923	€ 320
Account RDAM	€ 6.696	€ 7.828	€ 7.632	€ 196
Account REGIO	€ 1.565	€ 2.408	€ 2.437	- € 29
Account externe projecten	€ 7.300	€ 5.744	€ 6.093	- € 349
Totaal	€ 19.774	€ 21.223	€ 21.085	€ 138

Voor het totale programma is een marginale afwijking gerealiseerd van 0,6%. Op accountniveau zijn er wel wat grote afwijkingen gerealiseerd. Voor de PZH en RDAM zijn onderbestedingen gerealiseerd vooral als gevolg van lagere materiële kosten binnen dit programma. Het aantal en de omvang van externe projecten binnen het programma is uiteindelijk wat hoger uitgevallen dan geraamd.

3 Paragrafen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een aantal paragrafen verplicht voorgeschreven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deze paragrafen. Aan de orde komen:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen.

3.1 Lokale heffingen

De DCMR legt geen lokale heffingen op. Wel heft de DCMR leges over het gebruik van het archief. Deze leges betreffen het maken van kopieën en het aanvragen van tekeningen. De totale opbrengst over 2015 bedroeg ca. k€ 1.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen beoogt een beschouwing te geven over de kwaliteit van de vermogenspositie van de DCMR op lange termijn.

Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken in het gedrang komt.

Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de DCMR.

Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) of op meerdere jaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds in de omvang en de achtergronden van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.
- d. financiële indicatoren

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de DCMR beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de algemene reserve.

Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken.

De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken.

De weerstandscapaciteit van de DCMR bestaat uit de algemene reserve. De ontwikkeling van de algemene reserve in 2015 wordt in de volgende tabel 5 weergegeven.

Tabel 5

Ontwikkeling algemene reserve

Stand per 1 januari 2015	1.739.347
Toevoeging 2015 vanuit bestemmingsreserve 2014	30.257
Onttrekking 2015	0
Stand per 31 december 2015	1.769.604

Bestemmingsreserves worden niet meegenomen in het bepalen van de weerstandscapaciteit. De vrije bestedingsruimte in de bestemmingsreserves is nihil. Het AB heeft immers een bestemming gelegd op deze reserves. Per bestemmingsreserve zijn afspraken vastgelegd over het beheer van en de beschikking over de reserve.

Tabel 6

Ontwikkeling bestemmingsreserve

Stand per 1 januari 2015	5.011.678
Toevoeging 2015 vanuit bestemmingsreserve 2014	1.250.000
Onttrekking 2015	1.478.311
Stand per 31 december 2015	4.783.367

In 2010 is in het Algemeen Bestuur de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Met vaststelling van die nota is de weerstandscapaciteit bepaald op de som van algemene reserve, de vrij besteedbare bestemmingsreserves en de toevoegingen vanuit de exploitatie aan de algemene en de vrije bestemmingsreserves.

Tevens is met die nota door DCMR een nieuw traject opgestart voor het inventariseren en beheersen van risico's. In dit traject zijn de verschillende lagen van de organisatie betrokken waarmee blinde vlekken zijn geminimaliseerd en stappen zijn gezet in verbetering van risico bewustzijn. Voor de onderkende risico's waarvoor geen wettelijke verplichting bestaat tot het vormen van een voorziening zijn beheersmaatregelen benoemd. Bij deze beheersmaatregelen is gebleken dat de risico's worden afgedekt door de combinatie van procesmatig werken, interne controles, personeelsbeleid en uiteindelijk afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling.

In hoofdlijn kunnen de volgende risico's voor de DCMR worden onderkend:

1. Het verlenen van toestemming (al dan niet middels een vergunning) voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor geen of een anders luidende toestemming had moeten/mogen worden verleend.
2. Het niet of onvoldoende waarnemen van afwijkingen van verleende toestemming.
3. Het niet of onvoldoende anticiperen op waargenomen afwijkingen van verleende toestemming.
4. Verstoringen in de organisatievorming en de bedrijfsvoering van de DCMR.

De werkzaamheden van de DCMR worden uitgevoerd namens de verschillende bevoegde gezagen waardoor risico's onder de eerste drie genoemde items voor rekening en risico van betreffende bevoegde gezagen vallen (conform de GR). Daarmee bieden deze risico's geen directe basis voor een wiskundig berekening van het door de DCMR benodigd weerstandsvermogen. Desalniettemin zullen schommelingen optreden in het jaarresultaat van de DCMR, hetzij door interne hetzij door externe factoren. Het belangrijkste door het weerstandsvermogen af te dekken risico is dan ook het vierde genoemde risico, adequate aanpassing van de organisatie en bedrijfsvoering aan substantiële wijzigingen in het volume van de dienstverlening. Dit risico wordt gedeeltelijk opgevangen door het gevoerde personeelsbeleid in combinatie met de reguliere uitstroom van personeel.

Schommelingen in het jaarresultaat zullen nooit geheel beheersbaar zijn en daarom is het verstandig een adequaat weerstandsvermogen op te bouwen om deze op te kunnen vangen zonder direct terug te moeten vallen op een additionele bijdrage van de participanten na afloop van een boekjaar. Een beperkte omvang zal voldoende zijn omdat de organisatie en de sturing er op zijn gericht risico's te beheersen en financiële consequenties te minimaliseren. Op grond van gesprekken in het Dagelijks Bestuur aangevuld met gesprekken met de controlerend accountant is geconcludeerd dat een

weerstandsvermogen met een omvang van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren reëel is, ook in vergelijking met andere overheidsorganisaties. Daar waar deze buffer geen uitsluitel biedt voorziet artikel 36 van de Gemeenschappelijke Regeling. Het weerstandsvermogen fungeert daarbij als een buffer van de organisatie om de gevolgen van de schommelingen in het jaarresultaat op te kunnen vangen indien dat noodzakelijk zou blijken. Het weerstandsvermogen is daarmee een sluitstuk van het risicomanagement van DCMR.

In de vergadering van het algemeen bestuur op 4 juli 2012 het weerstandvermogen vastgesteld op 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren. Hier wordt ultimo 2015 aan voldaan.

Risico's en risicomanagement

Algemeen

DCMR heeft een maatschappelijke doelstelling op het gebied van regulering en handhaving o.b.v. milieuwetgeving. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren treft de dienst waarborgen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'.

Een onderdeel van deze waarborgen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risicomanagement. Daarbij wordt het begrip 'risico' wordt breed opgevat als een gebeurtenis die zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft op de realisatie van de maatschappelijke doelstelling van DCMR.

De ontwikkeling van risicomanagement in de organisatie is in de afgelopen jaren vormgegeven als onderdeel van de ingezette procesoptimalisatie. Daarbij is gebruik gemaakt alle daartoe behorende elementen als applicaties, informatie, organisatieontwikkeling, kwaliteit, risicomanagement en audit. Daarbij zijn de elementen weliswaar apart van elkaar benoemd, maar m.n. kwaliteit, risicomanagement en audit hebben wel veel met elkaar te maken. Ze worden onderscheiden om de bijdrage aan de verbetering van de processen van de DCMR inzichtelijk te houden, ook worden zo de interne en externe componenten zichtbaar gemaakt.

In de uitwerking van het kwaliteitsmanagement is het van belang om een link te leggen met het risicomanagement van de DCMR. Dit zijn twee kanten van dezelfde medaille die binnen de organisatie in samenhang gepresenteerd worden. Er wordt geïnventariseerd en geanalyseerd met welke risico's (kansen en bedreigingen) de DCMR wordt geconfronteerd en vervolgens wordt gericht onderzoek uitgevoerd met behulp van het daartoe beschikbare instrumentarium (audits, reviews en benchmarks).

Na de implementatie met externe ondersteuning in 2012 van het risicomanagement is begin 2014 op eigen kracht een nieuwe cyclus van risicomanagement opgestart. De aan het begin van deze cyclus uitgevoerde risico analyse heeft geen substantiële nieuwe risico's opgeleverd die zouden moeten leiden tot aanpassing van de door het bestuur vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Wel is hierboven benoemde onderzoek op risicobeheersing vorm gegeven met het opstellen en uitvoeren vanuit deze analyse van een reviewprogramma 2014-2015. De uitvoering van dit reviewprogramma heeft geresulteerd in verschillende verbeteringen in de procesuitvoering van de DCMR. In het najaar van 2015 is de risicocycclus 2016 gestart met een volgende risico-inventarisatie. Ook hieruit zijn geen nieuwe substantiële risico's naar voren gekomen. Het reviewprogramma 2016 wordt in het voorjaar van 2016 vastgesteld.

In de verdere borging van risicomanagement in de organisatie heeft het directieteam begin 2014 besloten de gebruikte instrumenten van risicomanagement samen te brengen in een structuur onder verantwoordelijkheid van een kort daarop geïnstalleerde auditcommissie. De verantwoordelijkheden voor toezicht, programmering en uitvoering zijn met de inwerkintreding hiervan gescheiden. De toezicht taak ligt bij de auditcommissie, dit is het DT aangevuld met de controller en wordt in 2016 aangevuld met een extern lid.

De jaarlijkse uitvoering van de risicocycclus ondersteunt ook twee eerder geformuleerde doelstellingen:

1. Risicobewustzijn; het besef te laten doordringen dat ook grote en goed bekend staande organisaties als de DCMR fouten maken en van die fouten ook zelf kunnen leren, en dat

risicomanagement één van de instrumenten is om dat besef te laten indalen en om fouten tegen te gaan.

2. Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

Benoembare specifieke risico's

Uit het geheel van bedrijfs- en bestuursrisico's kunnen in hoofdlijn de volgende risico's voor de DCMR worden benoemd:

1. Het verlenen van toestemming (al dan niet middels een vergunning) voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor geen of een anders luidende toestemming had moeten/mogen worden verleend.
2. Het niet of onvoldoende waarnemen van afwijkingen van verleende toestemming.
3. Het niet of onvoldoende anticiperen op waargenomen afwijkingen van verleende toestemming.
4. Verstoringen in de organisatievorming en de bedrijfsvoering van de DCMR.

Aan elk van deze risico's is in de sturing en beheersing van de organisatie in 2015 specifieke aandacht besteed om mogelijke gevolgen in en na 2015 zo goed mogelijk te onderkennen en minimaliseren.

Organisatieontwikkeling en personele consequenties

Per 1 september 2015 is na een intensief voorbereidingstraject de nieuwe organisatiestructuur van de DCMR van start gegaan. Uit de reorganisatie komen personele gevolgen voort die ook in latere jaren nog kunnen leiden tot financiële gevolgen. Om deze gevolgen te kunnen van de reorganisatie te kunnen opvangen was vanuit de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie € 1.300.000 beschikbaar, in 2015 is beperkt van deze bestemmingsreserve gebruik gemaakt.

Projecten

De DCMR voert projecten voor niet-participanten uit binnen de door het DB vastgestelde randvoorwaarden (minimaal kostendekkend, taken gaan niet ten koste van taakuitvoering participant, aansluiting op kerntaken DCMR en bijdrage aan expertise-ontwikkeling). Streven is om hier vanuit noodzakelijke ontwikkeling en expertise een surplus te realiseren. Bij het niet realiseren van een surplus staat de kennisontwikkeling onder druk en bij het niet voldoen aan afgesproken projectdoelen kan er een verlies ontstaan, dat ten koste gaat van het weerstandsvermogen.

Financiële indicatoren

De indicatoren in onderstaande tabel zijn overeenkomstig de voorschriften van BBV berekend:.

Tabel 7

Kengetallen	Jaarverslag 2014	Begroting 2015	Jaarverslag 2015
Netto schuldquote	-0,5%	0,0%	-2,6%
Solvabiliteitsrisico	31,0%	32,0%	38,0%
Structurele exploitatieruimte	2,1%	3,8%	3,1%

De netto schuldquote 2015 wijkt met -2,6% af ten opzichte van de begroting 2015 en het solvabiliteitsrisico met 4%. Dit komt doordat in de begroting de afwikkeling van het kantoorpand aan de 's-Gravelandseweg is opgenomen. De structurele exploitatieruimte in 2015 is lager dan begroot doordat de structurele onttrekking in 2015 lager is geweest dan begroot.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die de DCMR nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan participanten en niet-participanten levert. Deze paragraaf moet op grond van het BBV ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen bevatten.

Het kantoorgebouw aan de 's-Gravelandseweg 565-567 te Schiedam wordt in de zin van het BBV aangemerkt als kapitaalgoed. De DCMR heeft de kantoorpanden op dit adres nagenoeg geheel in eigendom. Het pand wordt tot aan het moment van levering aan de koper verhuurd aan de koper.

In verband met de verhuizing van de DCMR in 2010 is in de afgelopen jaren terughoudend omgegaan met onderhoud.

Eind 2009 is onzekerheid ontstaan over de overdracht aan de gecontracteerde koper van het kantoorpand, deze onzekerheid duurt nog voort. Dientengevolge was het in 2009 t/m 2014 noodzakelijk het pand af te waarderen. Na het faillissement van de gehele Lips-vastgoed organisatie is deze onder beheer gekomen van een curator. DCMR is gesprek gegaan met de curator om tot een zo spoedig mogelijke afronding van het dossier te komen, daarbij is geen nieuwe taxatie gedaan en is de boekwaarde gelijk gehouden.

3.4 Financiering

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO). Voor de DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het AB vastgestelde treasurystatuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie van de DCMR.

De treasuryfunctie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurystatuut is in onderlinge samenhang met de financiële verordening en de controle verordening in 2015 geactualiseerd.

3.5 Bedrijfsvoering

Financiën en planning en control

Tot aan de reorganisatie in 2015 is de financiële bedrijfsvoering geconsolideerd. Maandelijks financiële rapportages zijn op diverse verantwoordingsvlakken en –niveaus geborgd. De tariefstructuur is per 2015 herzien en de sturing op inzet en verantwoording is verder verbeterd. Na de implementatie van de reorganisatie worden ook de rapportages aangepast, het opnieuw verankeren daarvan vergt enkele maanden maar wordt tezamen met in het IPP opgenomen nieuwe sturingsprincipes in 2016 vorm gegeven.

Inkopen

De DCMR heeft net als in voorgaande jaren een interne inkoopscan uitgevoerd in verband met de rechtmatigheid over Europese wet- en regelgeving. Hieruit is gebleken, dat de DCMR in 2015 binnen de rechtmatigheidstoleranties voor Europese aanbesteding is gebleven.

Informatievoorziening

In 2015 liepen vier grote projecten voor informatievoorziening.

1. Het programma Vernieuwing MIRR valt in twee projecten uiteen. Met het project RUDIS wordt beoogd de informatie over productie en doorlooptijden te optimaliseren. Het nieuwe informatiesysteem RUDIS wordt in het eerste half jaar van 2016 in verschillende fasen in productie genomen.
2. Het tweede onderdeel van het programma Vernieuwing MIRR is het project Nieuw Meldkamer Systeem (NMKS) is vanwege zijn specifieke karakter apart aanbesteed. De aanbesteding voor het NMKS is beëindigd omdat de inschrijvingen de raming overtroffen. Vanwege prioriteitstelling ten gunste van de reorganisatie is een vervolgonderzoek naar de wijze waarop dit project opnieuw vormgegeven kan worden uitgesteld naar 2016.
3. Het derde project, Go ON!, is bedoeld om de financiële bedrijfsvoering te vernieuwen en te optimaliseren. Het gehele jaar 2015 heeft dit project on hold gestaan. Vanuit prioriteitstelling wordt een vervolg van dit project in 2017 voorzien.

4. Het vierde project Upgrade Windows Omgeving (UWO) is uitgevoerd om de standaard werkplek te moderniseren, dit project is in 2015 succesvol geïmplementeerd. De drie eerst genoemde projecten worden uit de bestemmingsreserve informatievoorziening gefinancierd. Elk van deze genoemde projecten vormt een belangrijke pijler onder het informatiebeleidsplan 2014-2018 dat in 2014 is vastgesteld.

3.6 Verbonden Partijen

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn die partijen waarin de DCMR een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dat kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

Een bestuurlijk belang betreft zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij, hetzij door stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de DCMR aan de verbonden partij een bedrag beschikbaar heeft gesteld dat niet verhaalbaar is als de partij failliet gaat of als de DCMR aansprakelijk is voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De DCMR participeert weliswaar in vele vormen van samenwerking op projectbasis maar er is geen sprake van een verbonden partij.

Andersom hebben de participanten van de DCMR wel bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en verantwoordelijkheid voor de DCMR; daarmee is de DCMR voor elk van hen een verbonden partij.

4 Jaarrekening 2015

4.1 Balans

	Per 31-12-2015		Per 31-12-2014	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		0		0
Materiële vaste activa		5.160.973		5.675.563
<i>Investerings met economisch nut</i>				
- overige investeringen met economisch nut	5.160.973		5.675.563	
Financiële vaste activa		0		0
Totaal vaste activa		5.160.973		5.675.563
Vlottende activa				
Voorraden		1.677.351		2.083.709
<i>Onderhanden werk</i>	1.677.351		2.083.709	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		21.041.199		24.994.751
<i>Rekening-courantverhouding met het Rijk</i>	15.461.489		19.416.677	
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	1.521.431		2.083.484	
<i>Overige vorderingen</i>	4.058.279		3.494.590	
Liquide middelen		53.715		171.607
<i>Kas- en banksaldi</i>	53.715		171.607	
Overlopende activa		2.281.565		1.194.800
<i>Voorschotbedrag met specifiek bestedingsdoel</i>	27.561		1.740	
<i>Overig nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen</i>	2.254.004		1.193.060	
Totaal vlottende activa		25.053.830		28.444.867
Totaal generaal		30.214.803		34.120.430

PASSIVA	Per 31-12-2015		Per 31-12-2014	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		8.278.493		8.031.282
<i>Algemene reserve</i>	1.769.604		1.739.347	
<i>Bestemmingsreserves</i>				
- Overige bestemmingsreserves	4.783.367		5.011.678	
- Resultaat na bestemming	0		0	
- Resultaat voor bestemming	1.725.522		1.280.257	
Totaal vaste passiva		8.278.493		8.031.282
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		9.495.242		8.861.698
<i>Kasgeldleningen</i>				
<i>Banksaldi</i>	0		0	
<i>Overige schulden</i>	9.495.242		8.861.698	
Overlopende passiva		12.441.068		17.227.450
<i>Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel</i>	3.011.857		4.484.821	
<i>Nog te betalen bedragen</i>	9.429.211		12.742.629	
Totaal vlottende passiva		21.936.310		26.089.148
Totaal generaal		30.214.803		34.120.430

4.2 Algemene waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen en schulden als gevolg van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerd aan verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Bij deze uitzondering moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op het moment dat het kapitaalgoed in gebruik wordt genomen, wordt met afschrijven gestart.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Vlottende activa

Voorraden

De projecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven.

Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de projecten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Afgeronde projecten worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Deze bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva**Vaste schulden**

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorschot met specifiek bestedingsdoel participanten

De afrekening met onze participanten vindt volledig plaats op basis van werkelijke uren en materiële lasten. Het saldo van de onder- of overbesteding ten opzichte van het werkplan wordt in zijn geheel verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel.

4.3 Toelichting op de balans

ACTIVA

Materiële vaste activa

Overige investeringen met een economisch nut	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Bedrijfsgebouwen	2.260.000	2.260.000
Inrichting nieuwe pand DCMR	927.251	1.166.987
Machines, apparaten en installaties	1.065.036	1.275.054
Overige mat.vaste activa	908.686	973.522
TOTAAL	5.160.973	5.675.563

Verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut

Omschrijving	boekwaarde 1-1-2015 €	investeringen €	des- investeringen €	afschrijvingen €	bijdragen van derden €	afwaar- deringen €	boekwaarde 31-12-2015 €
Bedrijfsgebouwen	2.260.000	0	0	0	0	0	2.260.000
Inrichting nieuwe pand DCMR	1.166.987	0	0	239.736	0	0	927.251
Machines, apparaten en installaties	1.275.054	636.709	388.600	400.087	58.040	0	1.065.036
Overige mat.vaste activa	973.522	148.150 0	0	212.986	0	0	908.686
Totaal	5.675.563	784.859	388.600	852.809	58.040	0	5.160.973

Investeringen

De afschrijvingen zijn opgenomen in de exploitatie waardoor investeringsruimte ontstaat.

De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Omschrijving investeringen	2015 €
<i>Machines, apparatuur en installaties:</i>	
Automatisering - computers, beeldschermen en accessoires	578.669
Meetapparatuur	58.040
Overige mat.vaste activa	
Meubilair	148.150
Totaal	784.859

Afschrijvingspercentages

Inrichting nieuwe pand DCMR	10%
Machines, apparaten en installaties	10%, 33,3%
Overige materiele vaste activa	10%

Afwaarderingen

De onzekerheid rondom de overdracht van het kantoorpand aan de 's-Gravelandseweg aan de gecontracteerde koper is eind 2015 nog aanwezig. De laatste update van de door Ooms Makelaars uitgevoerde taxatie is van 21 november 2014. Aangezien deze reeds is verwerkt in de jaarrekening 2014 heeft dit in 2015 niet opnieuw geleid tot een herziening van de boekwaarde van het pand.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Onderhanden werk	1.677.351	2.083.709
TOTAAL	1.677.351	2.083.709

In het onderhanden werk zijn opgenomen de waarde van de prestaties op projecten die ultimo 2015 een doorlopend karakter hebben. Eventueel vooruit gefactureerde termijnen zijn op het onderhanden werk in mindering gebracht.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Openstaande vorderingen 31-12-2015 €	Voorziening oninbaarheid 31-12-2015 €	Openstaande vorderingen 31-12-2014 €
Rekening-courantverhouding met het Rijk	15.461.489	0	19.416.677
Vorderingen op openbare lichamen	1.521.431	0	2.083.484
Overige Vorderingen	4.058.279	0	3.494.590
Totaal	21.041.199	0	24.994.751

De Rekening-courant verhouding met het Rijk geeft de vordering van DCMR weer op de Rijksschatkist als gevolg van de verplichte deelname van decentrale overheden aan het zogeheten schatkistbankieren. Met die regeling worden alle liquiditeiten van decentrale overheden boven een beperkt minimum geparkeerd bij de Rijksschatkist

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Kas- en banksaldi	53.715	171.607
TOTAAL	53.715	171.607

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de DCMR.

Daarnaast staat een krediet ter beschikking van maximaal m€ 1.5 bij de Rabobank. In 2015 is van deze faciliteit geen gebruik gemaakt.

Het drempelbedrag aan liquide middelen, welke is uitgezonderd niet aan te houden in 's Rijks schatkist over het jaar 2015 bedraagt k€ 422. Hieronder een overzicht van het gemiddeld banksaldo per kwartaal als bedoeld als uitzondering niet aan te houden in 's Rijks schatkist

Omschrijving	Ultimo 2015 €
1e kwartaal	166.700
2e kwartaal	67.814
3e kwartaal	155.747
4e kwartaal	159.448

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	27.561	1.740
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.254.004	1.193.060
TOTAAL	2.281.565	1.194.800

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel bestaat volledig uit vorderingen op participanten:

Voorschot bedragen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo 1-1-2015 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Saldo 31-12-2015 €
Participant Albrandswaard	1.363	1.928		3.291
Participant Maardingen *	-28.042	52.312		24.270
	-26.679	54.240	0	27.561

* Voor aansluiting met stand per 31.12.2014 zie bijlage 5.3

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Algemene reserve	1.769.604	1.739.347
Bestemmingsreserves		
- overige bestemmingsreserves	4.783.367	5.011.678
Resultaat na bestemming	1.725.522	1.280.257
TOTAAL	8.278.493	8.031.282

Het verloop over 2015 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Omschrijving	Saldo 1-1-2015 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Dotatie €	Bestemming resultaat €	Saldo 31-12-2015 €
Algemene reserve	1.739.347	30.257				1.769.604
	1.739.347	30.257	0	0	0	1.769.604
Bestemmingsreserves overige bestemmingsreserves						
Informatievoorziening	2.218.688	450.000	-910.925			1.757.763
Productontwikkeling VTH	128.643		-71.148			57.495
Personeel en organisatie	1.300.000	800.000	-194.608			1.905.392
Transitie Fysieke Infrastructuur	1.364.348		-301.630			1.062.718
	5.011.678	1.250.000	-1.478.311	0	0	4.783.367
Resultaat na bestemming						
Resultaat 2014	1.280.257	-1.280.257				0
Resultaat 2015					1.725.522	1.725.522
	1.280.257	-1.280.257	0	0	1.725.522	1.725.522
Totaal	8.031.282	0	-1.478.311	0	-1.725.522	8.278.493

Voorstel technische resultaatbestemming:

Bestemmingsreserves

Voorstel aan het Algemeen Bestuur is om aan de bestemmingsreserve "Personeel en Organisatie" een bedrag van k€ 400, aan de bestemmingsreserve "productontwikkeling" een bedrag van k€ 576 en aan de bestemmingsreserve "Informatievoorziening" een bedrag van € 750 te doteren.

Doel van de bestemmingsreserves:

Informatievoorziening: Het financieel mogelijk maken van enkele organisatiebrede ingrijpende projecten in de informatievoorziening.

Productontwikkeling: Het versterking van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

Personeel en Organisatie: Personele knelpunten in de organisatie op te lossen.

Transitie Fysieke Infrastructuur: Dekking van additionele kosten welke voortvloeien uit een specifiek dossier.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Schulden < 1 jaar	9.495.242	8.861.698
Nog te betalen bedragen	9.429.211	12.742.629
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	3.011.857	4.484.821
TOTAAL	21.936.310	26.089.148

Schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Schulden aan leveranciers	9.495.242	8.861.698
TOTAAL	9.495.242	8.861.698

Er zijn geen kasgeldleningen en geen bank- en girorekeningen met een negatief saldo.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Nog te betalen bedragen	9.429.211	12.742.629
Voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	3.011.857	4.484.821
TOTAAL	12.441.068	17.227.450

De post nog te betalen bedragen valt uiteen in de volgende posten:

Omschrijving	Ultimo 2015 €	Ultimo 2014 €
Afdracht BTW	0	483.127
Nog te betalen kosten	4.343.370	7.867.931
Vooruitontvangen bedragen	5.085.841	4.391.571
Totaal	9.429.211	12.742.629

De post vooruitontvangen bedragen bestaat voor k€ 4.981 uit ontvangsten van BO Beheer B.V. (voorheen Burgfonds B.V.). De ontvangsten vloeien voort uit de aanvullende overeenkomst gesloten met BO Beheer B.V. op 18 juni 2010.

De post voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel valt uiteen in de volgende bedragen:

Omschrijving	Saldo 1-1-2015 €	Toevoeging €	Onttrekking €	Saldo 31-12-2015 €
Participant Barendrecht	53.369	0	990	52.379
Participant Brielle	44.063	25.581	0	69.644
Participant Capelle aan den IJssel	41.768	18.805	0	60.573
Participant Goeree Overflakkee	126.995	0	13.065	113.931
Participant Hellevoetsluis	30.156	0	21.582	8.574
Participant Krimpen aan den IJssel	38.093	0	8.242	29.851
Participant Lansingerland	179.299	5.156	0	184.455
Participant Maassluis	-377	15.914	0	15.537
Participant Nissewaard	31.377	61.042	0	92.419
Participant Provincie Zuid Holland	128.311	42.980	0	171.291
Participant Ridderkerk	48.068	26.892	0	74.960
Participant Rotterdam	1.269.812	45.316	0	1.315.128
Participant Schiedam	26.868	1.241	0	28.109
Participant Westvoorne	52.306	32.239	0	84.545
Subtotaal	2.070.108	275.166	43.879	2.301.396
RCI (Rotterdam Climate Initiative)	41.091			41.091
Beheer I-Kwadrant (Fase A-plus)	337.827		11.473	326.354
Beheerorganisatie Ranomos	200.188	12.597		212.785
BRZO	15.790		15.790	0
Geluidsanering Pernis	329.137		329.137	0
MSR	9.414	10.223		19.637
Bodemsanering	956.215		956.215	0
I&M Taken	496.632		386.038	110.594
Subtotaal	2.386.294	22.820	1.698.653	710.461
Totaal	4.456.402	297.986	1.742.532	3.011.857

* Voor aansluiting met stand per 31.12.2014 zie bijlage 5.3

Deze voorschotbedragen betreffen middelen waarover de DCMR geen directe zeggenschap heeft. Dit omdat zij die middelen enerzijds beheert in opdracht van haar participanten en ze anderzijds beschikbaar zijn gesteld voor specifieke werkzaamheden. De mutaties in het voorschot worden veroorzaakt door over- of onderbestedingen op het werkplan van een participant, door toekenning van extra middelen gedurende het jaar of door afrekening van afgeronde projecten van participanten waarvan is afgesproken dat deze afrekening via het voorschot van betreffende participant verloopt.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De DCMR is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste.

Huurovereenkomsten

De jaarlijkse huurverplichting voor het pand Parallelweg 1 bedraagt voor 2016 k€ 1.986. De huurovereenkomst is aangegaan voor een periode van 10 jaar met als einddatum 9 december 2023. De in de huurovereenkomst overeengekomen wijziging van de huurprijs vindt plaats op basis van de wijziging van het maandprijsindexcijfer volgens de consumentenprijsindex (CPI) reeks alle huishoudens (2006 = 100), gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De indexering zal in beginsel plaatsvinden per 10 december.

Leasecontracten

- Het wagenpark wordt geleased bij een tweetal leasemaatschappijen. De aangegane verplichting bedraagt exclusief brandstof k€ 217 op jaarbasis.
- De kopieer- en printapparatuur wordt van Xtandit B.V. geleased. Deze overeenkomst is in 2015 afgesloten en loopt af in 2017. De jaarlijkse verplichting voor 2016 bedraagt k€ 26.
- De kopieer- en printapparatuur welke wordt gebruikt door de afdeling Repro wordt bij Xerox B.V. geleased. Deze overeenkomst is in 2015 herzien voor een periode van 24 maanden. De jaarlijkse verplichting voor 2016 bedraagt k€ 85.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume

De medewerkers van de DCMR hebben op 31 december 2015 ter waarde van k€ 1.228 aan vakantiedagen en k€ 443 aan overwerk en/of consignatie.

Risico's en claims

In het huisvestingsdossier is de DCMR in 2015 door de hypotheekverstrekker voor het pand Parallelweg 1 te Schiedam gedagvaard wegens ongerechtvaardigde verrijking. Wederpartij stelt zich op het standpunt dat de DCMR de voor het pand verschuldigde huurpenningen niet had mogen verrekenen met de vordering van de DCMR op de toenmalige verhuurder van het pand, BO Beheer B.V. die in het voorjaar 2015 failliet is verklaard. De hypotheekverstrekker claimt de verrekenende huurpenningen. De rechtbank Rotterdam heeft op 24 februari 2016 de vordering afgewezen. Tot 24 mei 2016 bestaat de mogelijkheid Hoger Beroep in te stellen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum

4.4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Omschrijving Programma's	Raming begrotingsjaar voor wijziging				Raming begrotingsjaar na wijziging				Realisatie 2015				Begrotingsafwijking			
	baten a	lasten b	saldo c = a-b		baten a	lasten b	saldo c = a-b		baten d	lasten e	saldo f = d - e		baten g = a - d	lasten h = b - e	saldo i = g - h	
Programma Bedrijven	€ 36.458.080	€ 36.458.080	€ -		€ 34.609.057	€ 34.609.057	€ -		€ 34.658.495	€ 34.577.274	€ 81.221		€ 49.438-	€ 31.783	€ 81.221-	
Programma Gebieden	€ 19.773.861	€ 19.773.861	€ -		€ 21.223.361	€ 21.223.361	€ -		€ 21.046.371	€ 21.085.464	€ 39.093-		€ 176.990	€ 137.897	€ 39.093	
Totaal participant	€ 56.231.941	€ 56.231.941	€ -		€ 55.832.418	€ 55.832.418	€ -		€ 55.704.866	€ 55.662.738	€ 42.128		€ 127.552	€ 169.680	€ 42.128-	
Algemene dekkingsmiddelen																
saldo financieringsfunctie	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ 435	€ 26.977	€ 26.542-		€ 435-	€ 26.977-	€ 26.542	
overige dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ 271.509	€ 12.098	€ 259.411		€ 271.509-	€ 12.098-	€ 259.411-	
onvoorzien	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 27.786	€ 27.786-		€ -	€ 27.786-	€ 27.786	
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ 271.944	€ 66.861	€ 205.083		€ 271.944-	€ 66.861-	€ 205.083-	
Resultaat voor bestemming																
	€ 56.231.941	€ 56.231.941	€ -		€ 55.832.418	€ 55.832.418	€ -		€ 55.976.810	€ 55.729.599	€ 247.211		€ 144.392-	€ 102.819	€ 247.211-	
Toevoeging aan reserve																
Resultaat voorgaand boekjaar	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ 1.280.257	€ -	€ 1.280.257		€ 1.280.257-	€ -	€ 1.280.257-	
Mutatie Algemene reserve	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 30.257	€ 30.257-		€ -	€ 30.257-	€ 30.257	
Mutatie reserve verbeterprogramma VTH	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	
Mutatie reserve Informatievoorziening	€ 500.000	€ -	€ 500.000		€ 500.000	€ -	€ 500.000		€ 910.925	€ 450.000	€ 460.925		€ 410.925-	€ 450.000-	€ 39.075	
Mutatie reserve Productontwikkeling	€ 50.000	€ -	€ 50.000		€ 50.000	€ -	€ 50.000		€ 71.148	€ -	€ 71.148		€ 21.148-	€ -	€ 21.148-	
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	€ 1.600.000	€ -	€ 1.600.000		€ 1.600.000	€ -	€ 1.600.000		€ 194.608	€ 800.000	€ 605.392-		€ 1.405.392	€ 800.000-	€ 2.205.392	
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ 301.630	€ -	€ 301.630		€ 301.630-	€ -	€ 301.630-	
subtotaal mutatie reserves	€ 2.150.000	€ -	€ 2.150.000		€ 2.150.000	€ -	€ 2.150.000		€ 2.758.568	€ 1.280.257	€ 1.478.311		€ 608.568-	€ 1.280.257-	€ 671.689	
Resultaat na bestemming																
	€ 58.381.941	€ 56.231.941	€ 2.150.000		€ 57.982.418	€ 55.832.418	€ 2.150.000		€ 58.735.378	€ 57.009.856	€ 1.725.522		€ 752.960-	€ 1.177.438-	€ 424.479	
Voorstel technische toevoeging / onttrekking																
aan reserves																
Mutatie Algemene reserve	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	
Mutatie reserve Informatievoorziening	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 750.000	€ 750.000-		€ -	€ 750.000-	€ 750.000	
Mutatie reserve Productontwikkeling VTH	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 575.522	€ 575.522-		€ -	€ 575.522-	€ 575.522	
Mutatie reserve Personeel en Organisatie	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 400.000	€ 400.000-		€ -	€ 400.000-	€ 400.000	
Mutatie reserve Transitie Fysieke Infrastructuur	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	
subtotaal mutatie reserves	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ 1.725.522	€ 1.725.522-		€ -	€ 1.725.522-	€ 1.725.522	
Resultaat na technische bestemming																
	€ 58.381.941	€ 56.231.941	€ 2.150.000		€ 57.982.418	€ 55.832.418	€ 2.150.000		€ 58.735.378	€ 58.735.379	€ -		€ 752.960-	€ 2.902.961-	€ 2.150.001	

4.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

In het jaarverslag is per programma de financiële uiteenzetting weergegeven analoog aan de beleidsbegroting en het overzicht van voorgaand jaar. Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten, een toelichting op de algemene dekkingsmiddelen en een analyse van de begrotingsafwijkingen. In 2015 hebben zich geen incidentele baten en lasten voorgedaan.

Resultaat

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Raming 2015			Realisatie 2015			Begrotingsafwijking		
	baten a	lasten b	saldo c = a-b	baten d	lasten e	saldo f = d - e	baten g = a - d	lasten h = b - e	saldo i = g - h
Financiering en algemene dekkingsmiddelen									
Betaalde rente financiering	€ -	€ -	€ -	€ 435	€ 26.977	€ 26.542	€ 435	€ 26.977	€ 26.542
Bespaarde rente op eigen vermogen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Doorberekende rente aan kostenplaatsen	€ -	€ -	€ -	€ 12.098	€ 12.098	€ -	€ 12.098	€ 12.098	€ -
Verschil op kostenplaatsen	€ -	€ -	€ -	€ 259.411	€ -	€ 259.411	€ 259.411	€ -	€ 259.411
Onvoorzien	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 27.786	€ 27.786	€ -	€ 27.786	€ 27.786
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ 271.944	€ 66.861	€ 205.083	€ 271.944	€ 66.861	€ 205.083

De overschrijding op de algemene dekkingsmiddelen is voornamelijk het gevolg van logische afwijkingen tussen realisatie en planning op kostenplaatsen welke het gevolg zijn van de uitvoering van het gekozen beleid, dit betreft geen onrechtmatig afwijkingen.

Analyse begrotingsafwijkingen

Door het Algemeen Bestuur worden de volgende criteria met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gesteld:

- Hogere lasten per programma dienen gecompenseerd te worden door hogere baten per programma;
- Overschrijdingen van investeringsbudgetten zijn rechtmatig wanneer de afschrijvingslast in de exploitatie kan worden gedekt.

Begrotingsafwijkingen op programma's van participanten

Verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten in de werkplanbijdragen van de participanten worden bij alle participanten verrekend met het voorschot met specifiek bestedingsdoel van de participant. Omdat dit valt binnen de totale budgettaire kaders van het werkplan is er geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Voor het totale programma Bedrijven wijkt de realisatie maar marginaal af van de definitieve begroting (0,1%). Op accountniveau zijn er wel duidelijke verschillen. Voor het account PZH is, ondanks hogere inzet voor de primaire VTH taken, een onderbesteding gerealiseerd. Dit komt doordat minder kosten dan verwacht zijn gemaakt voor Wabo-regietaken en de inkoop van BRIKS adviezen.

Bij het account RDAM is sprake van een kleine overbesteding als gevolg van hogere inzet voor reguleren en handhaving. Op het account REGIO is er beperkte onderbesteding als gevolg van lagere inzet voor handhaving, juridische (beleids)ondersteuning en borgingstaken.

Voor het totale programma Gebieden is een marginale afwijking gerealiseerd van 0,6%. Op accountniveau zijn er wel wat grote afwijkingen gerealiseerd. Voor de PZH en RDAM zijn onderbestedingen gerealiseerd vooral als gevolg van lagere materiële kosten binnen dit programma. Het aantal en de omvang van externe projecten binnen het programma is uiteindelijk wat hoger uitgevallen dan geraamd.

Begrotingsafwijkingen op projecten

Het resultaat van de individuele projecten wordt bepaald aan de hand van enkele criteria:

- de einddatum van het project,
- het afgesproken type prestatie (voorcalculatie versus nacalculatie).

De criteria bepalen op welke wijze er in de administratie stelposten voor onderhanden werk of nog te factureren bedragen worden opgenomen.

Bij de bepaling van het resultaat op nog niet afgeronde projecten wordt er van uitgegaan dat projecten over de gehele looptijd resultaatneutraal zullen uitpakken. Dit houdt in dat bij de waardering van de

opbrengsten op een project per einde jaar deze nooit meer mogen bedragen dan de kosten op dat moment.

Mocht uit de analyse van de cijfers per einde jaar echter blijken dat een project een verlies laat zien, dan wordt dit verlies in de cijfers meegenomen.

Alleen van projecten die daadwerkelijk zijn afgerond, zijn de eventuele winsten in het resultaat verwerkt.

Projectresultaat 2015

Het saldo van het projectresultaat is opgenomen in het eindresultaat van de DCMR. Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen de individuele programma's in het jaarverslag waaronder verschillende projecten vallen.

4.6 Overige gegevens

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op grond van het bepaalde in § 4, artikel 4.1, 1^e lid, letters a tot en met g van de Wet normering topfunctionarissen publieke en semipublieke sector moeten de gevraagde gegevens van de directeur openbaar gemaakt worden.

bedragen x € 1	J.H. van den Heuvel	R.M. Thé
Functie(s)	Directeur	Directeur
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/1	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	nee
Bezoldiging		
Beloning	31.783	39.359
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	1.359	5.055
Totaal bezoldiging	33.142	44.415
Toepasselijk WNT-maximum	15.118	59.495
Motivering indien overschrijding:	Nabetaling van € 19.583 welke wordt toegerekend aan het kalenderjaar 2014	-

Bestuursleden Algemeen Bestuur

Onderstaande bestuursleden zijn wethouder in de genoemde gemeente, of in het geval van de provincie gedeputeerde. Het bestuurslidmaatschap vloeit voort uit het ambt van wethouder of gedeputeerde. Genoemde bestuursleden zijn lid van het Algemeen Bestuur en verrichten de werkzaamheden voor de DCMR onbezoldigd. In de kolom "Lid Dagelijks Bestuur" staat aangegeven welke leden gezamenlijk het Dagelijks Bestuur van de DCMR vormen.

Organisatie	Naam	Bestuursfunctie	Lid dagelijks bestuur
Provincie Zuid-Holland	de heer R.A. Janssen	Voorzitter	JA
Gemeente Rotterdam	de heer P.J. Langenberg	Vice-voorzitter	JA
Gemeente Albrandswaard	de heer M. Goedknegt		
Gemeente Barendrecht	mevrouw I.C. Monhemius-van der Veen		
Gemeente Brielle	de heer D.A. Verbeek		
Gemeente Capelle aan den IJssel	mevrouw M.J. van Cappelle		
Gemeente Goeree-Overflakkee	de heer D. Markwat		
Gemeente Hellevoetsluis	de heer P.D. Hofman		JA
Gemeente Krimpen aan den IJssel	de heer C.A. Oosterwijk		JA
Gemeente Lansingerland	de heer J. Heuvelink		
Gemeente Maassluis	de heer J.M.H. Evers		JA
Gemeente Nissewaard	mevrouw C. Mourik		
Gemeente Ridderkerk	de heer M. Japenga		
Gemeente Rotterdam	de heer A.L.H. Visser		

Organisatie	Naam	Bestuursfunctie	Lid dagelijks bestuur
Gemeente Schiedam	mevrouw P. van Aaken		
Gemeente Vlaardingen	de heer R. van Harten		
Gemeente Westvoorne	de heer A.L. van der Meij		
Provincie Zuid-Holland	de heer F. Vermeulen		
Provincie Zuid-Holland	de heer R.A.M. van der Sande	Penningmeester	JA

5 Bijlagen

In dit hoofdstuk treft u de volgende bijlagen aan:

- Staat van activa
- Werkplan overzicht per participant
- Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant
- Accountantsverklaring

5.1 Staat van activa

	Desinvesteringen en geheel afgeschreven bedragen in				Aanschafwaarde	Aanschafwaarde				Afschrijving tot en met				Afschrijving tot en met				Boekwaarde per		Boekwaarde per	
	1 jan 15	2015	2015	31 dec 15		2015	2015	2015	2015	2014	2015	2015	2015	2015	1 jan 15	31 dec 15					
GEBOUW	18.755.560	0	0	18.755.560		16.495.560	0	0	16.495.560	2.260.000	2.260.000										
INRICHTING NIEUWE PAND	2.397.366	0	0	2.397.366		1.230.378	0	239.736	1.470.114	1.166.988	927.251										
KANTOORMEUBILAIR	1.893.025	148.150	0	2.041.175		919.503	0	212.986	1.132.489	973.522	908.686										
BEDRIJFSAUTO'S	85.189	0	0	85.189		85.189	0	0	85.189	0	0										
BEDRIJFSRESTAURANT	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0										
TELEFOONAPPARATUUR	394.612	104.046	102.804	395.854		340.820	102.804	54.573	292.589	53.792	103.265										
AUTOMATISERING	3.484.841	474.623	388.600	3.570.864		2.263.580	0	345.514	2.609.094	1.221.261	961.771										
METINGEN/ADVIEZEN	2.218.380	58.040	0	2.276.420		2.218.380	0	58.040	2.276.420	0	0										
TOTAAL GENERAAL	29.228.974	784.859	491.404	29.522.429		23.553.411	102.804	910.849	24.361.456	5.675.563	5.160.973										

5.2 Werkplan overzicht per participant

Omschrijving Participant	Ramming begrotingsjaar voor wijziging			Ramming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie 2015		Begrotingsafwijking		
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	bat	last	saldo
	a	b	c = a-b	a	b	c = a-b	d	e	g = a - d	h = b - e	i = g - h
Gemeente Albrandswaard	€ 311.560	€ 311.560	€ -	€ 311.560	€ 311.560	€ -	€ 313.487	€ 313.487	€ -	€ 1.927-	€ -
Gemeente Barendrecht	€ 475.427	€ 475.427	€ -	€ 475.427	€ 475.427	€ -	€ 476.417	€ 476.417	€ -	€ 990-	€ -
Gemeente Brielle	€ 490.152	€ 490.152	€ -	€ 440.152	€ 440.152	€ -	€ 414.571	€ 414.571	€ 25.581	€ 25.581	€ -
Gemeente Capelle a/d IJssel	€ 404.830	€ 404.830	€ -	€ 404.830	€ 404.830	€ -	€ 381.178	€ 381.178	€ 23.652	€ 23.652	€ -
Gemeente Goeree-Overflakkee	€ 1.238.665	€ 1.238.665	€ -	€ 1.238.665	€ 1.238.665	€ -	€ 1.247.593	€ 1.247.593	€ -	€ 8.928-	€ -
Gemeente Hellevootsluis	€ 391.509	€ 391.509	€ -	€ 391.509	€ 391.509	€ -	€ 413.091	€ 413.091	€ -	€ 21.582-	€ -
Gemeente Krimpen a/d IJssel	€ 468.386	€ 468.386	€ -	€ 468.386	€ 468.386	€ -	€ 476.628	€ 476.628	€ -	€ 8.242-	€ -
Gemeente Lansingerland	€ 1.073.370	€ 1.073.370	€ -	€ 1.191.255	€ 1.191.255	€ -	€ 1.172.245	€ 1.172.245	€ 19.010	€ 19.010	€ -
Gemeente Maassluis	€ 321.974	€ 321.974	€ -	€ 321.974	€ 321.974	€ -	€ 306.060	€ 306.060	€ 15.914	€ 15.914	€ -
Gemeente Nissewaard	€ 1.041.250	€ 1.041.250	€ -	€ 1.041.250	€ 1.041.250	€ -	€ 980.208	€ 980.208	€ 61.042	€ 61.042	€ -
Gemeente Ridderkerk	€ 773.457	€ 773.457	€ -	€ 773.457	€ 773.457	€ -	€ 746.566	€ 746.566	€ 26.891	€ 26.891	€ -
Gemeente Rotterdam	€ 17.806.200	€ 17.806.200	€ -	€ 18.016.638	€ 18.016.638	€ -	€ 17.971.322	€ 17.971.322	€ 45.316	€ 45.316	€ -
Gemeente Schiedam	€ 1.043.833	€ 1.043.833	€ -	€ 1.043.833	€ 1.043.833	€ -	€ 1.042.591	€ 1.042.591	€ 1.242	€ 1.242	€ -
Gemeente Vlaardingen	€ 1.396.821	€ 1.396.821	€ -	€ 1.396.821	€ 1.396.821	€ -	€ 1.449.133	€ 1.449.133	€ -	€ 52.312-	€ -
Gemeente Westvoorne	€ 440.091	€ 440.091	€ -	€ 421.091	€ 421.091	€ -	€ 384.514	€ 384.514	€ 36.577	€ 36.577	€ -
Provincie Zuid-Holland *	€ 18.554.416	€ 18.554.416	€ -	€ 19.651.911	€ 19.651.911	€ -	€ 19.197.378	€ 19.197.378	€ 454.533	€ 454.533	€ -
Externe projecten	€ 10.000.000	€ 10.000.000	€ -	€ 8.243.659	€ 8.243.659	€ -	€ 8.731.884	€ 8.689.756	€ 488.225-	€ 446.097-	€ 42.128-
Totaal participant	€ 56.231.941	€ 56.231.941	€ -	€ 55.832.418	€ 55.832.418	€ -	€ 55.704.866	€ 55.662.738	€ 127.552	€ 169.880	€ 42.128-

* Na vaststelling in het AB van 2 december is de definitieve begroting van de provincie nogmaals gewijzigd met € 59.833

5.3 Overzicht voorschot met specifiek bestedingsdoel per participant

Participant	stand 31 december 2014	mutatie	stand 31 december 2015
Albrandswaard	-1.363	-1.928	-3.291
Barendrecht	53.369	-990	52.379
Brielle	44.063	25.581	69.644
Capelle aan den IJssel	41.768	18.805	60.573
Goeree Overflakkee	126.995	-13.065	113.931
Hellevoetsluis	30.156	-21.582	8.574
Krimpen aan den IJssel	38.093	-8.242	29.851
Lansingerland	179.299	5.156	184.455
Maassluis	-377	15.914	15.537
Nissewaard	31.377	61.042	92.419
PZH	128.311	42.980	171.291
Ridderkerk	48.068	26.892	74.960
Rotterdam	1.269.812	45.316	1.315.128
Schiedam	26.868	1.241	28.109
Vlaardingen	28.042	-52.312	-24.270
Westvoorne	52.306	32.239	84.545
Totaal	2.096.787	177.048	2.273.835

Accountants



**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Heerbaan 44-48
Postbus 3814
4800 DV Breda
T: +31 (0)76 525 00 00
F: +31 (0)76 525 00 50
E: breda@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Gemeenschappelijke regeling
DCMR Milieudienst Rijnmond
Aan het dagelijks bestuur

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond te Schiedam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het dagelijks bestuur van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting, en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond zelf.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in art 217, tweede lid van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), het door het Algemeen Bestuur vastgestelde normenkader en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.



Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 BADO is deze goedkeuringstolerantie door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

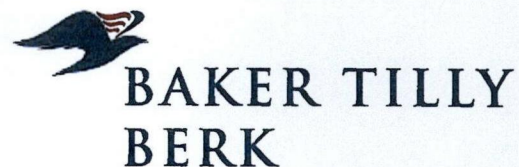
Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Accountants



Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Breda, 18 april 2016
Baker Tilly Berk N.V.

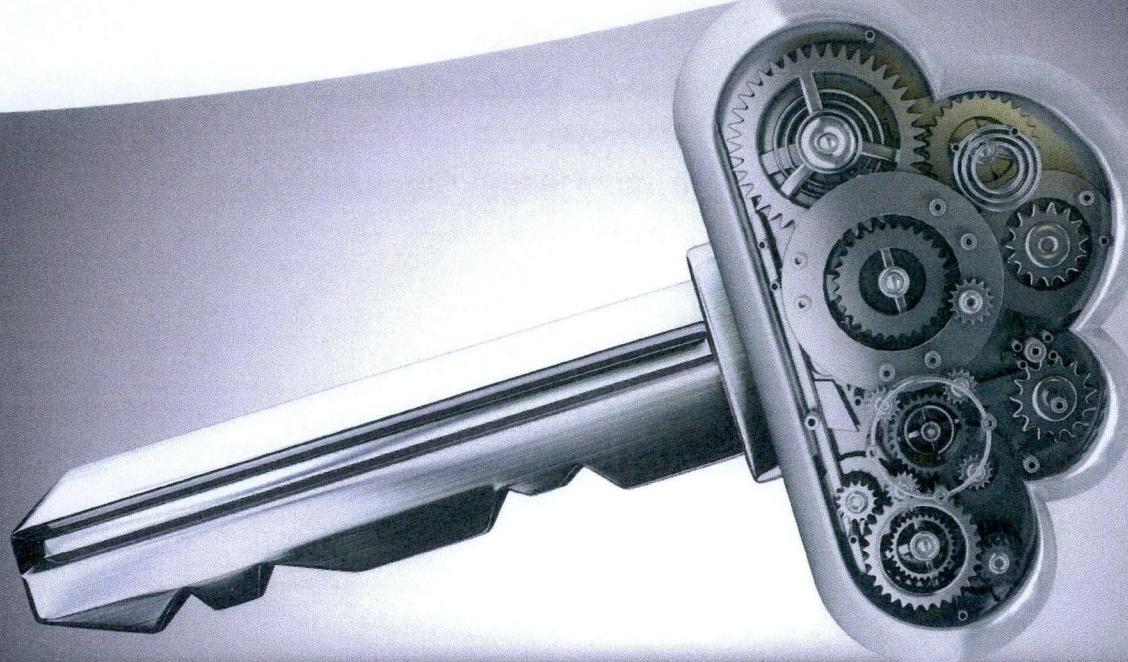
Was getekend,

drs. R. Opendorp
Registeraccountant

Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond

Accountantsverslag 2015

maart 2016



Inhoudsopgave

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden
2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole
3. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing
4. Financiële positie en resultaat
5. Aandachtspunten vanuit het bestuur
6. Overige aandachtspunten
7. Actuele ontwikkelingen

Uw contactpersonen:

drs. R. (Rik) Opendorp RA

Partner

E: r.opendorp@bakertillyberk.nl

A.P.C. (Astrid) Stoutjesdijk MSc RA

Manager

a.stoutjesdijk@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Heerbaan 44 – 48

4817 NL BREDA

T: 076 – 525 00 00



VERTROUWELIJK

Aan de leden van het algemeen bestuur van
gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond
Parallelweg 1
3112 NA SCHIEDAM

Rotterdam, 4 april 2016

Betreft: Verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2015

Geachte leden van het algemeen bestuur,

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2015 van uw Milieudienst gecontroleerd.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit accountantsverslag opgenomen. Bij deze jaarrekening zullen wij een goedkeurende controleverklaring verstrekken. Dit verslag van bevindingen doet geen afbreuk aan ons oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de baten en lasten over het boekjaar en de activa en passiva in overeenstemming met het BBV en dat deze in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand is gekomen.

Wij bedanken de directie en de medewerkers van uw Milieudienst voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. R. Opendorp RA
Partner

A.P.C. Stoutjesdijk-Ringeling MSc
Registeraccountant

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

1.1 Opdracht

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2015 van de DCMR Milieudienst Rijnmond gecontroleerd.

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountscontrole Decentrale Overheden (BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 569.000 (1% van de lasten inclusief stortingen in de reserves) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 1.707.000 (3% van de lasten inclusief stortingen in de reserves).

1.2 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben met de directie de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan besproken. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordelingen en onzekerheden en/of bijzondere transacties.

Naar onze mening zijn de door de directie gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties.



2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.1 Geen sprake van geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen afwijkingen en/of onzekerheden geconstateerd die de in hoofdstuk 1.1 genoemde materialiteit overschrijden.

2.2 Goedkeurende controleverklaring

Bij de jaarrekening over boekjaar 2015 hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

"Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeenschappelijke regeling DCMR een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen gemeenschappelijke regeling DCMR."

De strekking van onze controleverklaring is gebaseerd op uw bevestiging dat geen financiële correcties worden doorgevoerd in de jaarrekening.

2.3 Geen bevindingen inzake Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat lasten binnen de begroting blijven en de baten op peil blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door het platform rechtmatigheid is uitgebracht. De belangrijkste inhoudelijke conclusie hierbij betreft de constatering, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer

(1) kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, (2) kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid of (3) kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

2.3 Geen bevindingen inzake Begrotingsrechtmatigheid (vervolg)

Door het algemeen bestuur van DCMR worden de volgende criteria met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gesteld:

- Hogere lasten per programma dienen gecompenseerd te worden door hogere baten per programma;
- Overschrijding van investeringsbudgetten zijn rechtmatig wanneer de afschrijvingslast in de exploitatie kan worden gedekt.

Begrotingsuitputting (lasten voor onttrekking en bestemming aan reserves)

X € 1.000

Progr. Nr.	Programma	Begroot na wijziging in euro's	Werkelijk in euro's	Verschil in euro's	Verschil in %
1.	Bedrijven	€ 34.609	€ 34.577	€ 32	0,1 %
2.	Gebieden	€ 21.164	€ 21.085	€ 78	0,4 %
3.	Algemene Dekkingsmiddelen	€ 0	€ 66	- € 66	

Met betrekking tot de algemene dekkingsmiddelen constateren wij dat de overschrijding met name wordt veroorzaakt door afwijkingen tussen realisatie en planning op de kostenplaatsen, welke in lijn liggen met de uitvoering van het bestaande beleid.

Wij concluderen dat er geen sprake is van een begrotingsrechtmatigheidsfout die wij in ons oordeel moeten betrekken.

2.4 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn schattingen gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant (kunnen) afwijken van de verwachtingen. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schatting in de jaarrekening zijn:

Belangrijke schattingen	Beoordeling	Toelichting
Waardering van de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is. Voor de waardering van het oude DCMR pand zie ook paragraaf 2.5
Juistheid van de overlopende activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in uw schattingen over de juistheid van de overlopende activa.

Wij zijn van mening dat de directie bij het maken van schattingen consistent heeft gehandeld en kunnen ons hierin vinden.

2.5 Waardering DCMR oude kantoorpand

Op het oude kantoorpand van DCMR berust een aankoopverplichting van BO Beheer waarvoor in 2015 faillissement is aangevraagd. De curator van BO Beheer is bezig met de afwikkeling van het faillissement waarin tevens de aankoopverplichting van het oude pand van DCMR dient te worden afgewikkeld.

Doelstelling van DCMR was om eind 2015 een andere taxateur een taxatie te laten uitvoeren. Gezien het feit dat de zaak bij de curator lag was er eind 2015 geen taxatie mogelijk aangezien men geen toegang meer heeft tot het oude DCMR kantoorpand. De boekwaarde van het pand ultimo 2015 bedraagt € 2,3 miljoen. De organisatie heeft geen indicatie dat er sprake is van lagere bedrijfswaarde dan de huidige boekwaarde.

Uit voorzichtigheid zijn de afgelopen jaren de opbrengsten uit hoofde van de contracten met Burgfonds inzake het oude kantoorpand (waaronder huur) niet als bate verantwoord, echter wel als vordering zodat de totale openstaande positie inzichtelijk blijft. DCMR heeft in 2015 een consistente gedragslijn gehanteerd en dit op dezelfde wijze in 2015 toegepast.

De advieskosten (juridisch en fiscaal) zijn net als in voorgaande jaren in 2015 uit voorzichtigheid ten laste van het resultaat gebracht en conform besluitvorming uit de bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur gedekt.

2.6 WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2014 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'Aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld (2015: € 178.000). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

Wij hebben vastgesteld dat DCMR aan de WNT voldoet. Er zijn geen betalingen boven de grenzen zoals gesteld in de WNT.

2.7 Kwaliteit jaarverslaggeving

Op grond van wettelijke bepalingen is de directie verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

De jaarstukken over boekjaar 2015 bestaan uit zowel het jaarverslag als de jaarrekening. Onze controleverklaring heeft betrekking op de jaarrekening en omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de informatieverstrekking in het jaarverslag.

De inhoud van het jaarverslag hebben wij conform onze opdracht onderworpen aan een marginale toetsing. Conform deze opdracht blijft de marginale toetsing beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar met de jaarrekening.

3. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing

3.1 Werkzaamheden

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening van de DCMR hebben wij een onderzoek ingesteld naar de administratieve organisatie en de interne beheersingsmaatregelen bij de organisatie.

Onze werkzaamheden waren primair gericht op:

- Inventariseren van de opzet van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen;
- Vaststellen bestaan en werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole.

3.2 Bevindingen

Wij zijn van mening dat de organisatie over het algemeen een goede beheersing heeft van haar bedrijfsprocessen. Uit de tussentijdse cijfers tot en met augustus 2015 blijkt dat er voor € 499.000 aan waarde op projecten in verantwoording waarvoor nog geen formele opdrachtbevestiging/overeenkomst aanwezig is. Zonder formele opdrachtbevestiging wordt er geen opbrengsten genomen in het resultaat. De organisatie heeft de afgelopen maanden via de DT rapportage hier nadrukkelijk op gesignaleerd en gestuurd. Hierdoor is het aantal projecten zonder opdrachtbevestiging teruggelopen tot resterende projecten die zijn gestart zonder opdrachtbevestiging met € 30.000 aan lasten in 2015. Wij adviseren het management om aandacht te houden om tenminste een schriftelijke toezegging van de opdrachtgever te hebben om alvast te starten met het project zodat de organisatie ingedekt is dat de kosten die gemaakt zijn vergoed zullen worden. Op deze manier wordt het risico op het annuleren van projecten waarbij wel al veel uren zijn gemaakt gemitigeerd.

3.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking in opzet en bestaan voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constatering en dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zou plaatsvinden.

Bij ons onderzoek van de General IT Controls hebben wij een aantal constatering en gedaan. Ten opzichte van voorgaand jaar is de opvolging in 2015 voor met name logische toegangsbeveiliging zeer beperkt geweest. Dit betreft de logische toegangsbeveiliging intern en niet voor toegang vanuit externe locaties. De aanbeveling voor het verbeteren van logische toegangsbeveiliging hebben wij in 2010 voor het eerst gedaan, maar opvolging heeft tot op heden niet toereikend plaatsgevonden. Bij de invoering van de Citrix omgeving in 2015 is logische toegangsbeveiliging onvoldoende meegenomen en voldoet de wachtwoordpolicy niet aan verwachte gestelde eisen. Wel wordt binnen Citrix periodiek het wijzigen van het wachtwoord gevraagd.

4. Financiële positie en resultaat

4.1 Resultaat boekjaar

Uit de jaarrekening volgt een batig rekeningsaldo, na resultaatbestemming, van € 1.725.523 terwijl in de begroting was uitgegaan van € 2.150.000. Daarnaast is sprake van een resultaat voor bestemming van € 247.212 waarbij € 0 was begroot. Het resultaat voor bestemming wordt met name veroorzaakt door het programma algemene dekkingsmiddelen. Wij merken op dat het feitelijke operationeel resultaat 2015 in werkelijkheid hoger is dan de € 247.212. Dit vanwege het feit dat incidentele projecten nu vanuit de bestemmingsreserve worden gedekt. Het was ook mogelijk om een gedeelte van deze kosten te activeren en vervolgens hierover af te schrijven. De exacte omvang hiervan kan niet direct bepaald worden. In het kader van de meerjarenbegroting 2016 – 2019 waarbij uit wordt gegaan van een structureel evenwicht zal de vraag zijn of het mogelijk is om in de toekomst deze incidentele projecten te blijven dekken vanuit de reguliere exploitatie. Zie hiervoor ook het aandachtspunt dat wij mee gekregen hebben vanuit het bestuur in paragraaf 5.2. Voor een analyse op de bestemmingsreserves verwijzen wij naar paragraaf 4.3. Voor een verdere analyse van het rekeningresultaat over het boekjaar verwijzen wij naar het jaarverslag in de jaarstukken.

4.2 Weerstandsvermogen

In de paragraaf "Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is de kwaliteit van de vermogenspositie van de DCMR op lange termijn uiteengezet. Het weerstandsvermogen is vastgesteld op basis van een omvang van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren. Hier wordt ultimo 2015 aan voldaan. Voor meer toelichting zie ook paragraaf 5.1 voor risicobeheer. De algemene reserves bedraagt eind 2015: € 1.769.604.

4.3 Bestemmingsreserves

Overzicht bestemmingsreserves

X € 1.000

Bestemmingsreserve	Stand 1/1/15 inclusief resultaat bestemming 2014	Onttrekking en 2015	Voorstel bestemming 2015	Stand 31/12/15 na resultaat bestemming
Informatievoorziening	€ 2.668	€ 910	€ 750	€ 2.508
Productontwikkeling VTH	€ 128	€ 71	€ 575	€ 632
Personeel en Organisatie	€ 2.100	€ 194	€ 400	€ 2.306
Transitie Fysieke Infrastructuur	€ 1.364	€ 301		€ 1.063
Totaal	€ 6.260	€ 1.476	€ 1.725	€ 6.509

Bestemmingsreserve Informatievoorziening

Aan de reserve is € 910.000 onttrokken. Dit bestaat voor 827.000 uit de implementatie van Rudis en daarnaast voor 83.000 voor de EBS upgrade.

Het voorstel vanuit DCMR is om € 750.000 vanuit de resultaatbestemming 2015 extra toe te voegen aan de bestemmingsreserve Informatievoorziening voor de implementatie van de tweede fase van het project Rudis, het functioneel beheer vorm te geven en de gebruikersorganisatie optimaal te kunnen ondersteunen.

Bestemmingsreserve Productontwikkeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

In 2015 is € 71.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve. Dit betroffen de daadwerkelijke gemaakte kosten in 2015 voor onderzoek naar de mogelijkheden tot innovatie en intensivering van de taken behorend bij verbeterde informatieanalyse. Aan het einde van de periode leveren zij een concreet advies op. Eind 2015 is er nog € 57.000 beschikbaar om het project verder af te ronden.

Het voorstel vanuit DCMR is om € 575.000 vanuit de resultaatbestemming 2015 extra toe te voegen aan de bestemmingsreserve Productontwikkeling VTH waarvoor € 100k bedoeld is voor pilots ter voorbereiding op de nieuwe omgevingswet welke vanaf 2018 ingaat. Daarnaast is € 475.000 bedoeld voor vernieuwing en versterking van het VTH proces.

4.3 Bestemmingsreserve (vervolg)

Bestemmingsreserve Personeel en Organisatie

In 2015 heeft een onttrekking van € 194.000 aan deze bestemmingsreserve plaatsgevonden. Dit is betreft de kosten welke gemaakt zijn voor het doorvoeren van de reorganisatie.

Het voorstel vanuit DCMR is om € 400.000 vanuit de resultaatbestemming 2015 extra toe te voegen aan de bestemmingsreserve Personeel en Organisatie. Hiervan is € 100.000 bedoeld voor het doorlichten van enkele werkprocessen met de LEAN methodiek. Daarnaast is € 300.000 om de ambities uit het Inrichtingsplan- en personeelsplan (IPP) vorm te geven binnen de afdelingen.

Bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur

Zie paragraaf 2.5 voor de onttrekkingen die in 2015 hebben plaatsgevonden.

Wij concluderen dat binnen de reserves de gelden worden aangewend voor diverse projecten. In de jaarrekening word dit onderscheid niet gemaakt. Wij hebben vastgesteld dat de directie wel richting het Dagelijks Bestuur rapporteert op basis van projectniveau. Zichtbaar is dat de reserves jaarlijks worden uitgebreid met incidentele projecten welke niet worden gedekt vanuit de reguliere activiteiten.

5. Aandachtspunten vanuit het bestuur

In deze paragraaf rapporteren wij de aandachtspunten die wij vanuit de audit commissie namens het algemeen bestuur hebben meegekregen. Wij verwijzen hierbij ook naar hetgeen wij reeds in onze managementletter hebben gerapporteerd.

5.1 Risicobeheer

De organisatie past het aan het bestuur in juli 2014 toegelichte instrumentarium toe voor beheersing van haar risico's. Vanuit de gemeenschappelijke regeling liggen de financiële risico's vanuit de uitvoering van de primaire processen bij de participanten en deze worden derhalve niet afgedekt door de DCMR in het weerstandsvermogen. In de jaarrekening wordt rekening gehouden met een risicoreserve van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren. Deze risicoreserve is met name bedoeld ter afdekking van bedrijfsvoering risico's.

In het najaar 2015 heeft de organisatie een nieuwe risico inventarisatie ronde verricht voor de risicocyclus van 2016. Hierbij is geconcludeerd dat er geen nieuwe substantiële risico's aanwezig zijn.

De belangrijkste risico's die de organisatie ziet zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dit betreffen in hoofdlijn de volgende vier risico's:

- Het verlenen van toestemming (al dan niet middels een vergunning) voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor geen of een anders luidende toestemming had moeten/mogen worden verleend.
- Het niet of onvoldoende waarnemen van afwijkingen van verleende toestemming.
- Het niet of onvoldoende anticiperen op waargenomen afwijkingen van verleende toestemming.
- Verstoringen in de organisatievorming en de bedrijfsvoering van de DCMR.

Vanuit het risicomanagement heeft geen verdere financiële vertaalslag plaatsgevonden tussen de risico-inventarisatie vanuit risicomanagement en het benodigde weerstandsvermogen. De risico's die vanuit de het risicomanagement worden onderkend zijn grotendeels (financiële) risico's uit de primaire processen waarvoor het weerstandsvermogen niet bedoeld is. Daarnaast is het erg lastig om voor de bedrijfsvoering risico's een kostenschatting te maken. Alleen het vierde risico zoals hierboven vermeld is een risico dat opgevangen dient te worden in de weerstandscapaciteit aangezien de andere drie risico's geen bedrijfsvoering risico's zijn waarvoor het weerstandsvermogen is bedoeld. Wij hebben met de organisatie afgestemd dat het zeer lastig is om een goede financiële inschatting te maken van de vertaling van het vierde risico. Er zijn geen indicaties dat een risicoreserve van 3% ontoereikend is.

5.2 Duurzaam evenwicht

In 2014 liet de meerjarenbegroting vanaf 2018 een structureel tekort zien van € 1,5 miljoen. De stijging van de personeelskosten was hoger dan de stijging vanuit de werkplanbijdrage. De personeelskosten zijn de belangrijkste kosten in de programmarekening van DCMR. Aangezien deze kosten meer stijgen (uitgaande van dezelfde formatie) dan de opbrengsten resulteert dit in een tekort. De analyse over de resultaatontwikkeling heeft in het algemeen bestuur geleid tot de opdracht om ombuigingen in te zetten waarmee de DCMR de komende jaren weer duurzaam in financieel evenwicht komt.

Wij hebben de uitgangspunten van het duurzaam evenwicht zoals opgenomen in het Inrichtings- en Personeelsplan (IPP) van d.d. 6 mei 2015 doorgenomen. De uitgangspunten zoals opgenomen in het IPP lijken ons goed realiseerbaar. Er zijn in de uitgangspunten ook ontwikkelingen opgenomen waar de DCMR zelf geen invloed op heeft, zoals een structurele verhoging van de salariskosten per fte met 1% per jaar en het constant blijven van de pensioenkosten en sociale lasten vanaf 2015. Daarnaast zijn er extern bepaalde uitgangspunten waar DCMR zelf ook geen volledige invloed op kan uitoefenen. De genoemde uitgangspunten lijken wel realistisch, maar betreffen schattingen waarvan de werkelijkheid kan afwijken. Met name op de interne uitgangspunten dient de organisatie te sturen, aangezien zij hier wel invloed op kunnen uitoefenen. Wanneer het IPP wordt gerealiseerd wordt een negatief resultaat in 2018 voorkomen. Gezien de reorganisatie is in de meerjarenbegroting 2016-2019 uitgegaan van een structureel evenwicht. Ook hierbij geldt als belangrijkste aandachtspunt de stijging van de personeelskosten op basis van de cao. Als de stijging te groot is, zal dit mogelijk niet meer binnen de exploitatie opgevangen kunnen worden. Dit heeft de aandacht bij directie.

6. Overige aandachtspunten

6.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly Berk. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly Berk en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly Berk en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- roulatie van partners op de opdracht.

Wij zijn van mening dat wij in relatie tot uw organisatie onafhankelijk, in overeenstemming met de Nadere Voorschriften inzake Onafhankelijkheid van de Accountant, hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

6.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240. "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

De directie is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. De directie is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

7. Actuele ontwikkelingen

In deze paragraaf nemen wij actuele ontwikkelingen op die een rol spelen binnen uw sector.

Bij onze controle hebben wij onderstaande punten niet in alle gevallen specifiek beoordeeld of toegepast op uw organisatie. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om met u van gedachten te wisselen over de gevolgen en beantwoording van mogelijke vraagstukken voor uw organisatie.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Wijzigingen BBV
- Wet bescherming persoonsgegevens

7.1 Vernieuwing BBV

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het ministerie van BZK en vertegenwoordigers van gemeenten en provincies, onder leiding van Staf Depla, wethouder van Eindhoven, een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. De adviezen hebben betrekking op een breed spectrum van onderwerpen met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door het algemeen bestuur.

Op 1 juli 2015 heeft de stuurgroep de brochure Hoofdpijnen vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording gepubliceerd met de voornemens tot verwerking van de adviezen en de consequenties voor het BBV. Deze brochure richt zich op de consequenties van voorgenomen wijzigingen in het BBV voor gemeenten. Over de praktische uitwerking wordt u geïnformeerd door middel van de nieuwsbrieven van het ministerie van BZK en de gemeentefonds-circulaires.

Op 10 september 2015 is het concept wijzigingsbesluit van het BBV ter consultatie gepubliceerd. De bedoeling van de consultatie is duidelijkheid te verkrijgen dat de wijzigingen helder zijn, bijdragen aan de te verwachten effecten en de beoordeling van de financiële gezondheid en beleidsmatige prestaties van provincies en gemeenten vereenvoudigen.

Begin maart 2016 is het gewijzigde BBV definitief geworden. Wij adviseren u hier goed kennis van te nemen en vast te stellen welke gevolgen dit voor uw organisatie heeft. Onderstaand geven we een aantal belangrijke wijzigingen weer.

Wijzigingen

De voorgenomen wijzigingen gaan in op de volgende onderwerpen:

- Uitvoeringsinformatie
- Beleidsindicatoren
- Kengetallen financiële positie
- Verbonden partijen
- Inzicht in overhead en kosten
- Het stelsel van baten en lasten

Uitvoeringsinformatie

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten gegevens volgens de uniforme taakvelden en nieuwe categorieën met ingang van de begroting 2017 al aan het CBS aanleveren, met als advies om tegelijk de taakvelden in de gemeentelijke administratie te integreren. Organisaties die er niet in slagen om de gegevens in 2017 in te voeren moeten de taakvelden voor de begroting 2018 in de administratie opnemen.

Beleidsindicatoren

Naast de uniforme taakvelden, wordt in het herziene BBV voorgeschreven dat organisaties een basisset van beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en de verantwoordingsstukken. Zij kunnen er zelf voor kiezen om daar eigen indicatoren, toegesneden op lokale situatie, aan toe te voegen. De indicatoren worden opgenomen in de beleidsbegroting bij de programma's en zijn relevant voor een nadere onderbouwing van het beleid.

Kengetallen financiële positie

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gaan gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan algemene bestuursleden over de financiële positie van hun gemeenschappelijke regeling.

Verbonden partijen

Ter wille van het inzicht wordt de voorgeschreven lijst van verbonden partijen opgesplitst in

1. gemeenschappelijke regelingen,
2. stichtingen/verenigingen en
3. coöperaties/vennootschappen.

Omdat niet in alle gevallen duidelijk is of al dan niet sprake is van verbonden partijen, is het van belang dat entiteiten in hun beleidsdocumenten een toelichting geven op het begrip verbonden partij. Daarbij hebben ze de vrijheid om dit niet jaarlijks in begroting en jaarrekening te vermelden, maar in de vierjaarlijks te verschijnen nota Verbonden Partijen.

Om te voorkomen dat dezelfde informatie in de verschillende beleidsstukken rond begroting en verantwoording moet worden opgenomen, worden de voorschriften met betrekking tot de paragraaf verbonden partijen in het nieuwe BBV vereenvoudigd. De betekenis van deze paragraaf is mede afhankelijk van de vraag of er een nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kaderstellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten ervan.

Inzicht in overhead en kosten

Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan alle taken en activiteiten. Deze methodiek wordt ook van toepassing op de toerekening van rente. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie; de directie kan beter sturen op de bedrijfsvoering. Bovendien kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere organisaties.

Het stelsel van baten en lasten

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een begrotingsparagraaf.

Het EMU-saldo moet op grond van nieuwe BBV worden opgenomen in een begrotingsparagraaf, in de meerjarenraming en in een paragraaf in het jaarverslag. Dit zorgt ervoor dat er meer (verplichte) aandacht is voor het EMU-saldo in de beleidsvoorbereiding, de sturing en beheersing. Het bestuur kan meer grip uitoefenen op het EMU-saldo, onder meer omdat de relatie met de referentiewaarden beter kan worden gelegd.

7.2 Wet bescherming persoonsgegevens - Privacy

Iedere onderneming verwerkt persoonsgegevens, zoals gegevens omtrent personeel, sollicitanten, klanten, leveranciers e.d. De bescherming van dergelijke persoonsgegevens is vastgelegd in de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). Met ingang van 1 januari 2016 is de WBP uitgebreid met de Wet Meldplicht Datalekken. In de pers en andere bronnen is hier weinig over gepubliceerd. Dit is de reden dat wij u middels dit medium hierop wijzen.

In de nieuwe Wet is vastgelegd dat bij een datalek, waarbij kans is op verlies of onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens (denk hierbij aan: het verliezen van een USB-stick, het per ongeluk wissen van een bestand en/of een aanval van een hacker), een melding gedaan moet worden bij de toezichthouder, het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Indien het datalek gevolgen kan hebben voor degene die de gegevens betreffen, zal ook moeten worden overgegaan tot melding aan die betrokkene. Deze meldplicht geldt voor iedere onderneming namens wie persoonsgegevens worden verwerkt, zowel in de private als publieke sector. Als er geen (tijdige) melding wordt gemaakt van een datalek, kan dit worden bestraft met een bestuurlijk boete van het CBP. Deze boetes kunnen onder de nieuwe wetgeving een forse omvang krijgen.

Bij de verwerking van persoonsgegevens wordt vaak ook gebruik gemaakt van derden (denk hierbij aan een salarisadministratiebureau, opslag "in de cloud", e.d.). In het kader van de vernieuwde WBP en het kunnen melden van datalekken, is het van belang hierover duidelijke afspraken te maken met de bewerker van de persoonsgegevens. Dit kan betekenen dat u de overeenkomsten met die derden aan de nieuwe wetgeving dient aan te passen.

Deze aangescherpte wet is de voorloper van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het is nog niet bekend op welk moment deze Verordening wordt aangenomen en in werking zal treden. In de Verordening is, naast aandacht voor hetgeen hierboven beschreven is, ook aandacht voor:

- het verplicht aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming bij ondernemingen met meer dan 250 medewerkers;
- het recht van betrokkene om vergeten te worden.

Wij adviseren u kennis te nemen van de vernieuwde wet- en de regelgeving en de impact hiervan voor uw organisatie te beoordelen. Voor vragen of advies kunt u zich tot ons wenden.